

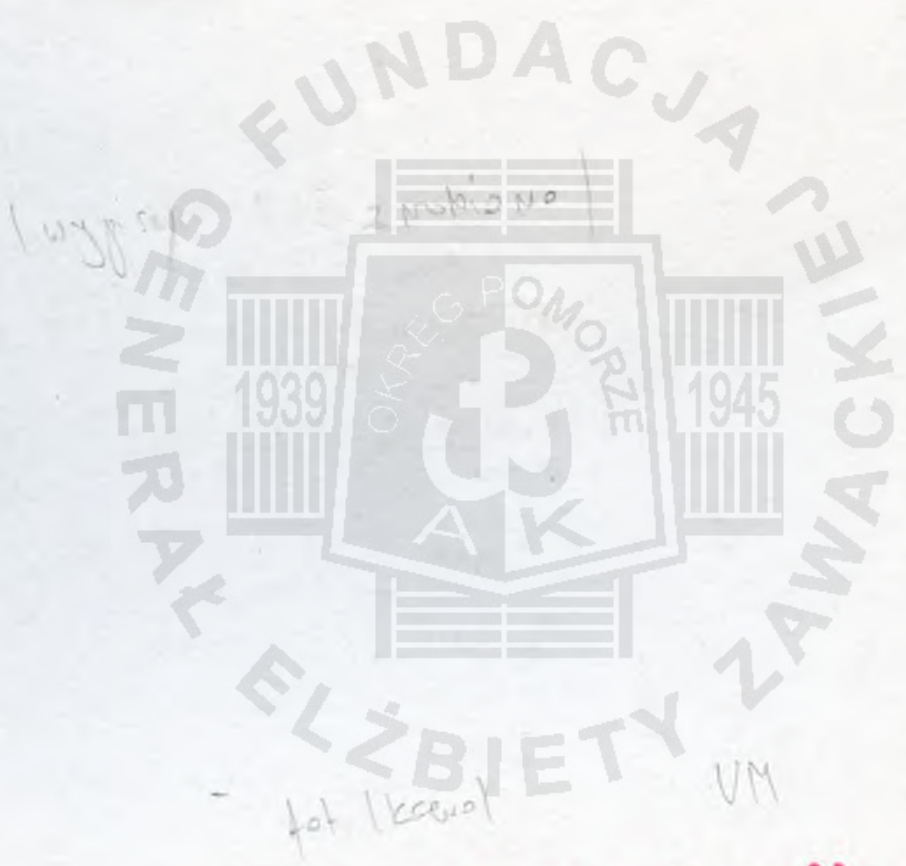
FUNDACJA
*Archiwum i Muzeum Pomorskie
nił Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek*
87-100 Toruń, ul. Podmurza 93
056 65 22 186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

2003 r. - D.ka - 2002 r. - 2002 r. - 2002 r. - 2002 r.
x 2008 r. - D.ka - zmiana techn.

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Opracowanie arch. 2013
B. Rojek

CHOJECKA Maria
zd. Stypułkowska

ps. "Kame"

(nr. 1326)

AK
KG
Kedy

3360/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — CHOJECKA Marie
201 Stypułkowskie
3360/WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie

J. 3360/4SK
Chojecka Maria z d. Stypułkowska ps. "Kama"

I/1. BIOGRAMY I RELACJE

- a - Biogram oprac. przez E. Zaracką i D. Kromy do tomu "Słownika w M. Kobiec". Druk internetowy z naniesionymi poprawkami. A-4, k. 3, s. 3. Bez daty.
- b - Biogram oprac. przez M. Sulejā i W. Minitala popr. i uzupełniony przez Marię Chojeckā (22. VI. 2003), wraz z wykresem oznaczeń. A-4, k. 8, s. 8, w tym spis adnotacji maszynopisu i kopie. Jedna karta (strona) dołączone, str. 6 - irode - dołączone. Uszczegółowienie druku komputerowy, uszczegółowienie maszynopisu. Tekst ręcznie integrowany z relacjami fotograficznymi.
- c - Relacja Marii Zofii z d. Stypułkowskiej, oprac. przez M. Kleduk przysłana e-mail'em. Dwa jednoczesne egzemplarze z 13. X. 2003 i 15. X. 2003, każdy z innymi odjętymi ołówkowymi poprawkami/uzupełnieniami. A-4, k. 3, s. 3 x 2. Strony k. 6, s. 6.
- d - Relacja j. u. przekazana e-mail'em 3. XI. 2003. z odjętymi uzupełnieniami i poprawkami. A-4, k. 3, s. 3.
- e - Biogram Marii Zofii chojeckiej z d. Stypułkowskiej (dopisane odjętym - 14. II. 03), od M. Sulejā i W. Minitala (d. di. 1754/4SK - 412/07), z integrowaniem relacji i fotografii. Trzy jednoczesne egzemplarze biogramu, w tym 2 z dołączoną kartą na str. 6, jedna relacja z naniesionymi uzupełnieniami/uzupełnieniami (ołówkiem). A-4, k. 6, s. 6. Łącznie k. 18, s. 18. (Vide p. b.).

Biogram oprac. przez E2 i D.W. do I tomu „Słownik VM kobiet”

CHOJECKA z d. STYPUŁKOWSKA Maria Zofia (ur. 1926), ps. Kama, harcerka, ~~prac.~~ od 1943 r. łączniczka i wywiadowczyni Kedywu KG AK, w Powstaniu łączniczka i kier. punktów sanitarnych baonu „Parasol”; z zawodu redaktorka

Maria Stypułkowska urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i Ireny Wandy z d. Obrzydowska. Będąc uczennicą szkoły powszechnej nr 139 przy ul. Młynarskiej w Warszawie wstąpiła w 1937 r. do 58 WDH (Hufiec Wola).

We wrześniu 1939 r. wraz ze swoją drużyną ~~harcerską~~ została skierowana do prac pomocniczych na warszawskim Dworcu Głównym. ~~Opiekowała się matkami z dziećmi, które uciekały przed wojskami niemieckimi do Warszawy.~~

W konspiracji w Szarych Szeregach od 1942 r. jako zastępowa, potem przyboczna drużynowej 58 WDH; ukończyła kursy sanitarny i łączności. Uczestniczyła w tajnych kompletach szkoły powszechnej, ^{zajęcia Harcijki} jakie odbywały się w mieszkaniu jej rodziców. 3 sierpnia została zaprzysiężona jako 16-letni żołnierz AK „Kama” przez Jerzego Zapadko „Mirskiego” z przydziałem do oddziału „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”); powołanego do zadań specjalnych Kedywu KG. Została łączniczką Kazimierza Kardasia „Orkana”, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi”. Była słuchaczką Szkoły Podchorążych „Agrikola”, którą skończyła jako najmłodsza absolwentka w maju 1944 r. Prowadziła rozpoznanie i uczestniczyła w akcjach likwidacyjnych wysokich urzędników Gestapo i administracji niemieckiej – Weffelsa, Frühwirtha, Brauna, Kutschery, Koppego, Stamma i Hahna. Po akcji na Koppego przydzielona jako łączniczka do Henryka Zakrzewskiego „Kobzy”, intendenta 2. kompanii baonu „Parasol”. Za udział w akcji na gen. SS Franza Kutschere została odznaczona Krzyżem Walecznych.

W Powstaniu od 1 sierpnia 1944 była nadal łączniczką intendenta „Kobzy” do dnia 12 sierpnia, do momentu ciężkiego zranienia „Kobzy”. Zorganizowała wówczas w domu przy ul. Nowomiejskiej 26 punkt sanitarny, którego pierwszymi pacjentami byli ranni chłopcy z „Parasola”. Po zbombardowaniu tej kamienicy 19 sierpnia przeniosła punkt sanitarny na ul. Mostową i dalej nim kierowała. Tam w piwnicach przebywało około 20 rannych. Przy końcu sierpnia „Kama” przeszła kanałami do Śródmieścia wraz z około 10 rannymi z jej punktu sanitarnego i z punktu sanitarnego przy ul. Podwale 29. Była dwukrotnie ranna, kontuzjowana i zasypana na Starym Mieście. Ze Śródmieścia przeszła z macierzystym oddziałem na Czerniaków, brała udział w walkach przy ul. Okrąg, Wilanowskiej i Ludnej. Odznaczona tam

po raz drugi Krzyżem Walecznych.. Stamtąd ewakuowała się z oddziałem kanałami do Mokotowa i dalej, po 18 godzinach błędzenia w kanałach, ^{doma} z powrotem do Śródmieścia.

⁴² ^{Ppowa Maria Chojceka} Późną Uchwałą Rady Państwa nr 0/26 z 15.01.1972 r. ppor. Maria Chojceka „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. Była również odznaczona „Medalem za Warszawę 1939-1945” (1972), Krzyżem Partyzanckim (1975) i Medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939” (1987).

Po kapitulacji Powstania wyszła z Warszawy ^z ojcem z ludnością cywilną i zamieszkała we wsi pod Sochaczewem, potem w Częstochowie. W marcu 1945 r. wróciła z rodzicami do Warszawy. W listopadzie tr. wyszła za mąż za J. Chojckiego, żołnierza z baonu „Parasol”. Od 1946 r. uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących nr 5. Przerwała naukę z powodu trudnej sytuacji rodzinnej i ^{smierci} śmierci matki. Od 1947 r. pracowała jako urzędniczka, później wychowywała synów. W 1963 r. po zdaniu matury w Liceum Korespondencyjnym studiowała na Wydziale Pedagogiki UW. Ukończyła je w 1968 r. Przez ponad 15 lat pracowała w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych w ^{redakcji} miesięczniku „Oświata Dorosłych”, a następnie kierowała redakcją pisma „Pedagogika i Psychologia”. Przeszła na emeryturę w marcu 1982 r. Za dnialub: opożerem zasobowy ←

Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim OOP (1977 i 1997), otrzymała Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy” (1975). Rozetę z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP (1986) oraz Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (1989). Uczestniczyła w organizowaniu i pracach środowiska batalionu AK „Parasol”. Należała do ZBOWiD-u, w 1979 r. wybrana do ^{ZHP} Rady Naczelnej i Zarządu Głównego. W latach 1989/90 współorganizatorka Fundacji im. gen. Okulickiego i innych inicjatyw kombatanckich. Przez wiele lat spotykała się z młodzieżą i nauczycielami, dzieląc się z nimi wspomnieniami o służbie w „Parasolu”. Żyje i mieszka w Warszawie.

Ojciec Jan Stypułkowski z pochodzenia Ormianin, z zawodu urzędnik, także działacz związkowy, uczestnik Powstania, zmarł w 1979 r. Matka zmarła w 1949 r. Mąż Jerzy Jan Chojceki. ps. „Spokojny”, harcerz 30 WDH, także kapral w baonie „Parasol”, z zawodu inżynier. ^{Mia Janiska} Rozwiedli się w 1968 r. Synowie: Mirosław, ^{zhp} (urodzony w 1949 r.), z zawodu ~~mgr~~ chemik, wydawca i realizator filmowy, oraz Sławomir, ^{zhp} (urodzony w 1954 r.) z zawodu technik handlu zagranicznego.

Благодарю орган. przez H. Sulej i U. Misztele
разрешению и Удзупетмиону przez
Klenie Chojeckę

OKREG POMORSKI
AK
945
Dział Informacji zale. J 3360/msk. VI
poprawka informacja depudy

Maria Zofia CHOJECKA z d. STYPUŁKOWSKA - MS r.choj 25 W 03

Urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i
Ireny Wandy z Obrzydowskich.

Ojciec jej nosił nazwisko swojej matki Marii z d. Stypułkowskiej. Pochodziła ona ze zubożałej rodziny szlacheckiej. Jego ojciec Ormianin, G. Arwaniti był wysokim oficerem armii carskiej. Z innego związku miał córkę Natalię / zwaną : Nataszą - prawosławna/ i 3 synów: Włodzimierza, który po pierwszej wojnie służył w wojsku polskim. Zginął w randze pułkownika wśród wielu polskich oficerów w Katyniu. Drugi syn Jerzy Arwaniti zdołał przedostać się do Polski, a mając wyższe wykształcenie i znając kilka obcych języków był dyrektorem przedstawicielstwa Francuskiego Towarzystwa Wagonów Sypialnych i Restauracyjnych w Warszawie. Następny syn zawieruszył się gdzieś w Rosji w czasie rewolucji, Podobno żył na Łotwie pod nazwiskiem Stypułkowski. Córka Natalia mieszkała aż do późnej śmierci w Warszawie.

Ojciec ^{"Karmy" przed wojną} pracował jako kierownik wagonów sypialnych we Francuskim Towarzystwie Wagonów Sypialnych i Restauracyjnych, a od czasu kryzysu (1933 r.), jako ^{naprawczych wagonów "Orbisu"} kierowca, monter samochodowy, ślusarz-brygadzysta w zakładach. Był działaczem związkowym i członkiem PPS (prawica). Matka zajmowała się gospodarstwem domowym. Po II wojnie był Kierownikiem Wytwórni Wód Gazowych "Orbisu" warszawskim. W czasie okupacji działał w konspiracji, brał udział w powstaniu.

W 1940 r. ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 139 przy ul. Młynarskiej 2, a w 1943 r. 3-letnią Rękodzielniczą Szkołę Zawodową przy ul. Górnośląskiej 31 (po zajęciu gmachu przez Niemców przeniesioną na Żłotą 59). Jednocześnie uczęszczała na komplety tajnego nauczania. Małą maturę uzyskała w 1944 r. w szkole przy ul. Jasnej 10 (Gimnazjum im. B. Prusa).

Od października 1937 r. należała do 58 WDH. We wrześniu 1939 r. wraz z drużyną należącą do hufca Warszawa-Wola pełniła służbę na Dworcu Głównym. Ukończyła w konspiracji kurs łączności oraz kurs sanitarny. Brała udział w akcjach Małego Sabotażu wykonując m.in. napisy na murach. Prowadziła w swoim domu komplety historii i geografii Polski dla uczennic klas V i VI szkoły powszechnej. Do listopada 1942 r. pełniła funkcję zastępowej, a od grudnia 1942 r. przybocznej drużynowej 58 WDH Ireny Malento, ps. "Jenny."

W sierpniu 1943 r. przeszła do oddziału noszącego kolejno kryptonimy „Agat”- „Pegaz”- „Parasol”. Był to oddział do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji (Kedywu) KG AK. Używała ps. Kama. Pełniła funkcję łączniczki Kazimierza Kardasia ps. Orkan, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi” (zmarł w nocy z 6 na 7 maja 1944 r. na skutek ran odniesionych podczas akcji na Stamma). Do zadań jej należało przekazywanie meldunków, przenoszenie broni na wykłady, strzelnice i na akcje. W okresie od października 1943 r. do maja 1944 r. ukończyła (jako najmłodsza ze słuchaczek) Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agrikola” uzyskując stopień kaprała podchorążego.

Uczestniczyła w siedmiu akcjach bojowych zorganizowanych przez jej oddział. Prowadziła rozpoznania do akcji przeciwko wysokim funkcjonariuszom gestapo - na Weffelsa, (1 października 1943 r.), który znęcał się nad więźniarkami Pawiaka, na Frühwirtha, (25 października 1943 r.), który przyjmował paczki dla więźniów Pawiaka, na Brauna (13 grudnia 1943 r.), szefa urzędu mieszkaniowego w Warszawie, który miał zrealizować wysiedlenie Polaków ze stolicy, na Kutscherę (1 lutego 1944 r.), generała, dowódcę SS i Policji na okręg warszawski, na Koppego (11 lipca 1944 r. w Krakowie), generała, dowódcę SS i Policji na całe Generalne Gubernatorstwo, na Stamma, (6 maja 1944 r.), szefa wydziału do walki z podziemiem w gestapo warszawskim, na Hahna (w lipcu 1944 r.), zwierzchnika policji i służby bezpieczeństwa w gestapo warszawskim. W wyżej wymienionych akcjach bojowych brała udział w rozpoznaniach, sygnalizowała zbliżanie się gestapowca lub donosiła czy zabierała broń po akcjach. Podczas akcji „Stamm” oczekiwała w dorożce na ul. Czerniakowskiej na lżej rannych. Za udział w akcji bojowej na Kutscherę została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 1.

W czasie Powstania w pierwszym okresie, na Woli, pełniła funkcję łączniczki ^{1/ „Wobeg”} -intendenta II kompanii „Parasola”. Na Starym Mieście prowadziła punkt sanitarny przy ul. Nowomiejskiej róg Mostowej, na którym przebywało około 20 żołnierzy i cywilów. Na Śródmieście przeszła kanałami wraz z grupą rannych. Po ulokowaniu ich w szpitalach przeszła wraz z oddziałem na Czerniaków, gdzie brała udział w walkach na pierwszej linii. Po walkach na Czerniakowie została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 2. Wraz z oddziałem przeszła kanałami na Mokotów, a po kilku dniach ponownie kanałami (18 godzin) na Śródmieście. Po kapitulacji Powstania ostatnim rozkazem Dowódcy AK awansowana na stopień podporucznika. ^{1/} w czasie powstania była 2 razy ranna, przy-
sypana i kontuzjowana.

1/ Patrz rozkaz L.15/20 Agrikola S.S.mp. 25.5.944 s.5: nr p 3, nr ew.152, st.wojsk. kpr. Pseudonim "Kama" wynik ogólny b.db.

Z Warszawy wyszła z transportem cywilów, z którego udało jej się uciec. Przez dwa miesiące przebywała na wsi pod Sochaczewem, a później w Częstochowie. W pierwszych dniach marca 1945 r. wróciła wraz z rodzicami do Warszawy.

W dniu 11 listopada 1945 r. wyszła za mąż za Jerzego Jana Chojeckiego. Ślub brali w kościele OO. Karmelitów przy Krakowskim Przedmieściu. *Rozwód nastąpił na jesieni 1968 r. 4 czerwca 1996 r. J. Chojecki zmarł. Był to harcerz, żołnierz Szarych Szeregów (30 WDH), a następnie, w stopniu kaprała, pod ps. „Spokojny” dowódca I drużyny III plutonu Oddziału „Agat”-„Pegaz”, uczestnik akcji specjalnych, m.in. odbicia „Asa” (Benedykta Sylwestrowicza) ze Szpitala Jana Bożego. W czasie Powstania był zastępcą dowódcy III plutonu „Parasola”. Po wojnie ukończył Liceum Budowlane w Warszawie i rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, które przerwał na trzecim roku. Do 1965 r. pracował jako technik, a następnie inżynier w kilku przedsiębiorstwach budowlanych w Warszawie, m.in. jako kierownik budowy Huty „Warszawa” Od 1965 r. nauczyciel w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 37. Był także sędzią piłkarskim i kolekcjonerem.*

Od początku 1946 r. do 1948 r. Maria Chojecka pracowała jako urzędniczka w „Orbisie”. W 1947 r., *bez dużego* podjęła naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących Nr 5 im. H. Kołłątaja. Ciężka choroba i śmierć matki w 1947 r. spowodowały, że nie zdała wtedy matury. Do 1962 r. zajmowała się wyłącznie domem udzielając się jedynie w Komitecie Rodzicielskim Szkoły Podstawowej Nr 16 przy ul. Radomskiej 13/21 w której uczyli się jej synowie – Mirosław (ur. w 1949 r.) i Sławomir (ur. w 1954 r.). W 1962 r. podjęła naukę w Liceum Korespondencyjnym dla Pracujących przy ul. Kowelskiej 1, które ukończyła w czerwcu 1963 r. W tym samym roku, w wieku 37 lat, rozpoczęła studia stacjonarne na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego.

Pełniła funkcję starościny roku. W okresie studiów borykała się z bardzo dużymi problemami rodzinnymi, materialnymi i zdrowotnymi. Otrzymywała pomoc z uczelni w postaci stypendium całkowitego, także z uwagi na jej zasługi w walce wojennej. *W piśmie z dnia 24 marca 1964 r. prodziekan Wydziału Pedagogiki, doc. dr Stanisław Jedlewski prosił rektora o udzielenie jej pomocy poprzez przyznanie stypendium całkowitego. W piśmie tym pisał m.in.:* „*Studentka Maria Chojecka zapisała się złotymi zgłoskami w walce o niepodległość Ojczyzny wykazując bezprzykładne bohaterstwo i oddanie.*”

Samodzielnie zajmowała się wychowaniem synów. Uczestniczyła także w działalności kombatanckiej. Do ZUWZoNiD, a następnie ZBoWiD należała od 1947 r. Brała czynny udział w pracach Rady Kobiecej przy Zarządzie Okręgu Warszawskiego ZBoWiD i w prelekcjach dla młodzieży na temat postaw dziewcząt i chłopców – harcerzy w czasie okupacji hitlerowskiej, ilustrując przykładami działań żołnierzy „Parasola” i „Zośki”. Na VI Kongresie ZBoWiD w maju 1979 r. została wybrana członkiem Rady Naczelnej oraz członkiem Zarządu Głównego tej organizacji. Dodać należy, że do władz tego Związku włączono wszystkich żyjących uczestników akcji „Kutschera” / „Dewajtis” E. Dziebowska i „Wisła” N. Issajewicza. Mimo tak licznych problemów i obowiązków domowych oraz społecznych na egzaminach semestralnych osiągała niemal wyłącznie oceny bardzo dobre. W 1966 r. odbyła zgodnie z programem studiów szereg praktyk i hospicji, m.in. w Uniwersytecie Powszechnym dla Rodziców przy ul. Nowy Świat 21 oraz w PKiN, w Instytucie Głuchoniemych przy Placu Trzech Krzyży, w Zakładzie dla Dzieci Niewidomych w Laskach, w Państwowym Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Głuchych w Michalinie, w Sanatorium Dziecięcym w Świdrze oraz w zakładach wychowawczych na terenie Warszawy. Dwa lata wcześniej, latem 1964 r., odbyła praktykę w tzw. „Republice Pionierskiej im. Wilhelma Piecka” w Werbelinsee w NRD. W 1967 r. pracowała przez pewien czas zastępując nauczycielkę języka polskiego w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim. Jej praca magisterska pt. „Programowe nauczanie gramatyki języka polskiego a postulaty indywidualizacji” została oceniona bardzo dobrze, a na egzaminie magisterskim otrzymała ocenę bardzo dobrą „z wyróżnieniem”. Dyplom magistra pedagogiki otrzymała 21 sierpnia 1968 r.

Po studiach początkowo pracowała jako sekretarz redakcji miesięcznika „Oświata Dorosłych” wydawanego przez Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, skąd została przeniesiona do redakcji „Pedagogiki i Psychologii” jako p.o. kierownika, a następnie jako kierownik tej redakcji. Stamtąd została „wysłana” w marcu 1982 r. na wcześniejszą emeryturę. Była to presja dyrekcji Wydawnictwa.

Prowadząc tę redakcję przez ponad piętnaście lat wydała kilkaset tytułów książek dla nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i średnich oraz literatury pomocniczej dla studentów pedagogiki i psychologii. Wśród wielu autorów tych publikacji byli m.in. Aleksander Kamiński, Maria Grzegorzewska, Tadeusz Kotarbiński, Czesław Kupisiewicz, Wincenty Okoń, Maria Przetacznikowa, Stefan Wołoszyn, S. Szuman M. Kreutz, Mysłakowski, A. Janowski M. Tyszkowa i wielu innych znanych autorów.

Po ukończeniu studiów magisterskich otworzyła przewód doktorski pod kierunkiem prof. Kupisiewicza. Przeprowadziła badania dotyczące nauczania programowanego gramatyki języka polskiego – działy: fonetyka i deklinacja. Następnie przeprowadziła badania dystansowe (po roku) i dowiodła, że treści nauczania dla klasy V mogą być trwale przyswojone przez uczniów klasy IV. Były to badania eksperymentalne w województwie koszalińskim. Splot różnych wydarzeń nie pozwolił jej na dokończenie tej pracy. Część osiągnięć opublikowała w pracy zbiorowej pt. *„Nauczanie gramatyki języka polskiego za pomocą metody programowanej”*. Jest autorką wielu artykułów dotyczących dydaktyki.

Od 1963/64 r. do chwili bieżącej spotkała się ponad 1000 razy z młodzieżą szkolną, harcerską, nauczycielami.

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/26 z dnia 15 stycznia 1972 r. „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Od sierpnia 1980 r. ^{była} uczestniczyła w „Solidarności”.

W latach 1989/90 uczestniczyła w powołaniu Fundacji im. gen. Okulickiego, która za cel główny przyjęła opiekę nad zdrowiem żołnierzy AK. Była wiceprzewodniczącą (tej ^{Zurawicki} fundacji). Organizowała pracę od podstaw – meble, apteka, personel itd. Działała społecznie przez 10 lat, w ostatnim okresie swojej pracy zajęła się opieką nad pozostającymi w domu, leżącymi żołnierzami AK. Wysyłała do nich lekarzy, pielęgniarki, leki z darów.

Od momentu zorganizowania środowiska żołnierzy Batalionu „Parasol” włączyła się do pracy w komisji historycznej i młodzieżowej. Współorganizowała uroczystości „parasolowe”.

Była członkiem Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego. W dniu 19 stycznia 1993 r. na zebraniu plenarnym Komitetu wraz z Kazimierzem Leskim „Bradlem” zgłosiła poprawkę, aby pomnik w swojej formie plastycznej reprezentował również Polskie Państwo Podziemne, którego zbrojnym ramieniem była Armia Krajowa. Wniosek ten został przyjęty jednogłośnie.

Cieszy się miłością i szacunkiem, jakim ją obdarzają synowie i wnuczka. Jest dumna ze swoich synów. Ze względu na zaangażowanie się starszego syna w podziemną

działalność kulturalną-miała wiele trudnych, matczyńskich dni...

Mirek Chojecki, członek KOR / Komitet Obrony Robotników/ założył w 1977 r. Niezależną Oficynę Wydawniczą w skrócie "NOWA". Wydawał zakazane przez cenzurę PRL dzieła / prace/ literackie polskie i zagranicznych autorów. Ukazywało się przeciętnie ok. 25 tytułów rocznie oprócz periodyków jak: "Biuletyn Informacyjny", "Zapis", "Puls" czy też wykłady i zeszyty Towarzystwa Kursów Naukowych lub taśmy magnetofonowe.

W 1981 r. został zaproszony przez laureata Literackiej Nagrody Nobla Czesława Miłosza / którego twórczość ukazywała się w tzw. drugim obiegu/ a więc w "NOWEJ" na uroczystość jej wręczenia.

Po wprowadzeniu stanu wojennego w PRL nie mógł wrócić do Kraju, gdyż natychmiast byłby zatrzymany. Wszak Trybuna Ludu szybko ogłosiła listę zatrzymanych, na której widniało jego nazwisko. Pozostał zagranicą do 1989 r. Mieszkał w Paryżu, gdzie założył firmę "Kontakt", a w nim zamieszczał informacje dotyczące wydarzeń w Kraju i zagranicą. Ponadto drukował książki wartościowe i oczekiwane przez polskich odbiorców, wydawał taśmy magnetofonowe z wypowiedziami i dyskusjami ważnych polityków, poezję i pieśni oraz taśmy wideo / wszystko zakazane przez cenzurę/.

Do Kraju wrócił w 1989 r. wraz z żoną i dziećmi. Wkrótce założył Niezależną Telewizję Warszawa, emitującą program na terenie Warszawy.

Złożył też w odpowiednim czasie wymagane dokumenty w celu uzyskania koncesji, której mu nie udzielono...

Zajął się produkcją krótkich filmów o tematyce związanej z najnowszą historią Polski / np. II wojna , dzieje kultury itp./Telewizja Polska stwierdza, że obecnie jest brak zainteresowania produkcją Video - Kntaktu...

Młodszy syn Sławomir, który zdobył ^uzaś specjalisty od handlu zagranicznego - nie mógł znaleźć odpowiedniej pracy.

Zgłosił się do Regionu Mazowsze "SOLIDARNOSCI" i został zatrudniony w dziale kultury, gdzie miał przygotować dla dzieci pracowników zabawy gwiazdkowo-choinkowe.

Po ukazaniu się w Trybunie Ludu listy zatrzymanych członków KOR-u i działaczy związkowych, poszedł do znajomych, aby uzyskać jakieś wiadomości. Natrafił na tzw. "kocioł", został 15.XII 81 r. zatrzymany, przewieziony do Pałacu Mostowskich, a stamtąd 17.XII. - do aresztu śledczego do Białołęki / pod Warszawą/Przebywał tam do końca / prawie/kwietnia 1982 r. Mimo różnorodnych zachęt nie podpisał tzw. "lojalki", co podobno miało mu umożliwić natychmiastowe wyjście na wolność. W domu czekała na niego niepracująca żona z czteromiesięczną córką Olą.

Po wyjściu z internowania nie mógł znaleźć pracy. Wyjechał zagranicę. Osiedlił się w Holandii, dokąd sprowadził żonę i dzieci. Obecnie mieszka w Polsce, pracuje w firmie u brata. Dorosłe dzieci są w Holandii... "Kama jest inwalidą wojennym, od wielu lat na emeryturze.

Zródła:

AUW, aps syg. 49910 W. Pedagog. (Chojecka Maria Zofia); AZG ZKRPIBWP, syg. W-12254 (Maria Chojecka-Stypułkowska), W-31931 (Jerzy Chojecki) - BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s.202, poz. 1591; DW UdsKiOR, relacja M. Chojeckiej-Stypułkowskiej „Kamy” z 4.XII.2002 r. - Jastrzębski S., Zaczęło się pod Arsenalem ..., s.18, 133-134, 162, 167, 174, 198, 237, 239, 275-276; Kaczyńska D., Dziewczęta ..., s.11 i passim; Stachiewicz P., „Parasol” ..., s. 77 i passim (Stypułkowska-Chojecka Maria), 149, 155, 316-318, 543, 807, 818; Tobie Ojczyzno. 1989-1999. Kronika prac Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego. Odświeżenie i poświęcenie pomnika, Warszawa 1999, s. 20; VI Kongres ZBoWiD 7-8 maja 1979 Warszawa, s. 210, 216 - Chojecka-Stypułkowska M., Każdy miał Polskę w sercu, Rzeczypospolita nr 176/1994.

*adnotacja
Cv. Chojecka 22.VI.2003*

ciąg dalszy dot. Marii Chojeckiej z d. Stypułkowska ps. "KAMA" bat.

"PARASOL" AK

- zaświadczenia nr DK-1385/W z dn. 10 grudnia 1964 wydane przez MON Departament Kadr o odznaczeniu Krzyżem Walecznych po raz II
- legitymacja nr 1534-71-1 z dn. 13 stycznia 1972 r. o odznaczeniu Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militarii
- legitymacja nr 1428-77-3 z dn. 1 lipca 1977 r. - Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- legitymacja nr 215-97-11 z dn. 15 października 1997 r. - Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski
- legitymacja nr 248-87-1 MW z dn. 23 września 1987 r. - medal "Za udział w wojnie obronnej 1939"
- leg. nr 1002-71-19 z dn. 3 lutego 1972 r. - "Medal za Warszawę 1939 - 1945"
- leg. nr 7340 z dnia 9.I. 1975 r. - Złota Odznaka Honorowa "Za zasługi dla Warszawy"
- leg. nr 1722-75-81 z dn. 19 listopada 1975 r. - Krzyż Partyzancki
- leg. nr 383 upoważniająca do noszenia Odznaki Pamiątkowej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty ZWZ-AK z dn. 29 listopada 1984 r.
- odznaka batalionu "Parasol" nr 99/287
- odznaka pamiątkowa zgrupowania "Radosław", zaświadczenie nr 287
- odznaka pamiątkowa "Akcji *P* "BURZA" nr I-224458
- ZHP leg. Nr 802 z dn 22.10.86 r. odznaczenie Rozetą - Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP
- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych - zaświadczenie nr 81439 z dn. 26.09.93 r./ zaliczono do uprawnień ustawowych łącznie 5 lat/
- leg. nr 8452 z dn. 1989.03.14 - Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej
- MOiW leg. nr 1841 z dn. 14 października 1974 r - Medal Komisji Edukacji Narodowej
- leg. nr 11148 z dn. 20.V.1974r, odznaki "Zasłużony Działacz Kultury"

M. Chojecka
/-/ Maria Chojecka

ODZNACZENIA

7

ciąg dalszy dot. Marii Chejockiej z d. Stypułkowska ps. "KAMA" bat.

"PARASOL" AK

- zaświadczenia nr DK-1385/W z dn. 10 grudnia 1964 r. wydane przez MON Departament Kadr o odznaczeniu Krzyżem Walecznych po raz II
- legitymacja nr 1534-71-2 z dn. 13 stycznia 1972 r. o odznaczeniu Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militarii
- legitymacja nr 1428-77-3 z dn. 1 lipca 1977 r. - Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- legitymacja nr 215-97-11 z dn. 15 października 1997 r. - Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski
- legitymacja nr 248-87-1 MW z dn. 23 września 1987 r. - medal "Za udział w wojnie obronnej 1939"
- leg. nr 1002-71-19 z dn. 3 lutego 1972 r. - "Medal za Warszawę 1939 - 1945"
- leg. nr 7340 z dnia 9.3. 1975 r. - Złota Odznaka Honorowa "Za zasługi dla Warszawy"
- leg. nr 1722-75-81 z dn. 19 listopada 1975 r. - Krzyż Partyzancki
- leg. nr 383 upoważniająca do noszenia Odznaki Pamiątkowej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty ZWZ-AK z dn. 29 listopada 1984 r.
- odznaka batalionu "Parasol" nr 99/287
- odznaka pamiątkowa zgrupowania "Radosław", zaświadczenie nr 287
- odznaka ^{o pamiątkowa} "Akcji BURZA" nr I-224458
- ZHP leg. Nr 802 z dn. 22.10.86 r. odznaczenie ~~Rozetą~~ - Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP
- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych - zaświadczenie nr 81439 z dn. 26.04.93 r. / salizowane do uprawnień ustawowych łącznie 5 lat
- leg. nr 8452 z dn. 1989.03.14 - Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej
- MOiW leg. nr 1841 z dn. 14 października 1974 r - Medal Komisji Edukacji Narodowej
- leg. nr 11148 z dn. 20.V.1974r. odznaki "Zasłużony Działacz Kultury"

M. Chejocka
/-/ Maria Chejocka

(m. 1926) ps. Kama - charakterystyka ppw / autor
od 1943 Legna i raporty

Maria Zofia Chojecka z d. Stypułkowska

- M. Kledzik, 13 X 03 n. | przysięgę e-mailom

Maria Stypułkowska

Urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i Ireny Wandy z Obrzydowskich. Jej ojciec, z pochodzenia Ormianin (Arwaniti), używał panieńskiego nazwiska swojej matki. Wychodząc za mąż w 1945 r. zmieniła nazwisko na Chojecka.

W październiku 1937 r. będąc uczennicą szkoły powszechnej wstąpiła do 58 Warszawskiej Drużyny Harcerek (Hufiec Wola).

We wrześniu 1939 r. wraz ze swoją drużyną harcerską skierowana do prac pomocniczych na warszawskim Dworcu Głównym.

W konspiracji w Szarych Szeregach. Ukończyła kursy sanitarny i łączności. Od listopada 1942 r. zastępowa, w miesiąc później przyboczna Ireny Malento „Jenny”, drużynowej 58 WDH. W mieszkaniu jej rodziców odbywały się konspiracyjne komplety dla dziewcząt z historii i geografii Polski w zakresie V i VI klasy szkoły powszechnej.

Zaprzyśiężona 3 sierpnia 1943 r. przez Jerzego Zapadkę „Mirskiego” z przydziałem do oddziału „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”) powołanym do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji (Kedyw) KG AK. Przyjęła pseudonim „Kama”, została łączniczką Kazimierza Kardasia „Orkana”, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi”. Od października 1943 do maja 1944 słuchaczka Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agrikola”, którą, jako najmłodsza absolwentka, ukończyła ze stopniem kaprala podchorążego.

Prowadziła rozpoznanie i uczestniczyła w akcjach likwidacyjnych wysokich urzędników Gestapo i administracji niemieckiej – Weffelsa, Frühwirtha, Brauna, Kutschere, Koppego, Stamma i Hahna. Za udział w akcji na gen. SS Franza Kutschere odznaczona Krzyżem Walecznych.

Po akcji na Koppego przydzielona jako łączniczka do Henryka Zakrzewskiego „Kobzy”, intendenta 2. kompanii baonu „Parasol”.

H Pawoban od
1 sierpnia 1944 nadal łączniczka intendenta „Kobzy”. Pełniła tę funkcję do 12 sierpnia, do momentu ciężkiego zranienia „Kobzy” na podwórku kamienicy przy ul. Freta 10. Następnego dnia zorganizowała punkt sanitarny w mieszkaniu Krystyny Kozłowskiej „Krystyny”, łączniczki z 2. kompanii baonu „Parasol”, w domu przy ul. Nowomiejskiej 26. Pierwszymi pięcioma pacjentami byli ranni chłopcy z „Parasola”. Po zbombardowaniu kamienicy 19 sierpnia przeniosła punkt sanitarny do mieszkania Ireny Sikorskiej „Siostry Kary” na parterze kamienicy przy ul. Nowomiejskiej, róg Mostowej. W trzech przygotowanych pokojach i w piwnicy przebywało około 20 rannych. Oprócz „Siostry Kary” pomagał jej w prowadzeniu punktu dorywczo dr Zbigniew Dworak „Maks”. Przy końcu sierpnia przeszła z nią kanałami do Śródmieścia około 10 rannych z jej punktu sanitarnego i z Podwała 29, gdzie punkt sanitarny zorganizowany był w mieszkaniu Mieczysława Połczyńskiego „Malarza” z „Parasola”. *co ka*

Ze Śródmieścia przeszła z macierzystym oddziałem na Czerniaków. Tam została odznaczona Krzyżem Walecznych (po raz drugi). Dwukrotnie ranna, kontuzjowana i zasypiana. Ewakuowała się z oddziałem kanałami do Mokotowa a stamtąd po 18 godzinach błądzenia w kanałach, do Śródmieścia. *2 kawałki*

Po kapitulacji Powstania rozkazem dowódcy AK awansowana do stopnia podporucznika czasu wojny. Z Warszawy wyszła z ojcem (w Powstaniu podoficer o ps. „Tadeusz” w baonie „Chrobry II”) z ludnością cywilną. Przez dwa miesiące mieszkała we wsi pod Sochaczewem, potem w Częstochowie, w marcu 1945 r. wróciła z rodzicami do Warszawy. *?*

W listopadzie 1945 r. wyszła za mąż za Jerzego Jana Chojeckiego, harcerza 30 WDH, kaprała, w konspiracji dowódcę 1. drużyny w 3. plutonie „Agat”, a w czasie Powstania zastępcę dowódcy 3. plutonu, 3. kompanii w baonie „Parasol”. Mieli dwóch synów, Mirosława i Sławomira.

Od 1946 r. pracowała jako urzędniczka i uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących nr. 5. Trudna sytuacja rodzinna i śmierć

matki spowodowały, że nie zdała matury. Świadectwo dojrzałości otrzymała w 1963 r. po ukończeniu Liceum Korespondencyjnego dla Pracujących. W tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła je w 1968 r. Po studiach przez ponad 15 lat pracowała w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych w miesięczniku „Oświata Dorosłych”, a następnie kierowała redakcją pisma „Pedagogika i Psychologia”.

Aktywnie uczestniczyła w organizacji i pracach środowiska batalionu AK „Parasol”. Należała do ZBOWiD-u, w 1979 r. wybrana do Rady Naczelnej i Zarządu Głównego. W latach 1989/90 współorganizatorka Fundacji im. gen. Okulickiego oraz członkini Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego, który stanął przed gmachem Sejmu przy ul. Wiejskiej. Przez wiele lat spotykała się z młodzieżą szkolną i harcerską oraz z nauczycielami, dzieląc się z nimi wspomnieniami i historią baonu „Parasol”.

Uchwałą rady Państwa nr 0/26 z 15.01.1972 r. „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1977), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1997), medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939” (1987), „Medalem za Warszawę 1939-1945” (1972), Krzyżem Partyzanckim (1975).

Otrzymała Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy” (1975), Rozetę z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP (1986) oraz Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (1989).

Do bibliografii proszę dodać:

Relacja M. Stypułkowskiej-Chojeckiej z 5.10.2003

*Relacja
Opisuje Jan Stypułkowskiej-Chojeckiej
miejscu -
miejscu -
Opisuje Jan Stypułkowskiej-Chojeckiej z 5.10.2003*

Opisowanie Marii Kledzke

p. 541/03

Zedryje M. Kledzik
numerem 17 X 03

(ok 1926) / harcerka
po kama, prz

Maria Zofia Chojecka z d. Stypułkowska - M. Kledzik, 15 X 2003 r. | przystane
e-mail

Man. Styp.

Urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i Ireny Wandy z Obrzydowskich. Jej ojciec, z pochodzenia Ormianin (Arwaniti), używał panieńskiego nazwiska swojej matki. Wychodząc za mąż w 1945 r. zmieniła nazwisko na Chojecka. *rodzinstwo?*

W październiku 1937 r. będąc uczennicą szkoły powszechnej wstąpiła do 58 Warszawskiej Drużyny Harcerok (Hufiec Wola).

We wrześniu 1939 r. wraz ze swoją drużyną harcerską skierowana do prac pomocniczych na warszawskim Dworcu Głównym.

W konspiracji w Szarych Szeregach. Ukończyła kursy sanitarny i łączności. Od listopada 1942 r. zastępowa, w miesiąc później przyboczna Ireny Malento „Jenny”, drużynowej 58 WDH. W mieszkaniu jej rodziców odbywały się konspiracyjne komplety dla dziewcząt z języka polskiego, z historii i z geografii Polski w zakresie V i VI klasy szkoły powszechnej.

Zaprzyjęzona 3 sierpnia 1943 r. przez Jerzego Zapadko „Mirskiego” z przydziałem do oddziału „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”) powołanym do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji (Kedyw) KG AK. Przyjęła pseudonim „Kama”, została łączniczką Kazimierza Kardasia „Orkana”, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi”. Od października 1943 do maja 1944 słuchaczka Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agrikola”, którą, jako najmłodsza absolwentka, ukończyła ze stopniem kaprała podchorążego.

Prowadziła rozpoznanie i uczestniczyła w akcjach likwidacyjnych wysokich urzędników Gestapo i administracji niemieckiej – Weffelsa, Frühwirtha, Brauna, Kutscherę, Koppego, Stamma i Hahna. Za udział w akcji na gen. SS Franza Kutscherę odznaczona Krzyżem Walecznych.

Po akcji na Koppego przydzielona jako łączniczka do Henryka Zakrzewskiego „Kobzy”, intendenta 2. kompanii baonu „Parasol”.

Kiedy młoda
czyli
co dalej?

13 lat

musiał być
niektórzy

(możliwe)
berfwan bo
Kobzy - może być
niech pan o te
nie było może

Powstanie Pow.
1 sierpnia 1944 nadal łączniczka intendenta „Kobzy”. Pełniła tę funkcję do 12 sierpnia, do momentu ciężkiego zranienia „Kobzy” na podwórku kamienicy przy ul. Freta 10. Następnego dnia zorganizowała punkt sanitarny w mieszkaniu Krystyny Kozłowskiej „Krystyny”, łączniczki z 2. kompanii baonu „Parasol”, w domu przy ul. Nowomiejskiej 26. Pierwszymi pięcioma pacjentami byli ranni chłopcy z „Parasola”. Po zbombardowaniu kamienicy 19 sierpnia przeniosła punkt sanitarny do mieszkania Ireny Sikorskiej „Siostry Kary” na parterze kamienicy przy ul. Nowomiejskiej, róg Mostowej. W trzech przygotowanych pokojach i w piwnicy przebywało około 20 rannych. Oprócz „Siostry Kary” pomagał jej w prowadzeniu punktu dorywczo dr Zbigniew Dworak „Maks”. Dwukrotnie ranna, kontuzjowana i zaszyta na Starym Mieście.

Przy końcu sierpnia przeszła z nią kanałami do Śródmieścia około 10 rannych z jej punktu sanitarnego i z Podwała 29, gdzie punkt sanitarny zorganizowany był w mieszkaniu Mieczysława Połczyńskiego „Malarza” z baonu AK „Parasol”. Prowadziła go Halina Wojciechowska „Tina”, później z męża Czaplicka.

Ze Śródmieścia przeszła z macierzystym oddziałem na Czerniaków. Tam została odznaczona Krzyżem Walecznych (po raz drugi). Ewakuowała się z oddziałem kanałami do Mokotowa a stamtąd po 18 godzinach błądzenia w kanałach, do Śródmieścia.

miasto wane
Po kapitulacji Powstania rozkazem dowódcy AK awansowana do stopnia podporucznika czasu wojny. Z Warszawy wyszła z ojcem (w Powstaniu podoficer o ps. „Tadeusz” w baonie „Chrobry II”) z ludnością cywilną. Przez dwa miesiące mieszkała we wsi pod Sochaczewem, potem w Częstochowie, w marcu 1945 r. wróciła z rodzicami do Warszawy.

W listopadzie 1945 r. wyszła za mąż za Jerzego Jana Chojeckiego, harcerza 30 WDH, kaprała, w konspiracji dowódcę 1. drużyny w 3. plutonie

„Agat”, a w czasie Powstania zastępcę dowódcy 3. plutonu, 3. kompanii w baonie „Parasol”. Mieli dwóch synów, Mirosława i Sławomira.

Od 1946 r. pracowała jako urzędniczka i uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących nr. 5. Trudna sytuacja rodzinna i śmierć matki spowodowały, że nie zdała matury. Świadectwo dojrzałości otrzymała w 1963 r. po ukończeniu Liceum Korespondencyjnego dla Pracujących. W tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła je w 1968 r. Po studiach przez ponad 15 lat pracowała w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych w miesięczniku „Oświata Dorosłych”, a następnie kierowała redakcją pisma „Pedagogika i Psychologia”.

Aktywnie uczestniczyła w organizacji i pracach środowiska batalionu AK „Parasol”. Należała do ZBOWiD-u, w 1979 r. wybrana do Rady Naczelnej i Zarządu Głównego. W latach 1989/90 współorganizatorka Fundacji im. gen. Okulickiego oraz członkini Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego, który stanął przed gmachem Sejmu przy ul. Wiejskiej. Przez wiele lat spotykała się z młodzieżą szkolną i harcerską oraz z nauczycielami, dzieląc się z nimi wspomnieniami i historią baonu „Parasol”.

Uchwałą rady Państwa nr 0/26 z 15.01.1972 r. „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1977), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1997), medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939” (1987), „Medalem za Warszawę 1939-1945” (1972), Krzyżem Partyzanckim (1975).

Otrzymała Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy” (1975), Rozetę z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP (1986) oraz Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (1989).

Do bibliografii proszę dodać:

Relacje N. StypuTKowskiej-Chojeckiej z 5.10.2003

Rodzime

CHOJECKA z d. STYPUŁKOWSKA Maria Zofia (ur. 1926), ps. Kama, harcerka, ppor., od 1943 r. łączniczka i wywiadowczyni Kedywu, w Powstaniu łączniczka i kierowniczką punktów sanitarnych baonu „Parasol”, z zawodu redaktorka

Maria Stypułkowska urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i Ireny Wandy z d. Obrzydowska. Będąc uczennicą szkoły powszechnej nr 139 przy ul. Młynarskiej w Warszawie wstąpiła w 1937 r. do 58 WDH (Hufiec Wola).

We wrześniu 1939 r. wraz ze swoją drużyną harcerską została skierowana do prac pomocniczych na warszawskim Dworcu Głównym. Opiekowali się matkami z dziećmi, które uciekały przed wojskami niemieckimi do Warszawy.

W konspiracji w Szarych Szeregach, ukończyła kursy sanitarny i łączności jako zastępowa i przyboczna w swojej drużynie w 58 WDH. Uczestniczyła w tajnych kompletach V i VI klasy szkoły powszechnej, jakie odbywały się w mieszkaniu jej rodziców, przy ul. Leszno 146. Została zaprzysiężona jako żołnierz AK 3 sierpnia 1943 r. przez Jerzego Zapadko „Mirskiego” z przydziałem do oddziału „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”). Przyjęła ps. „Kama”. Została łączniczką Kazimierza Kardasia „Orkana”, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi”. Od października 1943 r. do maja 1944 r. była słuchaczką Szkoły Podchorążych „Agrikola”. Prowadziła rozpoznanie i uczestniczyła w akcjach likwidacyjnych wysokich urzędników Gestapo i administracji niemieckiej – Weffelsa, Frühwirtha, Brauna, Kutschery, Koppego, Stamma i Hahna. Po akcji na Koppego przydzielona jako łączniczka do Henryka Zakrzewskiego „Kobzy”, intendenta 2. kompanii baonu „Parasol”. Za udział w akcji na gen. SS Franza Kutscherę odznaczona Krzyżem Walecznych.

W Powstaniu od 1 sierpnia 1944 była nadal łączniczką intendenta „Kobzy” do dnia 12 sierpnia, do momentu ciężkiego zranienia „Kobzy”. Zorganizowała wówczas w domu przy ul. Nowomiejskiej 26 punkt sanitarny, którego pierwszymi pacjentami byli ranni chłopcy z „Parasola”. Po zbombardowaniu tej kamienicy 19 sierpnia przeniosła punkt sanitarny na parter kamienicy na rogu ul. Mostowej i dalej nim kierowała. Tam w piwnicach przebywało około 20 rannych. Przy końcu sierpnia „Kama” przeszła kanałami do Śródmieścia wraz z około 10 rannymi z jej punktu sanitarnego i z punktu sanitarnego przy ul. Podwale 29. Była dwukrotnie ranna, kontuzjowana i zasypana na Starym Mieście. Ze Śródmieścia przeszła z macierzystym oddziałem na Czerniaków, brała udział w walkach przy ul. Okrag, Wilanowskiej i Ludnej. Odznaczona tam po raz drugi Krzyżem Walecznych. Stamtąd ewakuowała się z oddziałem kanałami do Mokotowa i dalej po 18 godzinach błądzenia w kanałach, z powrotem do Śródmieścia.

Późną Uchwałą Rady Państwa nr 0/26 z 15.01.1972 r. ppor. Maria Chojecka „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” została odznaczona

Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. Była również odznaczona „Medalem za Warszawę 1939-1945” (1972), Krzyżem Partyzanckim (1975) i Medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939” (1987).

Po kapitulacji Powstania wyszła z Warszawy z ojcem z ludnością cywilną. Przez dwa miesiące mieszkała we wsi pod Sochaczewem, potem w Częstochowie. W marcu 1945 r. wróciła z rodzicami do Warszawy. W listopadzie tr. wyszła za mąż J. Chojeckiego, żołnierza z baonu „Parasol”. Od 1946 r. uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących nr 5. Przerwała naukę z powodu trudnej sytuacji rodzinnej i śmierci matki. Od 1947 r. pracowała jako urzędniczka, później wychowywała synów. W 1963 r. po zdaniu matury w Liceum Korespondencyjnym rozpoczęła studia na Wydziale Pedagogiki UW. Ukończyła je w 1968 r. Przez ponad 15 lat pracowała w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych w miesięczniku „Oświata Dorosłych”, a następnie kierowała redakcją pisma „Pedagogika i Psychologia”. Przeszła na emeryturę w marcu 1982 r.

Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim OOP (1977 i 1997), otrzymała Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy” (1975), Rozetę z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP (1986) oraz Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (1989). Uczestniczyła w organizowaniu i pracach środowiska batalionu AK „Parasol”. Należała do ZBOWiD-u, w 1979 r. wybrana do Rady Naczelnej i Zarządu Głównego. W latach 1989/90 współorganizatorka Fundacji im. gen. Okulickiego i innych inicjatyw kombatanckich. Przez wiele lat spotykała się z młodzieżą i nauczycielami, dzieląc się z nimi wspomnieniami o służbie w „Parasolu”. Żyje i mieszka w Warszawie.

Ojciec Jan Stypułkowski z pochodzenia Ormianin, z zawodu urzędnik, także działacz związkowy, uczestnik Powstania ps. „Tadeusz” w baonie „Chrobry II”, zmarł w 1979 r. Matka zmarła w 1949 r. Mąż Jerzy Jan Chojecki, ps. „Spokojny”, harcerz 30 WDH, także kapral w baonie „Parasol”, z zawodu inżynier, pracował także jako nauczyciel w technikum. Rozwiedli się w 1968 r. Jerzy Jan Chojecki zmarł 4 czerwca 1996 r. Synowie: Mirosław, urodzony w 1949 r., z zawodu mgr chemii, wydawca i realizator filmowy oraz Sławomir, urodzony w 1954 r., z zawodu technik handlu zagranicznego.

APAK, T: 3360 (tamże rel. M. Chojeckiej z 5.10.2003 r.); AUZ, aps syg. 49910 W. Pedagog. (Chojecka Maria Zofia); AZG ZKRPIBWP, syg. W-12254 (Maria Chojecka-Stypułkowska); W-31931 (Jerzy Chojecki); BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s. 202, poz. 1591; Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 267; **Chojecka-Stypułkowska M.**, *Każdy miał Polskę w sercu*, Rzeczypospolita nr 176/1994, s. 12-13; *Harcerki 1939-1945*, s. 293, 477;

Jastrzębski S., *Zaczęło się pod Arsenalem* ....., s.18, 133-134, 162, 167, 174, 198, 237, 239, 275-276; Kaczyńska D., *Dziewczęta* ....., passim; Kostka S., *W okupowanym Krakowie*, s. 165; Kunicki, *Cichy front*..., passim (fot. po s. 96); Maria Stypułkowska-Chojecka, *Kombatant* nr 5/1999; Podrygałło J., *Ach, te dziewczęta*, W-wa 1996, s. 46; Stachiewicz P., „*Parasol*” ....., ? i passim.; Strzembosz, *Odbijanie*..., s. 158; tenże, *Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy*, W-wa 1983, s. 219, 221, 223, 438; Ślaski, *Polska*..., t. 5, s. 172; Wesołowski, *PRL Kaw. VM*..., s. 17; Zbyszewska, *Ministerstwo polskiej biedy*, W-wa 1983, s. 123, 135, 306, 312.

Maria Zofia CHOJECKA z d. STYPUŁKOWSKA - 14.03

Urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana Stypułkowskiego i Ireny Wandy z Obrzydowskich.

Jej ojciec pracował jako kierownik wagonów sypialnych we Francuskim Towarzystwie Wagonów Sypialnych i Restauracyjnych, a od czasu kryzysu (1933 r.), jako kierowca, monter samochodowy, ślusarz – zależnie od możliwości otrzymania pracy. Był działaczem związkowym i członkiem PPS (prawica). Matka zajmowała się gospodarstwem domowym.

W 1940 r. ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 139 przy ul. Młynarskiej 2, a w 1943 r. 3-letnią Rękodzielniczą Szkołę Zawodową przy ul. Górnośląskiej 31 (po zajęciu gmachu przez Niemców przeniesioną na Złotą 59). Jednocześnie uczęszczała na komplety tajnego nauczania. Małą maturę uzyskała w 1944 r. w szkole przy ul. Jasnej 10.

Od października 1937 r. należała do 58 WDH. We wrześniu 1939 r. wraz z drużyną należącą do hufca Warszawa-Wola pełniła służbę na Dworcu Głównym. Ukończyła w konspiracji kurs łączności oraz kurs sanitarny. Brała udział w akcjach Małego Sabotazu wykonując m.in. napisy na murach. Prowadziła w swoim domu komplety historii i geografii Polski dla uczennic klas V i VI szkoły powszechnej. Do listopada 1942 r. pełniła funkcję zastępowej, a od grudnia 1942 r. przybocznej drużynowej 58 WDH Ireny Malento, ps. Jenny.

W sierpniu 1943 r. przeszła do Oddziału noszącego kolejno kryptonimy „Agat”- „Pegaz”- „Parasol”. Był to oddział do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji (Kedywu) KG AK. Używała ps. Kama. Pełniła funkcję łączniczki Kazimierza Kardasia ps. Orkan, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi” (zmarł w nocy z 6 na 7 maja 1944 r. na skutek ran odniesionych podczas akcji na Stamma). Do zadań jej należało przekazywanie meldunków, przenoszenie broni na wykłady, strzelnice i na akcje. W okresie od października 1943 r. do maja 1944 r. ukończyła (jako najmłodsza ze słuchaczek) Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agrikola” uzyskując stopień kaprała podchorążego.

Uczestniczyła w siedmiu akcjach bojowych zorganizowanych przez jej oddział. Prowadziła rozpoznania do akcji przeciwko wysokim funkcjonariuszom gestapo - na Weffelsa, (1 października 1943 r.), który znęcał się nad więźniarkami Pawiaka, na Frühwirtha, (25 października 1943 r.), który przyjmował paczki dla więźniów Pawiaka, na Brauna (13 grudnia 1943 r.), szefa urzędu mieszkaniowego w Warszawie, który miał zrealizować wysiedlenie Polaków ze stolicy, na Kutscherę (1 lutego 1944 r.), generała, dowódcę SS i Policji na okręg warszawski, na Koppego (11 lipca 1944 r. w Krakowie), generała, dowódcę SS i Policji na całe Generalne Gubernatorstwo, na Stamma, (6 maja 1944 r.), szefa wydziału do walki z podziemiem w gestapo warszawskim, na Hahna (w lipcu 1944 r.), zwierzchnika policji i służby bezpieczeństwa w gestapo warszawskim. W wyżej wymienionych akcjach bojowych brała udział w rozpoznaniach, sygnalizowała zbliżanie się gestapowca lub donosiła czy zabierała broń po akcjach. Podczas akcji „Stamm” oczekiwała w dorożce na ul. Czerniakowskiej na lżej rannych. Za udział w akcji bojowej na Kutscherę została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 1.

W czasie Powstania w pierwszym okresie, na Woli, pełniła funkcję łączniczki intendenta II kompanii „Parasola”. Na Starym Mieście prowadziła punkt sanitarny przy ul. Nowomiejskiej róg Mostowej, na którym przebywało około 20 żołnierzy i cywilów. Na Śródmieście przeszła kanałami wraz z grupą rannych. Po ulokowaniu ich w szpitalach przeszła wraz z oddziałem na Czerniaków, gdzie brała udział w walkach na pierwszej linii. Po walkach na Czerniakowie została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 2. Wraz z oddziałem przeszła kanałami na Mokotów, a po kilku dniach ponownie kanałami (18 godzin) na Śródmieście. Po kapitulacji Powstania ostatnim rozkazem Dowódcy AK awansowana na stopień podporucznika.

Z Warszawy wyszła z transportem cywilów, z którego udało jej się uciec. Przez dwa miesiące przebywała na wsi pod Sochaczewem, a później w Częstochowie. W pierwszych dniach marca 1945 r. wróciła wraz z rodzicami do Warszawy.

W dniu 11 listopada 1945 r. wyszła za mąż za Jerzego Jana Chojeckiego. Ślub brali w kościele OO. Karmelitów przy Krakowskim Przedmieściu.

Jej mąż to żołnierz Szarych Szeregów (30 WDH), a następnie, w stopniu kaprała, pod ps. Spokojny, dowódca 1 drużyny II plutonu Oddziału „Agat”-„Pegaz”, uczestnik wielu akcji specjalnych, m.in. odbicia „Asa” (Benedykta Sylwestrowicza) ze Szpitala Jana Bożego. W czasie Powstania był zastępcą dowódcy III plutonu „Parasola”. Po wojnie ukończył Liceum Budowlane w Warszawie i rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, które przerwał na trzecim roku. Do 1965 r. pracował jako technik, a następnie inżynier w kilku przedsiębiorstwach budowlanych w Warszawie, m.in. jako kierownik budowy Huty „Warszawa”. Od 1965 r. nauczyciel w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 37. Był także sędzią piłkarskim.

Od początku 1946 r. do 1948 r. Maria Chojecka pracowała jako urzędniczka w „Orbisie”. W 1947 r., będąc już po małej maturze, podjęła naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących Nr 5 im. H. Kołłątaja. Ciężka choroba i śmierć matki w 1947 r. spowodowały, że nie zdała wtedy matury. Do 1962 r. zajmowała się wyłącznie domem udzielając się jedynie w Komitecie Rodzicielskim Szkoły Podstawowej Nr 16 przy ul. Radomskiej, 13/21 w której uczyli się jej synowie – Mirosław (ur. w 1949 r.) i Sławomir (ur. w 1954 r.). W 1962 r. podjęła naukę w Liceum Korespondencyjnym dla Pracujących przy ul. Kowelskiej 1, które ukończyła w czerwcu 1963 r. W tym samym roku, w wieku 37 lat, rozpoczęła studia stacjonarne na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Jej wykładowcami byli m.in. prof. Wincenty Okoń, prof. Czesław Kupisiewicz, prof. Bohdan Suchodolski, prof. Stefan Wołoszyn. Pełniła funkcję starościny roku. W okresie studiów borykała się z bardzo dużymi problemami rodzinnymi, materialnymi i zdrowotnymi. Otrzymywała pomoc z uczelni w postaci stypendium całkowitego, także z uwagi na jej zasługi w walce wojenne. W piśmie z dnia 24 marca 1964 r. prodziekan Wydziału Pedagogiki, doc. dr Stanisław Jedlewski prosił rektora o udzielenie jej pomocy poprzez przyznanie stypendium całkowitego. W piśmie tym pisał m.in.; *„Studentka Maria Chojecka zapisała się złotymi zgłoskami w walce o niepodległość Ojczyzny wykazując bezprzykładne bohaterstwo i oddanie.”*

Samodzielnie zajmowała się wychowaniem synów. Uczestniczyła także w działalności kombatanckiej. Do ZUWZoNiD, a następnie ZBoWiD należała od 1947 r. Brała czynny udział w pracach Rady Kobiecej przy Zarządzie Okręgu Warszawskiego ZBoWiD i w prelekcjach dla młodzieży na temat postaw dziewcząt i chłopców – harcerzy w czasie okupacji hitlerowskiej, ilustrując przykładami działań żołnierzy „Parasola” i „Zośki”. Na VI Kongresie ZBoWiD w maju 1979 r. została wybrana członkiem Rady Naczelnej oraz członkiem Zarządu Głównego tej organizacji.

Mimo tak licznych problemów i obowiązków domowych oraz społecznych na egzaminach semestralnych osiągała niemal wyłącznie oceny bardzo dobre. W 1966 r. odbyła zgodnie z programem studiów szereg praktyk i hospitacji, m.in. w Uniwersytecie Powszechnym dla Rodziców przy ul. Nowy Świat 21 oraz w PKiN, w Instytucie Głuchoniemych przy Placu Trzech Krzyży, w Zakładzie dla Dzieci Niewidomych w Laskach, w Państwowym Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Głuchych w Michalinie, w Sanatorium Dziecięcym w Świdrze oraz w zakładach wychowawczych na terenie Warszawy. Dwa lata wcześniej, latem 1964 r., odbyła praktykę w tzw. „Republice Pionierskiej im. Wilhelma Piecka” w Werbelinsee w NRD. W 1967 r. pracowała przez pewien czas zastępując nauczycielkę języka polskiego w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim. Jej praca magisterska pt. *„Programowe nauczanie gramatyki języka polskiego a postulaty indywidualizacji”* została oceniona bardzo dobrze, a na egzaminie magisterskim otrzymała ocenę bardzo dobrą „z wyróżnieniem”. Dyplom magistra pedagogiki otrzymała 21 sierpnia 1968 r.

Po studiach początkowo pracowała jako sekretarz redakcji miesięcznika „Oświata Dorosłych” wydawanego przez Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, skąd została przeniesiona do redakcji „Pedagogiki i Psychologii” jako p.o. kierownika, a następnie jako kierownik tej redakcji. Stamtąd została „wysłana” latem 1982 r. na wcześniejszą emeryturę.

Prowadząc tę redakcję przez ponad piętnaście lat wydała kilkaset tytułów książek dla nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i średnich oraz literatury pomocniczej dla studentów pedagogiki i psychologii. Wśród wielu autorów tych publikacji byli m.in. Aleksander Kamiński, Maria Grzegorzewska, Tadeusz Kotarbiński, Czesław Kupisiewicz, Wincenty Okoń, Maria Przetacznikowa, Stefan Wołoszyn, których prace podnosiły na wyższy poziom nauczanie i wychowanie.

Po ukończeniu studiów magisterskich otworzyła przewód doktorski pod kierunkiem prof. Kupisiewicza. Przeprowadziła badania dotyczące nauczania programowanego gramatyki języka polskiego – działy: fonetyka i deklinacja. Następnie przeprowadziła badania dystansowe (po roku) i dowiodła, że treści nauczania dla klasy V mogą być trwale przyswojone przez uczniów klasy IV. Były to badania eksperymentalne w województwie koszalińskim. Splot różnych wydarzeń nie pozwolił jej na dokończenie tej pracy. Część osiągnięć opublikowała w pracy zbiorowej pt. *„Nauczanie gramatyki języka polskiego za pomocą metody programowanej”*. Jest autorką wielu artykułów dotyczących dydaktyki.

Od 1963/64 r. do chwili bieżącej spotkała się ponad 1000 razy z młodzieżą szkolną, harcerską, nauczycielami.

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/26 z dnia 15 stycznia 1972 r. „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” Maria Zofia Chojecka została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Od sierpnia 1980 r. uczestniczyła w „Solidarności”.

W latach 1989/90 uczestniczyła w powołaniu Fundacji im. gen. Okulickiego, która za cel główny przyjęła opiekę nad zdrowiem żołnierzy AK. Była wiceprzewodniczącą tej fundacji. Organizowała pracę od podstaw – meble, apteka, personel itd. Działała społecznie przez 10 lat, w ostatnim okresie swojej pracy zajęła się opieką nad pozostającymi w domu, leżącymi żołnierzami AK. Wysyłała do nich lekarzy, pielęgniarki, leki z darów.

Od momentu zorganizowania środowiska żołnierzy Batalionu „Parasol” włączyła się do pracy w komisji historycznej i młodzieżowej. Współorganizowała uroczystości „parasolowe”.

Była członkiem Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego. W dniu 19 stycznia 1993 r. na zebraniu plenarnym Komitetu wraz z Kazimierzem Leskim „Bradlem” zgłosiła poprawkę, aby pomnik w swojej formie plastycznej reprezentował również Polskie Państwo Podziemne, którego zbrojnym ramieniem była Armia Krajowa. Wniosek ten został przyjęty jednomyślnie.

Cieszy się miłością i szacunkiem, jakim ją obdarzają synowie i wnuczeta. Jest dumna ze swoich synów. Ze względu na zaangażowanie się starszego syna w podziemną

działalność kulturalną miała wiele trudnych, matczynych dni. Mirosław Chojecki założył podziemne wydawnictwo „Nowa”. Pierwszy publikował zakazane prace pisarzy polskich z Kraju i z emigracji, jak też tłumaczenia prac zagranicznych. Był wielokrotnie aresztowany, prowadził w więzieniu mokotowskim wielotygodniowy strajk głodowy. Stan wojenny zastał go poza Polską (wyjechał na wręczenie nagrody Nobla Czesławowi Miłoszowi, który go zaprosił na tę uroczystość). Przez wiele lat nie mógł wrócić do kraju, o czym marzył.

Młodszy syn Sławomir jako działacz „Solidarności” był internowany w stanie wojennym pozostawiając żonę z czteromiesięczną córeczką.

AUZ, aps syg. 49910 W. Pedag. (Chojecka Maria Zofia); AZG ZKRPIBWP, syg. W-12254 (Maria Chojecka-Stypułkowska); W-31931 (Jerzy Chojecki); BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s. 202, poz. 1591;

Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 267; **Chojecka-Stypułkowska M.**, *Każdy miał Polskę w sercu*, Rzeczypospolita nr 176/1994, s. 12-13; *Harcerki 1939-1945*, s. 293, 477; Jastrzębski S., *Zaczęło się pod Arsenalem* ....., s.18, 133-134, 162, 167, 174, 198, 237, 239, 275-276; Kaczyńska D., *Dziewczęta* ....., passim; Kostka S., *W okupowanym Krakowie*. s. 165; Kunicki, *Cichy front...*, passim (fot. po s. 96); *Maria Stypułkowska-Chojecka*, *Kombatant* nr 5/1999; Podrygałło J., *Ach, te dziewczęta*, W-wa 1996, s. 46; Stachiewicz P., „*Parasol*” ....., i passim.; Strzembosz, *Odbijanie...*, s. 158; tenże, *Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy*, W-wa 1983, s. 219, 221, 223, 438; Ślaski, *Polska...*, t. 5, s. 172; Wesołowski, *PRL Kaw. VM...*, s. 17; Zbyszewska, *Ministerstwo polskiej biedy*, W-wa 1983, s. 123, 135, 306, 312

Przyjęła M. Sulej i W. Misztel 11.02.1954/WSK-412/07/

epz 2 10 I 2002
dany M Kleodorowi
M VII 02

Wzrost 9 x 4 02

Maria Zofia CHOJECKA z d. STYPUŁKOWSKA

Urodziła się 24 września 1926 r. w Warszawie jako córka Jana i Ireny Wandy z Obrzydowskich.

Jej ojciec pracował jako kierownik wagonów sypialnych we Francuskim Towarzystwie Wagonów Sypialnych i Restauracyjnych, a od czasu kryzysu (1933 r.), jako kierowca, monter samochodowy, ślusarz – zależnie od możliwości otrzymania pracy. Był działaczem związkowym i członkiem PPS (prawica). Matka zajmowała się gospodarstwem domowym.

W 1940 r. ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 139 przy ul. Młynarskiej 2, a w 1943 r. 3-letnią Rekodzielniczą Szkołę Zawodową przy ul. Górnoślaskiej 31 (po zajęciu gmachu przez Niemców przeniesioną na Złotą 59). Jednocześnie uczęszczała na komplety tajnego nauczania. Małą maturę uzyskała w 1944 r. w szkole przy ul. Jasnej 10.

Od października 1937 r. należała do 58 WDH. We wrześniu 1939 r. wraz z drużyną należącą do hufca Warszawa-Wola pełniła służbę na Dworcu Głównym. Ukończyła w konspiracji kurs łączności oraz kurs sanitarny. Brała udział w akcjach Małego Sabotażu wykonując m.in. napisy na murach. Prowadziła w swoim domu komplety historii i geografii Polski dla uczennic klas V i VI szkoły powszechnej. Do listopada 1942 r. pełniła funkcję zastępowej, a od grudnia 1942 r. przybocznej drużynowej 58 WDH Ireny Malento, ps. Jenny.

W sierpniu 1943 r. przeszła do Oddziału noszącego kolejno kryptonimy „Agat”- „Pegaz”- „Parasol”. Był to oddział do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji (Kedywu) KG AK. Używała ps. Kama. Pełniła funkcje łączniczki Kazimierza Kardasia ps. Orkan, zastępcy dowódcy II plutonu „Bravi” (zmarł w nocy z 6 na 7 maja 1944 r. na skutek ran odniesionych podczas akcji na Stamma). Do zadań jej należało przekazywanie meldunków, przenoszenie broni na wykłady, strzelnice i na akcje. W okresie od października 1943 r. do maja 1944 r. ukończyła (jako najmłodsza ze słuchaczek) Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agrikola” uzyskując stopień kaprała podchorążego.

Uczestniczyła w siedmiu akcjach bojowych zorganizowanych przez jej oddział. Prowadziła rozpoznania do akcji przeciwko wysokim funkcjonariuszom gestapo - na Weffelsa, (1 października 1943 r.), który znecał się nad więźniarkami Pawiaka, na Frühwirtha, (25 października 1943 r.), który przyjmował paczki dla więźniów Pawiaka, na Brauna (13 grudnia 1943 r.), szefa urzędu mieszkaniowego w Warszawie, który miał zrealizować wysiedlenie Polaków ze stolicy, na Kutschere (1 lutego 1944 r.), generała, dowódcę SS i Policji na okręg warszawski, na Koppego (11 lipca 1944 r. w Krakowie), generała, dowódcę SS i Policji na całe Generalne Gubernatorstwo, na Stamma, (6 maja 1944 r.), szefa wydziału do walki z podziemiem w gestapo warszawskim, na Hahna (w lipcu 1944 r.), zwierzchnika policji i służby bezpieczeństwa w gestapo warszawskim. W wyżej wymienionych akcjach bojowych brała udział w rozpoznaniach, sygnalizowała zbliżanie się gestapowca lub donosiła czy zabierała broń po akcjach. Podczas akcji „Stamm” oczekiwała w dorożce na ul. Czerniakowskiej na łej rannych. Za udział w akcji bojowej na Kutschere została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 1.

W czasie Powstania w pierwszym okresie, na Woli, pełniła funkcje łączniczki intendenta II kompanii „Parasola”. Na Starym Mieście prowadziła punkt sanitarny przy ul. Nowomiejskiej róg Mostowej na którym przebywało około 20 żołnierzy i cywilów. Na Śródmieście przeszła kanałami wraz z grupa rannych. Po ulokowaniu ich w szpitalach przeszła wraz z oddziałem na Czerniaków, gdzie brała udział w walkach na pierwszej linii. Po walkach na Czerniakowie została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 2. Wraz z oddziałem przeszła kanałami na Mokotów, a po kilku dniach ponownie kanałami (18 godzin) na Śródmieście. Po kapitulacji Powstania ostatnim rozkazem Dowódcy AK awansowana na stopień podporucznika.

Z Warszawy wyszła z transportem cywilów, z którego udało jej się uciec. Przez dwa miesiące przebywała na wsi pod Sochaczewem, a później w Częstochowie. W pierwszych dniach marca 1945 r. wróciła wraz z rodzicami do Warszawy.

W dniu 11 listopada 1945 r. wyszła za mąż za Jerzego Jana Chojeckiego. Ślub brali w kościele karmelickim przy Krakowskim Przedmieściu.

Jej mąż to żołnierz Szarych Szeregów (30 WDH), a następnie, w stopniu kaprała, pod ps. Spokojny, dowódca 1 drużyny II plutonu Oddziału „Agat”-„Pegaz”, uczestnik wielu akcji specjalnych, m.in. odbicia „Asa” (Benedykta Sylwestrowicza) ze Szpitala Jana Bożego. W czasie Powstania był zastępcą dowódcy III plutonu „Parasola”. Po wojnie ukończył Liceum Budowlane w Warszawie i rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, które przerwał na trzecim roku. Do 1965 r. pracował jako technik, a następnie inżynier w kilku przedsiębiorstwach budowlanych w Warszawie, m.in. jako kierownik budowy Huty „Warszawa”. Od 1965 r. nauczyciel w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 37. Był także sędzią piłkarskim.

Od początku 1946 r. do 1948 r. pracowała jako urzędniczka w „Orbisie”. W 1947 r., będąc już po małej maturze, podjęła naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących Nr 5 im. H. Kołłątaja. Ciężka choroba i śmierć matki w 1947 r. spowodowały, że nie zdała wtedy matury. Do 1962 r. zajmowała się wyłącznie domem udzielając się jedynie w komitecie rodzicielskim Szkoły Podstawowej Nr 16 przy ul. Radomskiej 13/21 w której uczyli się jej synowie – Mirosław (ur. w 1949 r.) i Sławomir (ur. w 1954 r.). W 1962 r. podjęła naukę w Liceum Korespondencyjnym dla Pracujących przy ul. Kowelskiej 1, które ukończyła w czerwcu 1963 r. W tym samym roku, w wieku 37 lat, rozpoczęła studia stacjonarne na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Jej wykładowcami byli m.in. prof. Wincenty Okoń, prof. Czesław Kupisiewicz, prof. Bohdan Suchodolski, prof. Stefan Wołoszyn. Pełniła funkcję starościny roku. W okresie studiów borykała się z bardzo dużymi problemami rodzinnymi, materialnymi i zdrowotnymi. Otrzymywała pomoc z uczelni w postaci stypendium całkowitego, także z uwagi na jej zasługi w walce wojenne. W piśmie z dnia 24 marca 1964 r. prodziekan Wydziału Pedagogiki, doc. dr Stanisław Jedlewski prosił rektora o udzielenie jej pomocy poprzez przyznanie stypendium całkowitego. W piśmie tym pisał m.in.: „*Studentka Maria Chojecka zapisała się złotymi zgłoskami w walce o niepodległość Ojczyzny wykazując bezprzykładne bohaterstwo i oddanie.*”

Samodzielnie zajmowała się wychowaniem synów. Uczestniczyła także w działalności kombatanckiej. Do ZUWZoNiD, a następnie ZBoWiD należała od 1947 r. Brała czynny udział w pracach Rady Kobiecej przy Zarządzie Okręgu Warszawskiego ZBoWiD i w prelekcjach dla młodzieży na temat postaw dziewcząt i chłopców – harcerzy w czasie okupacji hitlerowskiej, ilustrując przykładami działań żołnierzy „Parasola” i „Zośki”. Na VI Kongresie ZBoWiD w maju 1979 r. została wybrana członkiem Rady Naczelnej oraz członkiem Zarządu Głównego tej organizacji.

Mimo tak licznych problemów i obowiązków domowych oraz społecznych na egzaminach semestralnych osiągała niemal wyłącznie oceny bardzo dobre. W 1966 r. odbyła zgodnie z programem studiów szereg praktyk i hospitacji, m.in. w Uniwersytecie Powszechnym dla Rodziców przy ul. Nowy Świat 21 oraz w PKiN, w Instytucie Głuchoniemych przy Placu Trzech Krzyży, w Zakładzie dla Dzieci Niewidomych w Laskach, w Państwowym Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Głuchych w Michalinie, w Sanatorium Dziecięcym w Świdrze oraz w zakładach wychowawczych na terenie Warszawy. Dwa lata wcześniej, latem 1964 r., odbyła praktykę w tzw. „Republice Pionierskiej im. Wilhelma Piecka” w Werbelinsee w NRD. W 1967 r. pracowała przez pewien czas zastępując nauczycielkę języka polskiego w Technikum Drogowym przy Wybrzeżu Kościuszkowskim. Jej praca magisterska pt. „*Programowe nauczanie gramatyki języka polskiego a postulaty indywidualizacji*” została oceniona bardzo dobrze, a na egzaminie magisterskim otrzymała ocenę bardzo dobrą „z wyróżnieniem”. Dyplom magistra pedagogiki otrzymała 21 sierpnia 1968 r.

Po studiach początkowo pracowała jako sekretarz redakcji miesięcznika „Oświata Dorosłych” wydawanego przez Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, skąd została przeniesiona do redakcji „Pedagogiki i Psychologii” jako p.o. kierownika, a następnie jako kierownik tej redakcji. Stamtąd została „wysłana” latem 1982 r. na wcześniejszą emeryturę.

Prowadząc te redakcje przez ponad piętnaście lat wydała kilkaset tytułów książek dla nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i średnich oraz literatury pomocniczej dla studentów pedagogiki i psychologii. Wśród wielu autorów tych publikacji byli m.in. Aleksander Kamiński, Maria Grzegorzewska, Tadeusz Kotarbiński, Czesław Kupisiewicz, Wincenty Okoń, Maria Przetacznikowa, Stefan Wołoszyn, których prace podnosiły na wyższy poziom nauczanie i wychowanie.

Po ukończeniu studiów magisterskich otworzyła przewód doktorski pod kierunkiem prof. Kupisiewicza. Przeprowadziła badania dotyczące nauczania programowanego gramatyki języka polskiego – działy: fonetyka i deklinacja. Następnie przeprowadziła badania dystansowe (po roku) i dowiodła, że treści nauczania dla klasy V mogą być trwale przyswojone przez uczniów klasy IV. Były to badania eksperymentalne w województwie koszalińskim. Splot różnych wydarzeń nie pozwolił jej na dokończenie tej pracy. Część osiągnięć opublikowała w pracy zbiorowej pt. „*Nauczanie gramatyki języka polskiego za pomocą metody programowanej*”. Jest autorka wielu artykułów dotyczących dydaktyki.

Od 1963/64 r. do chwili bieżącej spotkała się ponad 1000 razy z młodzieżą szkolną, harcerską, nauczycielami.

Od sierpnia 1980 r. uczestniczyła w „Solidarności”.

W latach 1989/90 uczestniczyła w powołaniu Fundacji im. gen. Okulickiego, która za cel główny przyjęła opiekę nad zdrowiem żołnierzy AK. Była wiceprzewodniczącą tej fundacji. Organizowała prace od podstaw – meble, apteka, personel itd. Działała społecznie przez 10 lat, w ostatnim okresie swojej pracy zajęła się opieką nad pozostającymi w domu, leżącymi żołnierzami AK. Wysyłała do nich lekarzy, pielęgniarki, leki z darów.

Od momentu zorganizowania środowiska żołnierzy Batalionu „Parasol” włączyła się do pracy w komisji historycznej i młodzieżowej. Współorganizowała różne uroczystości „parasolowe”.

Była członkiem Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego. W dniu 19 stycznia 1993 r. na zebraniu plenarnym Komitetu wraz z Kazimierzem Leskim „Bradlem” zgłosiła poprawkę, aby pomnik w swojej formie plastycznej reprezentował również Polskie Państwo Podziemne, którego zbrojnym ramieniem była Armia Krajowa. Wniosek ten został przyjęty jednomyślnie.

Cieszy się miłością i szacunkiem jakim ją obdarzają synowie i wnuczeta. Jest dumna ze swoich synów. Ze względu na zaangażowanie się starszego syna w podziemną działalność kulturalną miała wiele trudnych, matczyńskich dni. Mirosław Chojewski założył podziemne wydawnictwo „Nowa”. Pierwszy publikował zakazane prace pisarzy polskich z Kraju i z emigracji, jak też tłumaczenia prac zagranicznych. Był wielokrotnie aresztowany, prowadził w więzieniu mokotowskim wielotygodniowy strajk głodowy. Stan wojenny

zastał go poza Polską (wyjechał na wręczenie nagrody Nobla Czesławowi Miłoszowi, który go zaprosił). Przez wiele lat nie mógł wrócić do kraju o czym marzył.

Młodszy syn Sławomir jako działacz „Solidarności” był internowany w stanie wojennym pozostawiając żonę z czteromiesięczną córeczką.

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/26 z dnia 15 stycznia 1972 r. „za udział w walkach z hitlerowskim okupantem w latach 1939-1945” została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Źródła:

AUW, aps syg. 49910 W. Pedag. (Chojecka Maria Zofia).

AZG ZKRPIBWP, syg. W-12254 (Maria Chojecka-Stypułkowska); W-31931 (Jerzy Chojecki).

BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s.202, poz. 1591.

DW UdsKiOR, relacja M. Chojeckiej-Stypułkowskiej „Kamy” z 4.12.2002 r.

Chojecka-Stypułkowska M., Każdy miał Polskę w sercu, Rzeczypospolita nr 176/1994, s. 12-13.

Jastrzębski S., Zaczęło się pod Arsenalem ....., s.18, 133-134, 162, 167, 174, 198, 237, 239, 275-276.

Kaczyńska D., Dziewczęta ....., s.11 i passim.

Stachewicz P., „Parasol” ....., s. 77 i passim (Stypułkowska-Chojecka Maria), 149, 155, 316-318, 543, 807, 818.

Tobie Ojczyzno. 1989-1999. Kronika prac Komitetu Budowy Pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego. Odświeżenie i poświęcenie pomnika, Warszawa 1999, s. 20.

VI Kongres ZBoWiD 7-8 maja 1979 Warszawa, s. 210, 216.

I/2 DOKUMENTY - kserokopie.

1. Oświadczenie świadka .... 31. I. 1962. Na odwrocie pismo do Unii. Kwaszowski 11. X. 1966. A-4, k. 1, s. 2.
2. Zaświadczenie z Boli D. 30. XI. 1964. Na odwrocie kserokopia dokumentu niewytelna. A-4, k. 1, s. 2.
3. Pismo M. Chojeckiej do Zygmunta B. o. i. D. 8. IV. 1963 r. A-4 s. 15. Na odwrocie kart inne dokumenty: Deklaracja zgłoszenia ulotka zr. Kwart. Walki zbrojnej o Niepodl. i Demokr. Zagłębie Powiatowego (błąd danych) Nr. 30227 s. 1. (karta wspólna z pismem z 8. IV. 1963 r.).
Dwa pisma z 13. III. 1964 r. - Zan. Gł. z Boli D. i z 4. XII. 1964 - Zaświadczenie Zan. Okr. Gł. z Boli D. Oba pisma - kserokopie na jednej stronie. Karta A-4 wspólna z dokou weniem pisma z dn. 8. IV. 1963 r.
4. Deklaracja ulotki. skła - duplikat z 14. 02. 1979 - W-12254 (podpis M. Chojeckiej ulotki 12. I. 1962). A-4, k. 2, s. 3.
5. Deklaracja zgłoszenia ulotka zr. Kwart. Walki zbrojnej o Niepodl. Nr. evid. - 10303 Nr. evid. pow. 1007. - A-4, k. 1, s. 2. białe dółki.
6. Decyzja W-12254 Wydział ds. Komb. i Osób Represyj. z dn. 16. 04. 1993. W spr. uprawnień z ewidencji z udziałem w Powst. W. Na odwrocie zaświadczenie Nr. 045991 (9. VIII. 1976). Zganie k-1 - s. 2 A-4.
7. Zaświadczenie z HP - Główna Kwatera z dn. 27. II. 1981 Na odwrocie Oświadczenie świadka Maciejewskiej d. u. c. m. y. "Anny". Zganie k-1, s. 2. A-4.
8. Oświadczenie świadka Baj Zofia "Mirka" (b. d.). Na odwrocie Oświadczenie świadka Baj Zofia "Mirka" (trzeci miłośnik).
9. Oświadczenie świadka Maciejewskiej d. u. c. m. y. "Anny" (białe dółki) Na odwrocie zaświadczenie z Boli D. z dn. 16. II. 1962 r. Zganie 1 k, 2 s. A-4.

10. Deklaracja członka Złoty Klub Kawalerów Orderu
Wojskowego V.M. - przystąpienie przez Złoty Klub Kawalerów
Orderu V.M. dot. M. Chojedziej 2 dn. 6. stycznia 2003r.
Orgineta. A 4 K. 1. 5. 1.

Barbara Hellwig ps. Mała "U-200" dnia 31.1.1962 r.
W-wa ul. Skipska 188, nr 3^{ca} (miejsowość)
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres wydającego oświadczenie)

Nr leg. ZBoWiD .....

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): Własny oddział Krajowy, Bat. "Parasol"

świadom(a) odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

oświadczam

Ob. Ekopetka-Stypułkowska Mała Janina Janina (córka)
urodz. dnia 24 września 1926 roku w Kraszewie
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): bat. "Parasol" zgr. "Radostów"
od ..... 19 ..... roku.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim Mała i pełnił(a) funkcję – brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od – do):

3-cia W-aj druciny zwiastujacy pozycji pl. Brana - Igarnicka od sierpnia 1943 r. Udział w "akcji" ze stopniem kaprala. Brała udział w akcjach porwania i ucieczki. Organizacja: Heffela, Fricmist, Kutschera, Gruppe, Hakra. Współdziałała z organizacjami: Brana, Stawina. Brała udział w podsteraniu "Hassenschlager Hala" - (2-cia i 4-cia kolumna) Stawina - (kier. p. k. sanitarnego), Leoniak i Mochotow - Igarnicka i sanitarnego. D-cia kolumny "Młodszy"

ZW: Własność podpisu stwierdza się:
[Pieczęć i podpis]
(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem
Barbara Hellwig
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

11 października 6

Uniwersytet Warszawski
Wydział Pedagogiczny
w m i e j s c u

Zarząd Okręgu Warszawskiego ZBoWiD uprzejmie prosi o przychylny ustosunkowanie się do prośby n. koleżanki Marii Chojeckiej zam. W-wa, Częstochowska nr 20 m 1a w sprawie przyznania stypendium naukowego na Wydziale Pedagogicznym U.W.

Kol. Maria C h o j e c k a jest długoletnią członkiem naszego Związku jako b. członek Ruchu Oporu - Oddziału "Parasol", brała czynny udział w ośmiu akcjach przeciwko wysokim funkcjonariuszom gestapo. Uczestniczyła również jako sanitariuszka i łączniczka w Powstaniu Warszawskim.

Wymieniona każdą wolną chwilę poświęca pracy społecznej w n. Organizacji. Bierze czynny udział w pracach Rady Kobięcej przy Zarządzie Okręgu Warszawskiego ZBoWiD.

— Nadmieniamy, że koleżanka znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Uzyskanie przez nią stypendium ułatwiłoby jej dalsze kontynuowanie studiów.

Oceniając w/w zasługi bojowe oraz jej duży wkład w dzieło odbudowy Kraju, jak również obecną jej działalność społeczną - Zarząd Okręgu b. prosi o przychylny załatwienie w/w sprawy.

V P r e s e s

/Jerzy Dąbrowski/

ZWIAZEK BOJOWNIKÓW
o Wolność i Demokrację
Zarząd Okręgu
Warszawa, Rutkowskiego 15.
L.dz. 214/T-12323/64

Warszawa, dnia 30 listopada 1964, r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Zarząd Okręgu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację na podstawie posiadanych ~~akt~~ /zeznań świadków/ stwierdza, że ob. *Chywicka Maria o. Yana ps. "Kamień"* urodz. *24 IX-1926* w okresie okupacji *od sierpnia 1943r - do 3 października 1944r* pełniła służbę w *regimentowej organizacji Konstanta Armii Krajowej na terenie W-wy, w obwodzie Krynki ulokowanej w ul. Polakowicza "Pajkiel"* ze stopniem *Kapitan* brała czynny udział w *akcjach zabójczych* *"Parasol"* *LiPociąg* *gestapo* *por. R. Heffelsa, Frisierha, Kleina, Kutschera* *u Hornara i Kappe u Krawca, Halkera Prosbana, Hermasika* *lince czynny udział w walkach na Stowizce, podwiecie Jankow, Kiszor* *punktu Sanitarnego, kil. Chywicka* *była obywatelką ukraińską w grupie Kalesonnych* *po raz pierwszy porannym na Kutschere po raz drugi* *z walkami Prosbana - porannym D-ctwa Armii Krajowej rozbiła amunicję* *do stopnia p. por. A. R.*

Zaswiadczenie niniejsze wydaje się w celu przedłożenia ~~prawy~~ *Obchodnym Wzchom*

Zarząd Główny
potwierdza powyższe dane

Za prezydium Zarządu Okręgu
Seduction
J. Dąbrowski

stwierdzenie
30.11.64, M. Mędrzycki

126
[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

Handwritten signature or initials

Handwritten notes at the bottom of the page

Warszawa, 8. IV 1963

Dr. inż. Bogumiła Wolności i S. emolerys
Książki Główny
Warszawa, Kutnowskiego 5

6/3
8/11

Podanie

Chopczka Maria
z domu, czestochońska 20° mł
Krt. lex. 4117 nr. ev. 12665

Upewniam się o pobrzenie jasnemu narysowi
faktów dotyczących mojego udziału w kursach i
określeniu kwalifikacji:

a) od sierpnia 1943 r. uczestniczyłam w oddziale „Pana
sol”, zppr. „Rozwój” - A. K.

b) brałam udział w kursach i wyjazdach w następujących
nazwach: Weffels - Kosy kores. - dn. 3 X 1943 r.; Friedman
Lewin - 25 X 1943 r.; Kutschera - 17 X 1943 r.;
1 II 1944 r. Koop - Kuchla - 11 III 1944 r. Uczestniczyłam
winnicy i innych do nauki urodziny (Helen, Stanisław, Broni
później w Warszawie) uczestniczyłam w kursach. Uczestniczyłam
szkolny Podchorążym „Agrikola” - jętko uczestniczyłam w
uczestniczyłam w szkoleniu zastępcy oddziału w Warszawie

Walczyłam - po raz pierwszy - po abry - u Kutschera,
po raz drugi: w przetrzymaniu podczas walk w Warszawie
we wrześniu 1944 r. Brałam udział w przetrzymaniu
w Warszawie na Hali, Starym Miesie, Czerwonym
i Mokotowie

Ostatecznie wykazałam d-ctwa zastępcy
anonsowana do stopnia ppor. pełni.

merit)

Nr ewiden. wojew

Nr ewiden. powiatu

267

10307 ~~Armi~~ na 53/117

Sr601
30227

DEKLARACJA ZGŁOSZENIA

Członka Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację
Zarządu Powiatowego w .....

1. Nazwisko i imię *Chojnicka Maria*
2. Stopień wojskowy *ppłk.* Pseudonim *Kauka*
3. Obecny adres zamieszkania *Warszawa, Stata 57 ul. 8*
4. Gdzie obecnie pracuje i stanowisko *obecny adres Warszawa - Czystochwała 27 nr 10*
5. Data i miejsce urodzenia *24. 9. 26r. w Warszawie*
6. Imiona rodziców *Jan i Trema - Obrydoszka*
7. Stan cywilny (kawal., żonaty i rok urodz. dzieci) *małżenka*
8. Wykształcenie *ucista ucistwa*
9. Zawód */* Obecna funkcja */*
10. Narodowość *Polska* Przynależność *Polska*
11. Data i miejsce wstąpienia do organizacji i jakiej *w październiku 1943r. w Warszawie do A. K. grup. "Radosław", bat. "Parasol"*
12. Ewentualne przejście do innej organ. */*
13. Ostatnia funkcja w konspiracji *szefowa*
14. Nazwisko dowódcy b. partyzantki lub komendanta rejonu, obwodu *ptk. Radosław*
15. Czy był ranny, opisać szczegółowo */*
16. Czy posiada majątek, jaki */*
17. Deklarację ideową znam i zobowiązuję się czynnie wprowadzać ją w życie.

M. Chojnicka
własnoręczny podpis

18. Opis działalności w walce z okupantem *Rozpomawia na Ksiecia (akcja Serwo na Rymanowej), Brauna (Dawidowowska ro placu Teatralnego) Kutschera (al. Stalina przy Piase XI) Stawna (al. Hojka Polkiego) Koope (Kraków). Admirał H. Danuta i in. Warszawskim na Heli, Marym Miesis, Brodunowa, Czerniakowie i Mokotowie.*

Domysle. polniadzenie pragnie, wlozycy
do podania o przyjeciu na Uniwersytet
Warszawski - Wydział Pedagogiczny

Mam nadzieję, że Daniel Górnay
z B. o W. i S. poprzez prośbę moją, chętnie
poprzez st. nadzw. piśmiennicę, poniesie
podanych i dokumentami historycznymi
popartych faktów.

Warszawa, dnia 13.III.1964r.

Lp. 5211/BW/64.

Zarząd Główny ZBoWiD
I-os. Sekretarza Generalnego
Tow. Henryk Matysiak

z-12323

w miejscu

Zarząd Okręgu Warszawskiego ZBoWiD przesyła podanie Ob. Marii Stypułkowskiej - Chojeckiej, która zwraca się do Zarządu Głównego ZBoWiD z prośbą o zaangażowanie na kolonie letnie na granicy w charakterze opiekunki - wychowawczyni.

Przy niniejszym podajemy dane z akt członkowskich ZBoWiD. Ob. Maria Stypułkowska-Chojecka wstąpiła do Związku w roku 1947, jako uczestnik Armii Krajowej - Zgrupowanie "Parasol" II komp. Z-os. drużyny żeńskiej i łączniczka od sierpnia 1943 do 3 października 1944r.

Brała czynny udział w akcjach, przeprowadzając rozpoznanie s rozkazu Organizacji gestapo: Waffelsa dnia 1.X.1943r. Trwirtha ul. Lesno, Kleins 25.X.43, Kutschera 1.II.1944r. - Koppe, Kraków 11.VII.1944r.

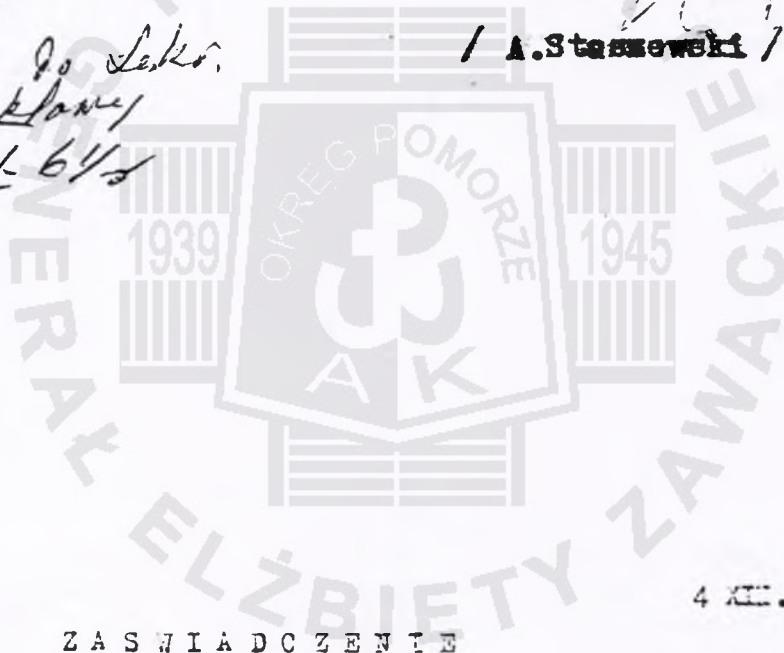
Dane personalne: ur. 24.IX.1926r. w Warszawie, matka, wykształcenie - matura ogólnokształcąca. Jest studentką I roku studiów pedagogiki.-

S e k r e t a r z

Załączniki - 2.

/ A. Staszewski

*remiarzowi do Seko.
do p. Kuczkowej
w d. 13.III.64*

27/II67/Jnt.

4 XII.

7

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Zarząd Okręgu Warszawskiego ZBoWiD stwierdza, że Ob. Chojecka Maria zamieszkała w Warszawie przy ul. Częstochowskiej 20 m.10 jest członkiem naszej Organizacji.

Ob. Maria Chojecka w czasie okupacji brała czynny udział w walkach organizowanych przez Ruch Oporu. Brała również udział w Powstaniu Warszawskim pełniąc funkcję sanitariuszki.

Za swój udział w walkach została odznaczona dwukrotnie Krzyżem Walecznych. Obecnie jest czynnym członkiem ZBoWiD-u bierze udział w pracach społecznych przy Zarządzie Okręgu w organizowaniu i prowadzeniu prelekcji dla młodzieży.

Zaświadczenie wydaje się celem przedstawienia Dyrekcji Państwowych Wydawnictw Szkolnych / PZWS/.

*Stypułkowska 4. XII 64
M. Chojecka*

Sekretarz

/A. Staszewski/

W-12254

wyst. dupl. list. 14.02.79r.

Deklaracja członkowska

LECZYMNACJE STAŁA
o W. i D. Nr. 4119
wzrost 175
data 23.01.62
Kier. Stoj. Pers.

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku. Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegać w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień władz ZBoWiD.

I

1. Nazwisko Chojacki imię Marice
Nazwisko panięskie (dla mężatek) Szypułkowska
2. Imiona rodziców Jana i J. Jozefa
3. Data urodzenia 24. IX 1926 miejsce urodzenia Marszałka
4. Stan cywilny małżonka 5. Zawód —
6. Wykształcenie (ogólne i specjalne) matura, ogólnotechniczne
7. Adres zamieszkania Marszałka, Czystańska 22 w m. 10
Telefon domowy 22-02-59 / 26-54-51 ; 3 = tel. m. pracy
8. Miejsce pracy i zajmowane stanowisko.....
.....
.....
Telefon w miejscu pracy.....
9. Przynależność partyjna —
10. Stopień wojskowy (nadany przez MON) —
11. Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania) 25. III 1944 -
Krzyż Walecznych, wrzesień 1944 Krzyż Walecznych,
październik - 1944 stopień porucznik

II

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- weterani walk rewolucyjnych 1905 - 1917, Wielkiej Rewolucji Październikowej i wojny domowej w Związku Radzieckim;
- bojownicy o polskość i wolność narodową, Wielkopolski, Śląska, Gdańska, Warmii, Mazur, Ziemi Lubuskiej i Pomorza;
- uczestnicy walk przeciwko reakcji i faszystom oraz antyfaszystowscy więźniowie okresu międzywojennego;
- uczestnicy walk o wolność i demokrację za granicami kraju, w szczególności uczestnicy walk w obronie republikańskiej Hiszpanii;
- członkowie organizacji antyhitlerowskiego Ruchu Oporu w kraju i poza jego granicami;
- więźniowie hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, prześladowani za antyfaszystowską działalność lub ze względów narodowościowych, światopoglądowych albo rasowych;
- kombatanci polskich sił zbrojnych oraz armii alianckich z wszystkich frontów II wojny światowej;
- uczestnicy walk zbrojnych z reakcyjnym podziemiem w okresie po wyzwoleniu Polski.

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku – wymienić dokładnie partię polityczną, formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową itp.:

II kompania - „Brawi” oddziału
„Parasol” szp. „Pradobranie”

13. Data i miejsce wstąpienia: sierpień 1943 r.

14. Używane pseudonimy: „Kama”

15. Przebieg działalności, udział w walkach, pełnione funkcje, pod czym dowództwem, kierownictwem, w jakich oddziałach, jednostkach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres

(od – do): Zacznikowa, z-ca d-ty drugiej żelaznicy przy
II pl. „Brawi” d-ty drugiej. S-ca druga żelaznicy – Jermolowicz
„Korona” szp. podchorążych „Kopikola” od X-1943 r. do I-1944 r.
ze stopniem kapł. pchor. Przeniesienie ^{na szeregach} broni na szkolenie, strzelnicę.
Porozmowa na Heffels’a (Korykoran) akcja od 1.10.1943 r.

Tronikowa (Korona) akcja na Klejwa 25.10.1943 r.

„ „ „ „ Tutschere (sk. ^{zł. 1000000} ~~zł. 1000000~~ wie) 1. II 1944.

„ „ „ „ Koppelgo (Korona) 11. VII 1944.

*) Współudział w rozporządzeniach – Braun – Szczęśliwowski
i Stamm – M. Brucha. Samoszenie broni na akcje –
Heffels – Braun, po akcji Stamm – uczestniczenie w doświadczeniach

16. ~~Data, miejsce i sposób uwięzienia~~ na krzyż rannych. Powstanie Waleis
Wola, Czernichów, Starówka, Mokotów. Na Woli – z-ca intendentki
kompanii Starówka – kier. p-ktu sanitarnego, Czernichów i Mokotów

17. ~~Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jeńciskich – wymienić daty, okres pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więziennicze~~
Zacznikowa i sanitarnikowa. Grojskie ze Starogrodu
miastka na Śródmieście – kwaterami Czernichów –
Mokotów – kwaterami i Mokotów – Śródmieście –
kwaterami. Po walkach w Czernichowie
od ewakuacji krzyżem Waleisnych. Po kapitulacji
amansowana i ustalona rozkazem do stopnia
ppor.
z rozporządzeniem na Heffels’a

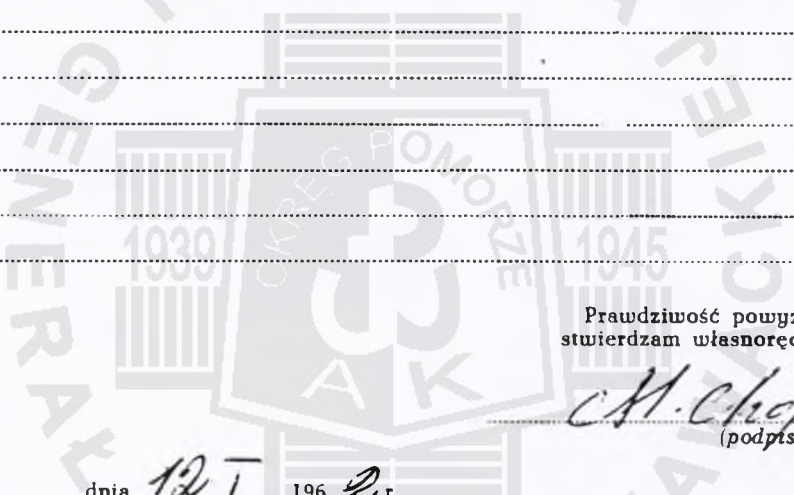
18. Data i okoliczności odzyskania wolności: Odweta 20 I 1945 – w Czestochowie.

III

bieg działalności zawodowej, społeczno – politycznej, wojskowej itp. w okresie
dnia 22 lipca 1944 r. do chwili obecnej – wymienić zajmowane ważniejsze stanowiska,
ione funkcje, daty, miejscowości, podać czy był(a) karany(a) przez sądy PRL, za jaki rodzaj
estępstwa, czy korzystał(a) z ustawy amnestyjnej, rehabilitacji sądowej. Kiedy i gdzie:

od 22 VII - 1944 do końca powstania warszawskiego
w tym czasie. Po kapitulacji powstania
wzięcia w transport, znalazł na miś pod łochocem,
a później do Łostochony. Po wyzwoleniu 4r - my
pobyt w łubym lub przegłym nronca, M 29 - 1945 -
miejscem zamieszkania za Józego Chępeckiego. Na początku
1946 r. wyjechał z przegłym przez "Dobusie" M 1947 r.
zamieszkał w Warszawie do końca życia. Nie jestem
członkiem żadnych organizacji społecznych,
kulturalnych od czasu wojny. Nie korzystam
z ustawy amnestyjnej ani rehabilitacji sądowej.

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

M. Chępecki
(podpis)

Warszawa
(miejscowość)

dnia 12 I 1962 r.

- Spis załączników: 1.....
2.....
3.....
4.....

Członkowie wprowadzający.

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob.....
oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowie-
dzialność za jego(jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy
własnoręcznymi podpisami:

1. Nazwisko i imię.....
Adres zamieszkania.....
Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr .....

(podpis)

Nr ewiden. wojew. 10303

Nr ewiden. powiatu 1007

DEKLARACJA ZGŁOSZENIA

Członka Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację
Zarządu Powiatowego w

1. Nazwisko i imię *Chojcka Maria*
2. Stopień wojskowy *ppor.* Pseudonim *Kauca*
3. Obecny adres zamieszkania *Harsciana Ziota 37 m. 18.*
4. Gdzie obecnie pracuje i stanowisko *nie ma*
5. Data i miejsce urodzenia *24. 9. 26 r. w Harszawie.*
6. Imiona rodziców *Jan i Trema*
7. Stan cywilny (kawal., żonaty i rok urodz. dzieci) *meżatka*
8. Wykształcenie *matka matura*
9. Zawód */* Obecna funkcja */*
10. Narodowość *Polska* Przynależność *Polska*
11. Data i miejsce wstąpienia do organizacji i jakiej *w październiku 1943r w Harszawie do A.K. zgrup. "Radostaw", dot. "Parasol"*
12. Ewentualne przejście do innej organ. */*
13. Ostatnia funkcja w konspiracji *Łączniczka*
14. Nazwisko dowódcy b. partyzantki lub komendanta rejonu, obwodu *ptk. Radostaw.*
15. Czy był ranny, opisać szczegółowo */*
16. Czy posiada majątek, jaki */*
17. Deklarację ideową znam i zobowiązuje się czynnie wprowadzać ją w życie.

M. Chojcka
własnoręczny podpis

18. Opis działalności w walce z okupantem *Porozumienie na Klecia (okoliczność leszczu na Rymanówce), Brauna (Dawidowszczyzna na placu Festiwalnego, Ku schodach al. Stalina przy Piłsudskiego), Małemu al. Hojiska Polskiego) Kooper. "Praktyk", Młodzi i Podstawie Harszawskiej na Holu, Starym dworku, Sriduniesiu, Czerwikowie i Mokołonie.*

19. Czy awansował i był odznaczony (podać kiedy, przez kogo i za jakie zasługi) *Za rozpoznanie*
na Kulschery - K.H. po ul. S.P. w r. 1944 - kpr. pełni
halce na Przemysłowie - K.H. po Kapitałach Gostawia

20. Deklaruję skadkę miesięczną w wysokości *10 zł*

M. Ugochey
własnoręczny podpis

21. Adnotacje Zarządu Powiatowego

22. Adnotacje Zarządu Wojewódzkiego

Amplia Wzrostowa

10347

Przyjęty na członka decyz. Zarządu

Nieprzyjęty z powodu

z dnia

Podpis wprowadzających:

Podpis członków Zarządu

1) *[Signature]*
2) *[Signature]*
3) *[Signature]*

1) *[Signature]*
2) *[Signature]*
3) *[Signature]*

leg. 10092

DECYZJA W-12254

z dnia 16.04. 1993 r.

Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Na podstawie art. 1 ust. 2 pkt. 3 w związku z art. 25 ust. 3 oraz art. 27 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 17, poz. 75 z późn. zm.) potwierdzam z urzędu

Panu (Pani) MARIA CHOJECKA
imię i nazwisko

WARSZAWA UL. CZESTOCHOWSKA 20 m. 10
adres zamieszkania

uprawnienia określone w wyżej wymienionej ustawie i postanawiam zaliczyć następujące okresy i rodzaje działalności kombatanckiej lub represji:

1	2	3
Okresy	Rodzaj działalności kombatanckiej lub represji	Artykuł ustawy
od <u>09</u> • <u>1939</u> miesiąc rok	ARMIA KRAJOWA W TYM POWSTANIE WARSZAWSKIE	ART. 1 UST. 2 PKT. 3
do <u>10</u> • <u>1944</u>		
od <u> </u> • <u> </u>		
do <u> </u> • <u> </u>		
od <u> </u> • <u> </u>		
do <u> </u> • <u> </u>		
od <u> </u> • <u> </u>		
do <u> </u> • <u> </u>		
od <u> </u> • <u> </u>		
do <u> </u> • <u> </u>		
łącznie lat <u>5</u> miesięcy <u> </u>		

Decyzja niniejsza może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego za pośrednictwem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w terminie trzydziestu dni od dnia jej doręczenia.

Wystawiono zaświadczenie

nr 81439/

Kierownik Urzędu do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

dr Krzysztof M. Zaczęski Zaczek

pieczęć — podpis

53

Nr 380692 z dn. 17.03.76
pr. dn. 9.08.76

Warszawie

ZASWIADCZENIE № 045991

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel [ka] Marie Chojska (imię i nazwisko)

syn [córka] Jana urodzony [a]

24.IX.1926 r. w Warszawie (dzień, miesiąc, rok) (miejsce urodzenia)

zamieszkały [a] w ul. Cegielniczowska 20 m 10 02 - 544 Warszawa

- jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD. nr [nieczytelne]
- odpowiada warunkom uprawniającym do [nieczytelne] ZBoWiD

Zaswiadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1973 r. o zakresie świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych (Dz. U. z 24.10.1973 r. poz. 186).

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 3 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [naj] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

Działalność w ramach organizacji:

- "Szare Szeregi" od IX.1939 r. do 31.VII.1943 r.
- od XII.1939 r. do X. 1944 r.

X X X X X X X X X X X X X X X X
X X X X X X X X X X X X X X X X

(okresy) (wzrost) (okres od - do)

Łącznie 5 lat.

Sekretarz
Zarządu
wojewódzkiego
podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
[podpis]

podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
[podpis]
[pieczęć]

Originalnie [nieczytelne]
[podpis]
9. VIII 1976 r.

su. Warszawa dnia 9 sierpnia 1976 roku

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA

00-491 Warszawa, ul. M. Konopnickiej 6 (tel. 28-02-81) Adres telegraficzny: ZHP Warszawa

L. dz. 543/MI/81

Warszawa, dnia 27.II.

19 81r.

Z a ś w i a d e z e n i e

=====

Komisja Historyczna Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego - na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że Ob. Maria Stypułkowska-Chojcka, zamieszkała w Warszawie, przy ul. Częstochowskiej 20 m.10, w okresie okupacji /wrzesień 1939 - lipiec 1943r/ należała do 53 konspiracyjnej drużyny harcerskiej, prowadzonej przez Irenę Molendo w ramach "Szarych Szeregów" w Warszawie.

Zaświadczenie wydaje się celem przedłożenia władzom ZBoWiD.

Sekretarz
Komisji Historycznej

[Handwritten signature]
/Maria Głowińska/

Maciejewska Lucyna „Anna” Karpowa dnia 04. maj 1976 r.
(miejsowość)
ul. Sępotymy 7/9 m 25 01-407 Karpowe
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): 1940-1944r. Przywalisko do L.H.P. / Szare-Beregi / i pokotownie w Karpowie z oboz. „Kalisz” świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer A.P. 2041354 wydanym dnia 15 maja 1962 r. przez Gr. S.M.O. Karpowe Tragedie wojenne

o ś w i a d c z a m:

że Ob. Maria Stypułkowska-Chojacka syn (córka) Jan urodz. dnia 24. X. 1926r 19... roku w Karpowe

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się

z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): Kursu łączności i pracy kwatermistrzowskiej w klasie Kowinowej - Hareckie 53 N.A.H. od X. 37r. w Kowinowskim Kwatermistrz. od XII, 1939r. w kwaterm. Nawozdne Nowe do XII. 1943r. Brata użłaz w szeregach Nalego Sabotazu, w materjalu do tajnym niekomplectach w zespole szkoły podstanowy przedmiotów zbliżanych firm okupanta,

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim ..... i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie

zmiany i czasokres od — do): wkwaterm. kursu sanitarny, łączności kwaterm. zajęcia kwatermistrzowskie. Termina kaduczej zastępczej do XI 1942r. Od XII 1942r. przydziału do szeregów Grupy Nalego.

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 215307 wydanej przez Zarząd Okręgu w Karpowe nr 67 7630

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy
ODDZIAŁ WARSZAWA-SIGONIEC
Opiekę i odpowiedzialność władz lub Zarządu ZBoWiD
Anna Stypułkowska-Chojacka 124-2

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

[Podpis]
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

Baj Zofia „Mirka”
Broniewskiego 4 m 21

W-wa, dnia 23-V-1976 r.
(miejscowość)

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację, Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): „*Łączność*”

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer *17*
5890696 wydanym dnia *6 czerwca* 19*66* r. przez *KDMO W-wa Łoliborz*

o s w i a d c z a m:

ze Ob. *Małgorzata Chojcka* syn (córka)
urodz. dnia *24-IX-1926* r. 19... roku w *Warszawie*

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): *kursu łączności i pracy harcerskiej w okresie konspiracji - Harcerska 58 WDH od X-37 r. w konspiracyjnym harcerstwie od XII-1939 r. w hufcu W-wa Wola do VIII-1945 r. Brała udział w akcji Nalego Sabotazu, w nę-
wym tajnym na kompletach w zakresie skłoty pediatry. przedmio-
łów zakazanych przez okupanta, ukończyła kurs sanitarny i łącz-*

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od, — do):

pości, prowadziła zajęcia harcerskie konspiracyjne. Pełniła funkcje zastępczej do XI-1942 r. od XII-1942 r. przybojowej drużyny Inny Molenko

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej ..... wydanej przez Zarząd Okręgu w .....

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

OBOWIĄZKI - WOLA
ul. Srebrna 1., t-1 24-33-79
00-310 WARSZAWA

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

M. Mooli-cod.

„Gryf” Targowa 48, z. 606/75, n. 200 000.

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

Baj Zofia

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

Odpowiedzialna za wyrobienie harcerskiej w zakresie łączności przekazywania wiadomości w W-wie Łoliborz.

Baj Łofia, "Mirkow" W-wre dnia 197 r.
(miejscowość)

Bramińskiego 4 m 31
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): XII 1939 r. Szare Szeregi (Tęcza w Warszawie), "Łączności" Warszawa - Północ. Odpowiedzialni z w. 32 hale więz. w Warszawie w zakresie łączności w terenie w-m 32 m. świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer 58 90 696 wydanym dnia 6. czerwca 1966 r. przez JSB MO W-wre Łobiszewo.

o s w i a d c z a m:

ze Ob. Maria Chojcka syn (córka) Maria urodz. dnia 24. IX 1926 19 roku w Warszawie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): Hakerka 58 WSBH od X 1939 r. w konspiracyjnym warsztacie od XII 1939 r. w kufur w-m - Hala do VIII 1943 r. Pod moim kierownictwem w Warszawie "Łączności" w okresie konspiracji. Brała udział w akcjach Sabotażu, w realizowaniu bojów w wa. konspiracyjnych w zakresie szkoły podstawowej przedmiotem nauki w domu. W tym czasie w Warszawie i Łobiszewo.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czyim dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): od XII 1939 r. brała udział w pracy konspiracyjnej i tajnej w Warszawie. Przewodnicząca konspiracyjnej tajnej komórki, pełniła funkcję zastępcy do XI 1942 r. od XII 1942 - przybyła do dworcowej Izby Molento w Warszawie w celu udziału w akcjach Sabotażu - napisy na murach, akcje hitlerowskie w sierpniu 1943 r. przeniesienie do Wielkiej Sympersji do oddziału zwanego obecnie pod kryptonimem "Parasol".

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej wydanej przez Zarząd Okręgu w

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
o WOLNOŚĆ
Zarząd Wojew.
00-182 Warszawa
(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem
Baj Łofia
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

Maciejowska Lucyna, "Anna" W. 14. dnia 197 r.
(miejsowość)
ul. Septymy 7/9 m 25 01-407 Warszawa
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): od XII 1939 - VIII 1944 w Szarym szeregach i do ZHP (Szare Szeregi) i ponownie w Warszawie - zgrup. "Kaliżony"
świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer AP 204-1354 wydany dnia 15 maja 1962 r. przez Kb MO Warszawa, Praga - Śródmieście

o s w i a d c z a m:

że Ob. Maria Kypułkowska - Chojłowa syn (córka) Yan
urodz. dnia 24 IX 1926 19 roku w Warszawie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ą) oświadczenie i czasokres od — do): Warszawa 58 W. H. przy szkole pod nr 139, do której uciekłam w konspiracyjnym warszawskim od XII 1939 w kufur "Warszawa-Hola" do VIII 1943 r.

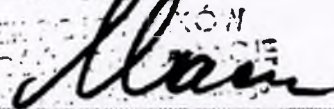
Przepracowałam tajne komplety z przedmiotów zakresu nauki o państwie i polityce. Byłam uczestniczką warszawskiego nauczania tajnych kompletów prowadzonego przez M. Kypułkowską. Brałam udział w ukryciu małego sabotażu.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim _____ i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do):

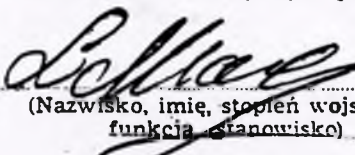
uchroniła kurs sanitarny i łączności, prowadziła zajęcia warszawskie konspiracyjne. W prowadzeniu moim do konspiracyjnego warszawstwa. Pełniła funkcję szefa plonu od XI 1942. Od XII 1942 - przybojowa drużyna wojennej "Jenny Molento". W VIII 1943 - prowadziła do "Agatu" ("Pegaz" - "Parasol").

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 215.301 wydanej przez Zarząd Okręgu w Warszawie nr s. 4630

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

ZWIĄZOK
WOLNOŚCI
i
PRAW
LUDZKICH

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

Związek Bojowników
o Wolność i Demokrację
Zarząd Okręgu
Warszawa, Rutkowskiego 15.
L.dz. 23.18/T.12323

Warszawa, dnia 16. II 1952 r.

volpin

Z A S W I A D C Z E N I E

Zarząd Okręgu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację na

podstawie posiadanych akt / zeznań świadków / stwierdza, że
Ob: *Chojecha Mowa c. Jura ps. Karma*
urudz. *24. IX. 1926*

w okresie okupacji *Pełniła służbę w Oddziale*
Armi: Krajowej Organizacji w Parasol
II. Koczowanie jako 2-cy chorągwy zgrupowania
i koczowanie od sierpnia 1943. do kapitulacji + 1
3. października 1944

Brata *cywilny nikt walczył przeprowadzając*
rozpoznanie z rozkazu Organizacji: Heffelsa ul. Konnykora
akcja w dniu 1. X. 1943 - Friewirta (Kasno) akcja na Kleina 25 X. 4743,
Kutschera - M. Ujwolski 1. II. 1944 - Kloppe (Kralov) 11. VII. 1944

Zaświadczenie niniejsze wydaje się w celu przedłożenia przy

Stowom ci o seke

Zarząd Główny
potwierdza powyższe dane.

Za Prezydium Zarządu Okręgu
[Signature]

DEKLARACJA

Członka zwyczajnego Klubu Kawalerów Orderu
Wojennego Virtuti Militari.

6 styczeń 2003

Maria Chojecka

M. Chojecka

Data

Imię i nazwisko
z d: Stypułkowska

podpis

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię *Chojecka Maria z d. Stypułkowska*.....
2. Dla mężatek nazwisko panięskie ..... *Stypułkowska*.....
3. Data i miejsce urodzenia ..... *24 wrzesień 1926 r.*.....
4. Adres zamieszkania/ nr. kodu, miejscowość, ulica, nr. domu i mieszkania:
00-074 Warszawa, ul. Trębacka 3 m 5
.....
.....
.....
5. Telefon ..... *828-40-33*.....
6. Order Wojenny Virtuti Militari nr.....
7. Legitymacja lub inny dokument .....
8. Data nadania, przez kogo ..... *1972r.*.....
.....
.....
9. Wysokość wpisowego – złotych – 20.-
10. Składka miesięczna – złotych – 5.-
11. Nr. Legitymacji Kombatanckiej.....

II. MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE Relację

1. „Szczęśliwe i charakterystyczne momenty... Wojsk. Przegląd Hist.
nr. 1963 nr. 3/4 - kopia maszynopisu - na prebitce: k. 2
(1-A-4, 2 zawiera 5 linijek).
2. Artykuł n. t. Marii Stypułkowskiej - chojeckiej ps. „Kama”
(Kombatant 1999 nr. 5). Kserokopia oryginalnej odpłaty. 2
egzemplare.
3. Kserokopia artykułu < „Parasol” przeciw gestapo > u. III
Kombatant 1999 nr. 10 >. od 16 - 18. A-4, k. 3, s. 3.
Nawisko kobiet wymienionych w artykule sprawdzono
s kartofce „z” i „i”.
4. Artykuł z Tyg. Posa. Nr 5. 21. lutego 2004 „Operacja = Kutschera”
str. 5 (cał.), dot. działania relatorki w operacji.

Do 20 V 1996

tm z Mat. K. Mar. H. H.

Szczegóły i charakterystyczne momenty, pokazujące sylwetki wywiadowczyń. Wzięte z art. M. Dylawerskiej i D. Kaczyńskiej w Wojsk. Przeglądzie Historycznym rok 1963 nr. 3/4

"Kama" - Maria Stypułkowska Chojecka.

Silną pozycję w II plutonie wyrobiły sobie dziewczęta. Podobnym autorytetem jak dla chłopców "Orkan" dla dziewcząt była "Kama".

Kama, prawa ręka Orkana, obciążona zawsze pracą, była napewno kimś z kim należało się liczyć. Początki współpracy Kamy z Orkanem obfitowały w dość humorystyczne wydarzenia, które mogły skończyć się tragicznie.

Kamy relacja: "Razem ze Scarlett przyjechałyśmy do Radości po odbiór broni. Orkan polecił nam zapakować broń do teczek. Pierwszy raz miałam pistolet w ręku, przyglądałam się więc z zaciekawieniem. Na to wszedł Niemira. "Ładna zabawka? Prawda? tylko trochę niebezpieczna. Lepiej położyć". Posłuchałam mówiąc, że po raz pierwszy widzę broń. Zaczął się śmiać i tłumaczyć żartobliwie jak należy obchodzić się z bronią. Ktoś go zawołał. Wszedł. Orkan zapytał czy już jesteśmy gotowe bo zaraz jedziemy. Pistolet leżał na stole. Nie wiem czemu zaczęłam się bawić bezpiecznikiem, a po chwili wzięłam broń do ręki i mierząc w Orkana zapytałam "strzelać należy w takiej pozycji? Prawda? W tym momencie padł strzał. Wycelowałam tuż koło ucha Orkana.

Musiałam wyglądać na bardzo wystraszoną, gdyż uśmiechnął się mówiąc: a jednak żyję. Tym się bawić nie można panno Kamo - dodał po chwili surowo. Ale lokal był dla nas od tej chwili "spalony"

Jechaliśmy do Warszawy pociągiem. Orkan i Niemira śmieli się przez cały czas z mego niefortunego strzału. Obiecałam sobie w duchu że nigdy więcej nie dotknę broni, zanim się z nią nie zapoznam.

Przyjechaliśmy do "Bolca". Niemira zaczął mi ponownie pokazywać zasadę działania bezpiecznika. Wyjął magazynek i kazał wszystko powtórzyć. Zrobiłam to bardzo dokładnie - łącznie ze strzelaniem. Przestrzeliłam łóżko tuż koło stóp "Bolca" /leżał/. Pocisk utkwiał w ścianie, tuż koło podłogi.

Zrozumiałam, że robiłam rzecz straszną. Spaliłam drugi lokal. Lokal w którym mieścił się magazyn oddziału. Gdybym się nie wstydziała, płakałabym. A co na to Orkan? - Nie mamy dzisiaj szczęścia. Chodźmy. Jedziemy dalej. Trzeba koniecznie nauczyć dziewczęta obchodzenia

- 2 - 72

się z bronią."

Niedługo potem Kama - jako jedna z pierwszych dziewcząt - poszła na podchorążówkę. Swojego dowódcę Orkana, Kama starała się we wszystkim naśladować. Przyjęła od niego cedzący sposób mówienia i wielką staranność w zachowaniu angielskiej flegmy.

Maria Stypułkowska-Chojecka,

ps. „Kama”, która zgromadziła materiały do publikowanego obecnie i w numerze poprzednim „Kombatanta” cyklu artykułów o akcjach batalionu „Parasol” Armii Krajowej, rozpoczęła działalność harcerską w 1936 r. wstępując do 58 WDH. Podczas obrony Warszawy we wrześniu 1939 r. pełniła służbę harcerską na Dworcu Głównym. Od początku okupacji brała udział w różnorodnych kursach prowadzonych przez tajne harcerstwo – najpierw jako słuchacz, a później wykładowca. W sierpniu 1943 r. przeszła do oddziału noszącego kolejno kryptonimy „Agat” – „Pegaz” – „Parasol”, pełniąc w nim obowiązki łączniczki oraz „wywiadowczyni” w rozpoznaniach przed akcjami. W maju 1944 r. ukończyła Szkołę Podchorążych „Agricola”.

Przeszła szlak bojowy oddziału w czasie Powstania Warszawskiego: Wola, a potem Stare Miasto, gdzie była ranna, kontuzjowana i zasypana, i gdzie prowadziła punkt sanitarny przy ul. Nowomiejskiej róg Mostowej. Następnie – jak wielu innych powstańców – przechodziła kanałami: najpierw do Śródmieścia, potem na Czerniaków, Mokotów i znów do Śródmieścia.

Po kapitulacji wyszła – zgodnie z prośbą odnalezionego w Śródmieściu ojca – wraz z cywilami. Po drodze, dzięki polskim kolejarzom, wraz ze sporą grupą ludzi zdołała uciec z transportu.

Wejście wojsk sowieckich zastało ją w Częstochowie, skąd pod koniec lutego 1945 r. dotarła do Warszawy. Dalej kontynuowała działalność konspiracyjną. Od kwietnia do połowy września 1945 r., tj. do momentu ujawnienia, musiała się ukrywać.

Maria Stypułkowska-Chojecka jest współzałożycielem i fundatorem Fundacji Pomocy na Rzecz Żołnierzy Armii Krajowej im. gen. bryg. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek”. Fundacja zorganizowała i prowadzi Specjalistyczną Przychodnię Lekarską dla Żołnierzy AK. Obejmuje swoją opieką ponad 15 tys. osób, nastawiając się ostatnio na pomoc medyczną dla ciężko chorych leżących w domu. Fundacja zorganizowała również przychodnię lekarską w Wilnie. Sytuacja finansowa Fundacji, która musi się utrzymywać ze środków własnych, jest obecnie krytyczna.

„Parasol” przeciw gestapo (część III)

Wilhelm Koppe pełnił funkcję wyższego dowódcy SS i policji oraz sekretarza stanu do spraw bezpieczeństwa w tzw. rządzie Generalnego Gubernatorstwa. W zakresie spraw bezpieczeństwa na terenach Generalnego Gubernatorstwa i na wschód od niego był najwyższym rangą przedstawicielem i delegatem Reichsführera Rzeszy, Heinricha Himmlera, w szczególności w obszarze umacniania niemieckizny na zajętych obszarach.

Siedzibą rządu GG był budynek głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie przy ulicy Adama Mickiewicza 30, w nim urzędował Koppe.

Komenda Główna AK na przełomie 1943/1944 r. nakazała natychmiastową likwidację Koppego, co z wielu ważnych przyczyn nie mogło być wykonane przez krakowską organizację. Akcję powierzono oddziałowi do zadań specjalnych Kierownictwa Dywersji Komendy Głównej Armii Krajowej, znanemu obecnie pod kryptonimem „Parasol” (przedtem: „Agat”, później „Pegaz”), który na terenie Warszawy przygotował i przeprowadził wiele akcji przeciw wysokim funkcjonariuszom gestapo.

Długotrwałe rozpoznanie prowadzone pod kierunkiem Aleksandra Kunickiego, ps. „Rayski”, kierownika komórki wywiadowczej – wykazało, że Koppe jeździ do budynku AGH różnymi ulicami, w asyście obstawy jadącej drugim odkrytym wozem.

Czekano trzykrotnie na wóz Koppego: 5, 7 i 11 lipca, tj. w dniu rozpoczęcia akcji.¹

11 lipca 1999 r. minęła 55 rocznica akcji bojowej mającej na celu zlikwidowanie Wilhelma Koppego, dowódcy SS i policji na całe Generalne Gubernatorstwo.

Zadanie to mieli wykonać żołnierze AK batalionu znanego obecnie pod kryptonimem „Parasol” w liczbie 28 osób, które przyjechały z Warszawy. Ponadto do obserwacji auta Wilhelma Koppego, prowadzonej pod kierunkiem Aleksandra Kunickiego, ps. „Rayski” odelegowano z krakowskiego Kedywu trzy łączniczki. Do innych zadań organizacyjnych związanych z przygotowaniem akcji i jej przeprowadzeniem oraz odwrotem po wykonaniu zadania – zostało włączonych wiele osób z krakowskiego okręgu Armii Krajowej.

Po 55 latach, w przeddzień rocznicy akcji, w sobotę 10 lipca br. zebrała się w Krakowie dość liczna grupa osób, której przewodził, organizujący od kilku lat spotkania

phm Kazimierz Kalaga, przewodniczący Komisji Historycznej ZHP Hufca Dąbrowskiego.

Miejscem spotkania był plac przed pomnikiem wystawionym Żołnierzom Polski Walczącej 1939 – 1945, naprzeciwko domu przy ul. Powiśle, na którym widnieje tablica z nazwiskami i pseudonimami poległych uczestników akcji Koppe.

Poczty sztandarowe przy tablicy z nazwiskami poległych uczestników akcji Koppe w Krakowie przy ulicy Powiśle – żołnierzy batalionu „Parasol”

Druh phm Kazimierz Kalaga powitał przybyłe z Warszawy poczty sztandarowe batalionów „Zośki” i „Parasola”, Stowarzyszenia Szarych Szeregów oraz poczty miejscowych organizacji kombatanckich. Słowa powitania skierował do wszystkich przybyłych, a szczególnie zwrócił się do uczestników akcji: Tadeusza Karczewskiego, ps. „Wierba”, Jerzego Kołodziejewskiego, ps. „Zeus”, Eugeniusza Schielberga, ps. „Dietrich”, Wojciecha Świątkowskiego, ps. „Korczak”, Marii Stypułkowskiej-Chojeckiej, ps. „Kama” (łączniczki biorącej udział w długotrwałych rozpoznaniach i w czasie akcji, podobnie jak „Dewajtis”). (Zob. zdjęcie poniżej).

Specjalne słowa skierował do mjr. Leonarda Wyjadłowskiego, ps. „Ziemia”, związanego

z organizacją i ubezpieczeniem przejazdu wykonawców po akcji, jadących samochodami przez ziemię ojcowską i dalej.

Dodać należy, że w spotkaniu tym brały udział środowiska harcerskie z Wolbromia i Olkusza, ale najliczniej przyjechali na te uroczystości harcerze kombatancki z Chorągwi Śląskiej ZHP. Przybyli też kapelani: ks. kan. **Władysław Golis**, kapelan ZHP w diecezji sosnowieckiej i ks. kpt. **Tadeusz Michalski**, kapelan ŚZZAK.

W czasie uroczystości przy pomniku, którą rozpoczęto modlitwą w intencji poległych w walce o Wolną Polskę – odśpiewano hymn harcerski i odczytano apel poległych. „Kama” przypomniała wydarzenia sprzed 55 lat, kiedy stojąc na ulicy Powiśle przekazała wiadomość **Elżbiecie Dziembowskiej**, ps. „**Dewajtis**” o zbliżaniu się wozu z Koppem, a ta – w sposób umówiony – przeniosła ją dalej, do wykonawców. Z przerażeniem stwierdziły one, że samochód nie został zatarasowany na jezdni i pojechał dalej. Słychać było odgłosy walki. W kilka chwil potem od strony Wawelu w wielkim pędzie przejechał tą samą drogą odkryty wóz z obstawą. Wiemy, że akcja w Krakowie nie zakończyła się powodzeniem... Natomiast w czasie odwrotu byli zabici i ranni żołnierze batalionu „Parasol”. Ich nazwiska i pseudonimy znajdują się tablice budynku przy ulicy Powiśle. Złożono tam kwiaty...

Stąd pojechaliśmy pod Dom Śląski na ulicę Pomorską, gdzie w czasie okupacji była siedziba gestapo². Tutaj z więzienia na Montelupich przywieszono aresztowanych, maltretowano ich i zabijano. Taki los spotkał uczestników akcji „Koppe”, ciężko rannych w czasie odwrotu pod Udorzem. Byli to: **Halina Grabowska**, ps. „**Zeta**”, **Bogusław Niepokój**, ps. „**Storch**”, **Tadeusz Ulankiewicz**, ps. „**Warski**”.

Uczczono minutą ciszy ich pamięć, a pod tablicą pamiątkową, przypominającą wszystkich tu męczonych – zapalono znicze...

Z Krakowa w kierunku Udorza jechaliśmy, dzięki zgodzie władz, przez Ojcowski Park Narodowy – trasą, jaką przebyli żołnierze „Parasola” po nieudanej akcji, a więc przez Biały Kościół, Ojców, Skatę w stronę Wolbromia. Po drodze zatrzymaliśmy się krótko w Skale, gdzie pod starym kościołem parafialnym powitał nas chór pod kierunkiem **Jana Wiśniewskiego**, a ks. **Krzysztof Olszewski** opowiedział zwięźle historię tej miejscowości, po czym zaprosił na krótką wspólną modlitwę.

W Wolbromiu czekał na nas posiłek i „spotkanie pokoleń” z młodzieżą harcerską, ciekawą relacji z wydarzeń lat okupacji w przekazie uczestników konspiracji. Śpiewaliśmy razem piosenki harcerskie, w wyborze dokonany przez hm **Edwarda Kanekę** i komendanta hufca ZHP z Wolbromia phm **Stanisława Milejskiego**. Całością dyrygował phm **Mieczysław Karmiński** z Olkusza.

Chętnie zostalibyśmy dłużej, ale zbliżał się wieczór, a na nas czekano w Chlinie, gdzie na placu przed szkołą noszącą imię „Zety” Haliny Grabowskiej rozpalono ognisko harcerskie. Przybyła młodzież szkolna wraz z nauczycielami i dyrektorem szkoły mgr **Kazimierzem Piątkowskim**, dziewczęta i chłopcy z okolicy, przyszli też mieszkańcy w różnym wieku. Zapłonęło ognisko rozpalone przez **Tadeusza Chojko**, ps. „**Bolec**”, uczestnika odbicia więźniów pod Arsenalem, a wśród nich **Janka Bytnara**, ps. „**Rudy**”, popływały piosenki harcerskie i żołnierskie z dawnych lat, wspomnienia i opowieści. Piekliśmy kiełbaski na długich patykach, a czas nieubłaganie płynął... Zakończyliśmy to spotkanie pieśnią „**Idzie noc**”...

Szkoła im. „Zety” Haliny Grabowskiej w Chlinie

11 lipca wcześniej rano byliśmy na cmentarzu w Bydlinie, gdzie pochowani są legionści Piłsudskiego, polegli w 1914 r. w bitwie pod Krzywopłotami. Pod krzyżem upamiętniającym to wydarzenie zebrali się nauczyciele, młodzież szkolna i mieszkańcy okolicznych miejscowości, harcerze – kombatancki. Zmówiliśmy modlitwę za spójność tam leżących i zaśpiewaliśmy „**Pierwszą Brygadę**”.

W drodze do Udorza przystanęliśmy w Załężu, niewielkiej wsi, gdzie u pani **Felicji Bieda**, sanitariuszki plutonu rezerwy AK (już nieżyjącej) przebywał w lipcu 1944 r. ranny „**Dietrich**”. Po 55 latach z wielkim wzruszeniem przekroczył próg domu, którego gospodyni udzieliła mu schronienia, otoczyła serdecznością i opieką. Wówczas groziły jej i najbliższym ciężkie represje ze strony okupanta. Nikt z tej małej wioski nie zdradził. Bardzo wzruszony „**Dietrich**” wszedł do pokoju, siadł na skraju łóżka i płacząc dziękował po latach za wszelkie dobro, jakiego doznał od nieznanymi przecież ludzi... Wszystkich ogarnęło wielkie wzruszenie...

Nie był to jedyny przypadek niesienia pomocy rannym żołnierzom „Parasola”. **Antoni Sakowski**, ps. „**Mietek**” ulokowany został u gospodarza **Jana Kałwy**, **Stanisław Leopold**, ps. „**Rafał**” u **Weroniki Gacek-Krzemieniowej**, **Jerzy Kołodziej-ski**, ps. „**Zeus**” u **Bolesława Krzemienia**. Wszyscy

są mieszkańcami Udorza i okolicy. Za pomoc uczestnikom akcji Koppe i udział w konspiracji (partyzantce) „Niemcy rozstrzelali we wsi Udorz członków miejscowej placówki AK: Franciszka i Władysława Kucyperów, Jana Pajaka, Józefa Fiutka, Władysława Noconia oraz pięć innych osób. Ze wsi Chlina aresztowali: Piotra Kucyperę, Piotra Wydmańskiego, Jana Bieńką, Wojciecha Słabonia, Andrzeja Kucyperę i Władysława Wydmańskiego. Z sześciu aresztowanych i zesłanych do obozów gospodarzy – powróciło tylko trzech”³

O godzinie 12.00 w Udorzu przy małej kaplicy została odprawiona połowa msza św., w której uczestniczyło wiele pocztów sztandarowych, przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych, delegacje organizacji harcerskich z druhami Chorągwi Katowickiej i Hufca Dąbrowskiego na czele, uczestnicy akcji Koppe, żołnierze batalionu „Zośka” i „Parasol”, kombatancki, okoliczni mieszkańcy, nauczyciele, dyrekcja szkoły w Chlinie.

Mszę św. celebrowali ks. Mieczysław Raszewski i ks. kanonik kpt. Tadeusz Michalski, który wygłosił homilię nawiązując do słów ewangelii, wizyty Ojca św. w Ojczyźnie i wydarzeń sprzed 55 lat w Krakowie i Udorzu.

Następnie udaliśmy się pod tablicę pamiątkową na zboczu wawozu, gdzie w lipcu 1944 r. wywiązała się walka z hitlerowcami.⁴

Na tablicy wyryte są nazwiska i pseudonimy uczestników akcji Koppe, żołnierzy batalionu „Parasol”, AK śmiertelnie rannych i poległych:

Wojciech Czerwiński „Orlik” – poległ 11 VII 1944 r. pod Udorzem

Stanisław Huskowski „Ali” – poległ 11 VII 1944 r. pod Udorzem

Halina Grabowska „Zeta” – ciężko ranna pod Udorzem, zamordowana w Krakowie 23 VII 1944 r.

Bogusław Niepokój „Storch” – ranny 11 VII 1944 r. pod Udorzem, zamordowany w Krakowie 23 VII 1944 r.

Tadeusz Ulankiewicz „Warski” ranny pod Udorzem, zamordowany w Krakowie 23 VII 1944 r.

Miejsce to jest otoczone pamięcią okolicznych mieszkańców i władz, czego dowodem była ich obecność na uroczystości. Po odczytaniu apelu poległych i zamordowanych przez okupanta niemieckiego – wójt gminy Żarnowiec, inż. **Eugeniusz Kapuśniak** wręczył uczestnikom akcji Koppe Medale 90-lecia Żarnowca.

W imieniu uhonorowanych podziękowała – Maria Stypułkowska-Chojecka, ps. „Kama”, po czym zwróciła się do licznie zebranych młodych osób wskazując na patriotyzm ich dziadków i ojców, mówiła o umiłowaniu przez nich Ojczyzny i dążności do jej uwolnienia, o sprawiedliwości

i poświęceniu – bez oglądania się na korzyści osobiste. Apelowała, aby od ludzi starszych ze swego otoczenia dowiadywali się o ich postawach i zachowaniu... „gdyż bohaterowie jeszcze żyją i są wśród Waszych bliskich i znajomych...”

Starszym zaś powiedziała: „...bo gdy Was zabraknie, kto będzie pamiętał i mówił o rozstrzelanych żołnierzach Armii Krajowej, synach tej ziemi, o postawach kobiet ratujących życie nieznanym sobie młodym ludziom, o tradycji wsi polskiej, obyczajach i kulturze, o pomaganiu sobie i innym w trudnych chwilach...”

Wawóz w Udorzu. Przy mikrofonie Wojciech Świątkowski, ps. „Korczak”, obok Weronika Krzemieniowa i Jerzy Kołodziejski, ps. „Zeus”

Wszyscy byli wzruszeni... Wielu miało łzy w oczach... Złożono kwiaty pod tablicą, a Wojciech Świątkowski, ps. „Korczak”, uczestnik akcji, powiedział, że spotkał go zaszczyt, ponieważ towarzyszy przy składaniu wiązanki Weronice Krzemieniowej, której żołnierze „Parasola” mają wiele do zawdzięczenia...

Później składano kwiaty na miejscowym cmentarzu na grobach zamordowanych żołnierzy AK – niosących pomoc uczestnikom akcji Koppe.

Żegnając się wiele osób mówiło: do spotkania, do zobaczenia za rok!

phm Kazimierz KALAGA

¹ Patrz Piotr Stachiewicz: „Parasol”, Warszawa 1981.

² Na parterze tego budynku, od strony ulicy, mimo protestów mieszkańców, działa klub nocny!

³ Piotr Stachiewicz: „Akcja Koppe”, Warszawa 1982, s. 189.

⁴ Przed wielu laty w tym miejscu była skromna tablica, pod którą w hołdzie umarłym składano kwiaty polne. Tutaj bowiem zostali zabici lub ciężko ranni, a potem zamordowani żołnierze batalionu „Parasol” – uczestnicy akcji Koppe. Z czasem powstała nowa tablica i uporządkowano jej otoczenie. Przed laty w czasie akcji letniej „Zamoni” harcerze z chorągwi katowickiej w rocznicę akcji składali przyrzeczenie harcerskie, a instruktorzy obietnice instruktorskie.

Przebieg uroczystości zmienił się od 1994 r. (50 rocznica) i jest rokrocznie wzbogacany, a to dzięki działalności Komisji Historycznej ZHP w Chorągwi Katowickiej i Hufcu Dąbrowskim.

Operacja „Kutschera”

TOMASZ POTKAJ

Franz Kutschera: kat Warszawy, a wcześniej Jugosławii, Norwegii, Belgii i Ukrainy.

■ „W takiej chwili nie myśli się o strachu, tylko o tym, żeby jak najlepiej wykonać zadanie” – mówi Maria Stypułkowska-Chojcka, pseudonim „Kama”. Poza nią żyje jeszcze dwoje uczestników jednej z najstraszniejszych akcji polskiego Państwa Podziemnego. 60 lat temu to oni – młodzi żołnierze Armii Krajowej – w brawurowej akcji wykonali wyrok śmierci na kacie Warszawy: szefie niemieckiej policji i SS w Warszawie.

1 lutego 1944 r. przypadał we wtorek. Ciepły, piękny słoneczny dzień z lekkim, wiosennym wiatrem. Dziesięć minut przed dziewiątą rano ruch w Alejach Ujazdowskich był niewielki: od czasu do czasu samochód, mało przechodniów. Serce „niemieckiej dzielnicy” w okupowanej Warszawie było rejonem, którego mieszkańcy unikali jak ognia.

Kilka minut po dziewiątej ciemnostawa limuzyna marki Opel-Admirał o numerach rejestracyjnych SS-20795 podjechała pod wejście kamienicy przy Alei Róż 2. W tym momencie dziewczyna stojąca kilkadziesiąt metrów dalej, po drugiej stronie Alei Ujazdowskich, zawiesiła pelerynę na prawej ręce. Znak dla uczestników akcji: on za chwilę wyjdzie z domu. „Od tej peleryny wszystko się zaczęło” – opowiada Maria Stypułkowska-Chojcka.

Kilkadziesiąt sekund później padły strzały. Jeszcze tego dnia o udanej akcji podziemia wiedziała cała Warszawa. Później w „Biuletynie Informacyjnym” (oficjalnym

za sobą udział w akcjach tzw. małego sabotażu, niektórzy poważne akcje z bronią w ręku. Kiedy miał kilka podobnych oddziałów specjalnych: „Motor”, „Zośka” i „Miotła”, w sumie 1300 żołnierzy. Zadaniem „Agatu” było zwalczanie funkcjonariuszy gestapo i hitlerowskiej policji, a w szczególności wykonywanie wyroków śmierci, zatwierdzonych przez sądy Polskiego Państwa Podziemnego.

✓ Pierwsza akcja Marii Stypułkowskiej: Ernst Weffels, esesman i oprawca w kobiecym więzieniu na Pawiaku, zastrzelony 1 października 1943 r. przez grupę dowodzoną przez „Orkana” (Kazimierz Kardaś). Stypułkowska-„Kama”, dotąd łączniczka „Orkana”, zadebiutowała w tej akcji jako zwiadowczyni. Zadaniem zwiadowczyń była obserwacja miejsca przyszłej akcji; w oparciu o ich spostrzeżenia przygotowywano plan. Obserwacja czasem trwała kilka dni, czasem kilka tygodni.

Po tej akcji „Kama”, po raz pierwszy z „Dewajtis”, przez wiele dni prowadziły obserwację okolic Pawiaka, przygotowując rozpoznanie do zamachu na esesmana Engelbertha Frühwirtha (po egzekucji okazało się jednak, że zastrzelono innego Niemca).

„Kutschera to była moja trzecia akcja – opowiada Stypułkowska, która w sumie uczestniczyła w siedmiu takich egzekucjach. – Byłam dumna, że Pług powierzył właśnie mnie to zadanie. Wtedy byliśmy strasznie młodzi, wszyscy rwaliśmy się do niebezpiecznych zadań”.

Znaleźć Kutschere

SS-Brigadeführer und Generalmajor der Polizei Franz Kutschera szefem SS i policji dystryktu warszawskiego został jesienią 1943 r. Przejął obowiązki po poprzedniku, Jürgenie Stroopie, kacie warszawskiego Getta.

40-letni Kutschera był znany z brutalnych metod postępowania, które wcześniej sto-

na. Kolejne obserwacje potwierdziły, że oficerów przyjeżdża do siedziby SS codziennie o stałej porze, że jego epelety wskazują na stopień generała, i że do pracy wyjeżdża z kamienicy przy Alei Róż. Informacje wykradzione z księgi meldunkowej potwierdziły, że pod adresem tym zameldowany jest Franz Kutschera, a zdobyte przez wywiad AK zdjęcie umożliwiło zidentyfikowanie go jako tego właśnie człowieka. „Nil” wydał „Pługowi” polecenie wykonania rozkazu Kierownictwa Walki Podziemnej.

✓ „Kama” pamięta rozmowę z „Pługiem”: „Wyzначił mi spotkanie na Placu Narutowicza, gdzie znajdowało się targowisko – wspomina. – Chodziliśmy wśród straganów i on mówił, że mam wziąć udział w akcji, że akcja będzie bardzo ważna i od moich obserwacji zależeć będzie jej powodzenie. Miałam 17 lat, byłam taka dumna”.

✓ Obserwacje rozpoczęły we trzy, na początku stycznia: „Kama”, 14-letnia „Dewajtis” (z blond warkoczami) i starsza od nich o ok. 10 lat Anna Szarzyńska „Hanka”.

„Kama”: „Obserwowałyśmy teren przez trzy tygodnie. Codziennie między 9 a 10, czasem później, zawsze w różnych miejscach, nigdy nie dłużej niż 15 minut każda i nigdy równocześnie. Po stronie Parku Ujazdowskiego był przystanek tramwajowy linii zero, *nur für Deutsche*. Stałam na nim kilka razy czekając z innymi pasażerami na tramwaj, miałam stąd dobry punkt obserwacyjny. Kiedy widziałam po drugiej stronie ulicy, że pojawiła się moja zmienniczka, wsiadałam i przejeżdżałam jeden przystanek, mówiąc *danke schön* na do widzenia. Siadywałam też na ławce w Parku Ujazdowskim (w odróżnieniu od Łazienek dostępnym dla Polaków). Przez te trzy tygodnie widziałam Kutschere codziennie. Byłam za daleko, by rozpoznać rysy twarzy, poznawałam go po sposobie poruszania się”.

„Kiedyś zrobiłam rzecz nierozsądną – opowiada dalej Kama. – Stojąc na przystanku wyjełam pudreczkę, zaczęłam pudro-

pismie AK) ukazał się komunikat: „W dniu 1 lutego 1944 r. o godz. 9.15 w Warszawie, na podstawie wyroku, został zabity silnie strzeżony i zakonspirowany gen. SS i policji Kutschera, szef SS, Policji i Gestapo na Dystrykt Warszawski, główny organizator trwającego od kilku miesięcy wzmożonego terroru. W starciu z konwojem zginęło kilku innych oficerów i żandarmów”.

W komunikacie nie podano nazwy oddziału AK, który wykonał zadanie („Agat”), strat własnych (4 zabitych) oraz tego, że w odwecie za zabicie Franza Kutschery i dwóch innych hitlerowców (tego dnia w Warszawie podziemie wykonało trzy wyroki śmierci) 2 lutego Niemcy zamordowali w publicznych egzekucjach trzystu Polaków.

✓ „Agat”: antygestapo

Oddział powstał latem 1943 r. na rozkaz dowódcy Kedywu AK (Kierownictwo Dywersji), pułkownika Emila Fieldorfa „Nila”, przez wydzielenie jednej kompanii z harcerskiego batalionu „Zośka”. Początkowo nosił nazwę „Agat” (skrót od: antygestapo), potem „Pegaz” (przeciw-gestapo), a od czerwca 1944 r. i w czasie Powstania Warszawskiego tę najbardziej znaną: „Parasol”, już jako samodzielny batalion. Jego dowódcą został kapitan (później major) Adam Borys, używający pseudonimów „Pług”, „Dyrektor” i „Pal”, jeden z kilkuset „cichociemnych” – specjalnie przeszkolonych oficerów, przerzuconych na spadochronach z Wielkiej Brytanii do okupowanej Polski.

✓ W oddziale znaleźli się chłopcy z Warszawskich Grup Szturmowych Szarych Szeregów oraz dziewczęta z kilku drużyn harcerskich. W sumie ok. 175 osób, w tym 45 dziewczyn. Wśród nich Maria Stypułkowska „Kama” i Elżbieta Dziębowska „Dewajtis” z hufca Śródmieście. Większość miała

sował w okupowanej Jugosławii, Norwegii, Belgii i Mohylewie na Białorusi. W Warszawie rozwinął terror na niespotykaną wcześniej skalę: w ciągu każdego tygodnia w stolicy ginęło około 300 ludzi, znaczna część w publicznych egzekucjach.

✓ 17-letnia wtedy Maria Stypułkowska-Chojcka wspomina: „Pamiętam dwujęzyczne obwieszczenia na murach zawierające nazwiska i daty urodzenia skazanych na śmierć przez niemieckie sądy specjalne. Doskonale pamiętam megafony, z których lektor posługujący się poprawną polszczyzną powoli i dobitnie odczytywał te nazwiska. Oraz warszawiaków, którzy w milczeniu przysłuchiwali się szczekaczkom”.

Tak wyglądała okupowana Warszawa pod rządami Kutschery.

Na ogłoszeniach (w kolorze czerwono-czarnym) widniał tylko stopień wojskowy i funkcja. Nieznane było ani nazwisko, ani tym bardziej wygląd czy miejsce zamieszkania kata Warszawy. Choć z wielką dozą prawdopodobieństwa można było stwierdzić, że znajduje się gdzieś na terenie „dzielnicy niemieckiej”: w rejonie Alei Ujazdowskich, Piusa XI (dziś Piękna), Alei Róż czy Koszykowej.

Kiedy w listopadzie 1943 r. Kierownictwo Walki Podziemnej wydało wyrok śmierci na szefa warszawskiej policji i SS wiadomo więc było, że wykonanie go będzie bardzo trudne.

Trzy tygodnie z katem

W zidentyfikowaniu Kutschery pomógł przypadek. Aleksander Kunicki „Rayski”, szef wywiadu „Agatu” (przed wojną pracownik II Oddziału Sztabu Generalnego WP, czyli wywiadu), prowadził rozpoznanie kilku oficerów niemieckiej policji i często bywał w dzielnicy zamieszkałej przez Niemców. „Kama” znała „Rayskiego”; wspomina, że zupełnie nie rzucał się w oczy: nosił bryczesy, długie skarpety i zieloną kurtkę. Tak ubierało się wielu Niemców-cywilów, pracujących w urzędach.

Pewnego dnia koło 9 rano, przechodząc obok pałacyku w Alejach Ujazdowskich 23, w którym mieściła się siedziba dowództwa SS i policji, Kunicki zauważył wjeżdżającą do bramy limuzynę Opel-Admirał oraz wysiadającego z niej wysokiej rangi esema-

wac twarz, co wydało mi się rzeczą naturalną. Kunicki zgał mnie przy najbliższym spotkaniu mówiąc, że niepotrzebnie zwracam na siebie uwagę. Wtedy uświadomiłam sobie, że on był w pobliżu każdego dnia, obserwując nas i okolicę”.

Obserwacje wskazały, że Kutschera przyjeżdża do biura kilka minut po 9. rano; spod domu zabiera go Opel-Admirał. Około 13. wychodzi z biura i jedzie do domu, prawdopodobnie na obiad, ale godziny wyjść i powrotów nie są już regularne.

Najlepszą porą do akcji była 9. rano. Opracowano plan; termin wyznaczono na 28 stycznia. Jednak tego dnia Kutschera nie

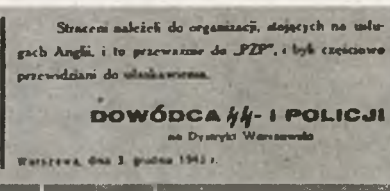
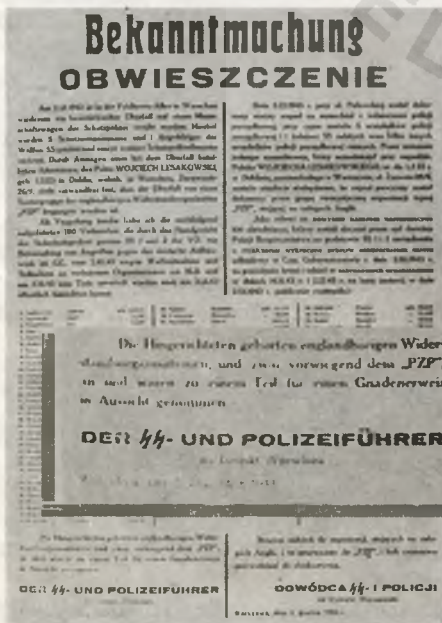
Pałacyk przy Al. Ujazdowskich, od 1939 r. siedziba

przyjechał do pracy i o 9.30 „Pług” dał sygnał do zejścia ze stanowisk. 11 osób wróciło do domów, trzy samochody zaparkowano w przygotowanych garażach. Wieczorem przypadkowo, podczas próby wylegitymowania przez żandarma, jeden z uczestników Jan Kordulski „Żbik” został postrzelony. Trzeba było wprowadzić nowego uczestnika akcji. Wybór padł na 22-letniego Stanisława Huskowskiego „Alego”. Następny termin wyznaczono na 1 lutego.

Wyrok

O 8.50 wszyscy byli na miejscu. Chłopcy: dowódca akcji „Lot” (Bronisław Pietraszewicz), jego zastępca „Ali”, dalej „Kruszynka” (Zdzisław Poradzki), „Miś” (Michał Isajewicz), „Cichy” (Marian Senger), „Olbrzym” (Henryk Humięcki), „Juno” (Zbigniew Gęsicki), „Bruno” (Bronisław Hellwig), „Sokół” (Kazimierz Sott) i dziewczyny: „Hanka”, „Dewajtis” i „Kama”.

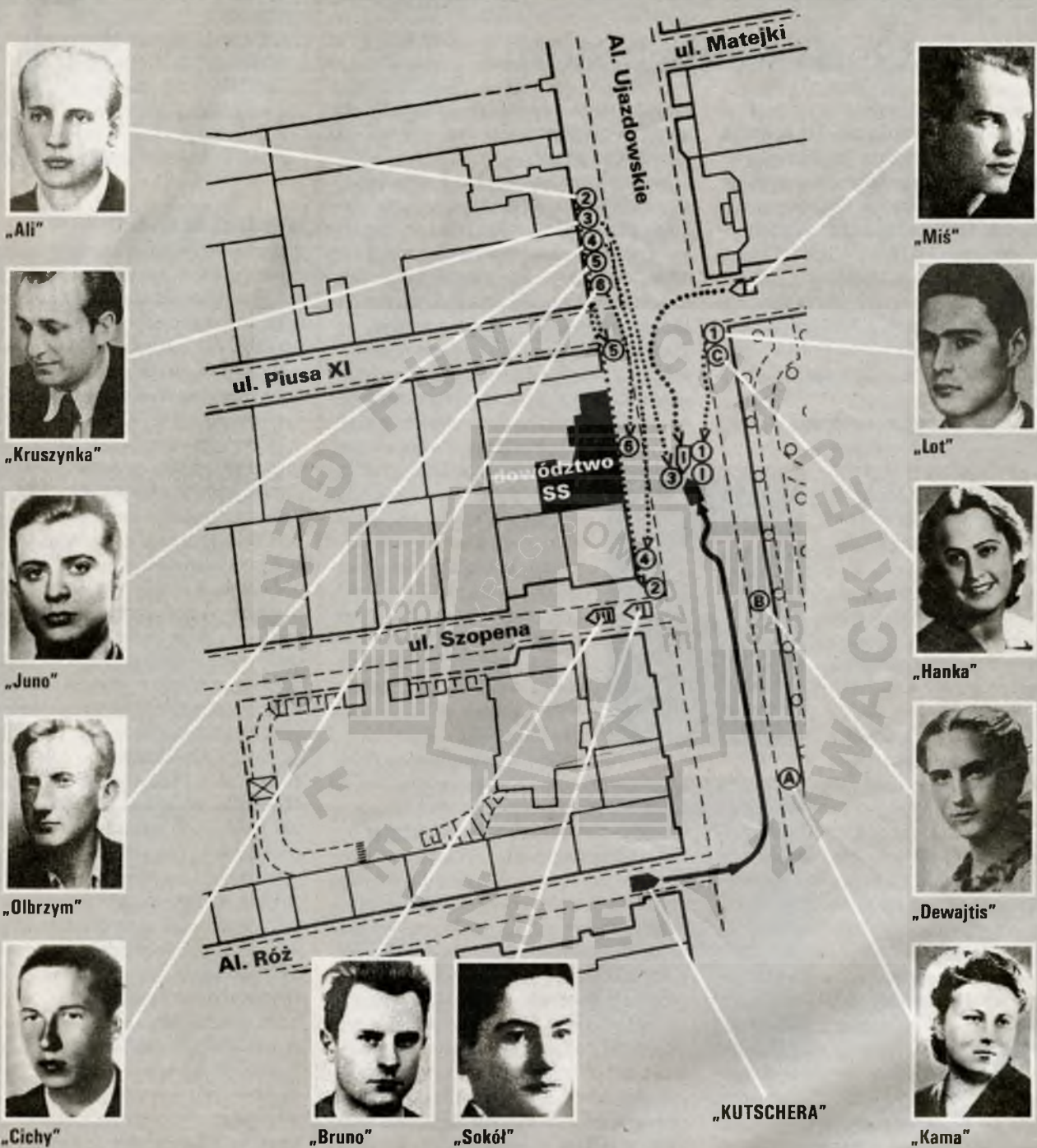
„Kama”: „Moim zadaniem było obserwowanie domu przy Alei Róż. Miałam dać znać, że wsiada do samochodu i dojeżdża do skrzyżowania. Mój sygnał miała przejąć »Dewajtis«, po niej »Hanka«, alarmując chłopców. Stałam w Alejach Ujazdowskich. Kiedy podjechał samochód, zawiesiłam pelerynę na prawej ręce. Wiedziałam, że za kilka sekund Kutschera wyjdzie z klatki i

Obwieszczenie Kutschery o rozstrzelaniu kolejnej grupy Polaków było anonimowe, podpisane tylko jego funkcją.

Szkie operacji „Kutschera”

Rys. szkicu z książki: Piotra Stachewicza „Parasol”

wjeździe do auta. Kiedy jego samochód ruszył i zbliżył się do skrzyżowania, przesłama na drugą stronę ulicy. To był znak dla pozostałych. Musiałam przejść spokojnie, dostatecznie daleko od samochodu, by nie wzbudzić niepokoju lub nie zmusić do zahamowania. A potem przejść kawałek Alejami i skręcić w Szopena. I to wszystko. To było moje zadanie”.

„Czy bałam się? – powtarza pytanie. – Oczywiście, bardzo. Ale w takiej chwili nie myśli się o strachu, tylko o tym, by jak naj-

runku pałacyku nie leci żaden granat: „Ali” bezskutecznie próbuje otworzyć teczkę. „Bruno” i „Sokół” czekają w samochodach na rogu Szopena. Dlaczego nikt nie daje sygnału zakończenia akcji?

Niemcy ostrzeliwiają się coraz intensywniej. Pierwszy strzał w brzuch dostaje „Lot”. Potem kula dosięga „Misia”. Ranni zostają też „Cichy” i „Olbrzym”. Udaje im się o własnych siłach dobiec do aut. Ruszają. Na ulicy przyglądają się im przechodnie: samochody mają ślady po kulach. Na szczęście

Podwładni uważali go za człowieka surowego i wymagającego. Utrzymywał tylko sporadyczne kontakty ze środowiskiem „Parasola”. Zmarł w 1986 r.

Aleksander Kunicki „Rayski” jako pracownik przedwojennego wywiadu został w PRL skazany na śmierć (wyrok zamieniono na więzienie). Zrehabilitowany po 1956 r. Autor wspomnień „Cichy front”. Zmarł w 1986 r.

Zdzisław Poradzki „Kruszynka” po wojnie trafił do Ludowego Wojska Polskiego

lepiej wywiązać się z zadania. Moim zadaniem było rozpoznać człowieka, na którego zapadł wyrok. Strasznie się bałam, żeby mi się to udało”.

„Chwilę po mnie, tuż za samochodem, przeszła »Dewajtis« – opowiada »Kama«. – Musiała być tak blisko, by zidentyfikować twarz Kutschery. Rozumiałam to: za jego śmierć Niemcy rozstrzelają Polaków. Jeśli oni mają umrzeć, niech zginie ten, na którego zapadł wyrok”.

A potem były już sekundy.

Samochód prowadzony przez „Misia” wyjeżdża z ulicy Piusa; prowadzony przez niego Adler Triumpf Junior zderza się z li-

nie widać Niemców.

Okazuje się, że Szpital Maltański mimo wcześniejszych uzgodnień nie może przyjąć najciężej rannych („Lota” i „Cichego”). Zostają „Miś” i „Olbrzym”, reszta jedzie dalej. Mijają minuty, nim udaje im się umieścić „Lota” i „Cichego” w Szpitalu Przemienienia Pańskiego po drugiej stronie Wisły; obaj są w stanie krytycznym. Trafiają na stół operacyjny, ale w szpitalu tym nie są bezpieczni. Kilka godzin później „Pług” podejmuje decyzję o przewiezieniu ich w inne miejsce. Wieczorem, pożyczoną karetką, pod nosem policji koledzy wywożą ich. Akcję ubezpiecza „Kama”.

Wspomina: „Wiele razy pytano mnie później, dlaczego »Ali« poszedł na akcję bez innej broni, dlaczego nie mógł otworzyć teczki z granatami. Odpowiadam, że nie wiem. Może dla tego samego powodu, dla którego czasem nie można otworzyć zamka w drzwiach, choć wszystko wydaje się w porządku?”.

Wiele razy pytano ją również, dlaczego „Sokół” i „Juno” mimo polecenia dowódcy próbowali przejechać pokiereszowanym autem na drugą stronę Wisły? Żeby nie narażać na niebezpieczeństwo mieszkańców domów, w pobliżu których zaparkowałyby samochody (Niemcy szukaliby w nich kierowcy i pasażerów)? A może żeby uratować wóz, którego zdobycie było tak trudne? Na moście Kierbedzia otoczyli ich Niemcy. Byli bez szans: ostrzeliwując się, skoczyli do Wisły. Zginęli.

„Lot” i „Cichy” zmarli kilka dni później, na skutek ran.

Pokolenie

Meldując „Nilowi” o akcji, „Pług” pisał: „Zespół wykonujący akcję zasługuje na najwyższe uznanie”. Rozkazem dowództwa AK „Pług” i „Lot” (pośmiertnie) zostali odznaczeni orderem Virtuti Militari. Pozostali (prócz „Alego”, dla którego to, co zdarzyło się przed budynkiem SS było osobistą tragedią) dostali Krzyże Walecznych.

Mimo że brali udział w wielu akcjach, a potem walczyli w Powstaniu, ta była najśłynniejsza. Może dlatego, że Kutschera był najwyższy stopniem? A może dlatego, że zrobili to tak brawurowo, pod nosem SS? W ciągu 60 lat ta akcja stała się legendą. Pisano o niej książki, nakręcono film „Zamach”. A jednak gdy „Kama” opowiada, co stało się 1 lutego 1944 r., mówi tak, jakby wydarzyło się to wczoraj.

Jest jedną z trzech osób, które żyją.

Adam Borys „Pług”, w czasie Powstania ranny w rękę, trafił do niemieckiej niewoli. Po wojnie spędził kilka lat w komunistycznym więzieniu w PRL. Po 1956 r. zrehabilitowany, aż do emerytury był dyrektorem Instytutu Żywności i Żywienia (opracował m.in. metodę szybkiego wędzenia szynki).

(jako pracownik cywilny). Zył krótko: zmarł w 1952 r., zaledwie w wieku 31 lat.

Stanisław Huskowski „Ali” poległ podczas innej akcji w lipcu 1944. Miał 22 lata. Pośmiertnie dostał wymarzony Krzyż Walecznych.

✓ Bronisław Hellwig „Bruno”, ciężko ranny podczas jednej z kolejnych akcji, doczekał końca wojny, ale zmarł kilka miesięcy później wskutek ran.

✓ Anna Szarzyńska-Rewska „Hanka” po wojnie skończyła geodezję, pracowała w biurze projektowym. Zmarła w 1970 r.

✓ Żyje troje.

✓ Michał Isajewicz „Miś”, aresztowany przez Niemców kilka miesięcy później, więzień kacetu Stutthoff. Po wojnie inżynier budownictwa. Sporo budował za granicą (m.in. w Paryżu). Teraz poważnie choruje.

✓ Elżbieta Dziebowska „Dewajtis”, najmłodsza. W czasie Powstania łączniczka dowódcy Kedywu AK. Doktor muzykologii, pracowała naukowo (wypromowała ponad 80 magistrantów). Autorka wielu publikacji naukowych. Jeszcze w latach 60. kupiła stary dom w Jurgowie, gdzie dziś mieszka. W okolicy dobrze ją znają: uczy miejscowe dzieci angielskiego i francuskiego, prowadzi kółko teatralne.

✓ Maria Stypułkowska-Chojecka wyszła z Powstania z ludnością cywilną. Z wykształcenia polonistka, z zawodu redaktor; pracowała w Wydawnictwach Szkolnych i Pedagogicznych. Jej obaj synowie związali się z opozycją demokratyczną (starszy, Mirosław, był w latach 70. szefem słynnego podziemnego wydawnictwa NOWA, a w latach 80., w Paryżu, współtwórca studia Kontakt). Ma dziewięcioro wnucząt.

60 lat później

✓ Do dziś żyje niecała setka żołnierzy „Parasola”. Zapewne sporo z nich pojawi się na Mszy w katedrze połowej 31 stycznia o godzinie 17., w przeddzień rocznicy akcji. Pomodlą się za kolegów: tych, którzy zginęli w tej akcji, i za wszystkich pozostałych.

Na takich Mszach spotykają się od dawna, w kolejne rocznice, okrągłe i nie (tradycję tych Mszy rozpoczęła matka „Lota”, nieżyjąca już Wanda Pietraszewiczowa). Tym razem będzie bardziej uroczyste, bo w świątyni pojawią się poczty sztandarowe.

1 lutego 2004 r. przypada w niedzielę. Nie będzie żadnych wielkich uroczystości. Ot, tyle, żeby pamiętać.

„Zresztą – mówi »Kama« – nie wiem nawet, czy po 60 latach to jesteśmy my, uczestnicy tej akcji, czy całkiem ktoś inny...”

Niektóre fotografie archiwalne publikujemy za stroną internetową poświęconą batalionowi „Parasol”: <http://wilk.wpk.p.lodz.pl/> (prowadzoną przez Wydział Elektrotechniki i Elektroniki Politechniki Łódzkiej).

r. siedziba dowództwa SS i policji, obok miejsca akcji.

łał sy-
o wró-
barko-
nieczo-
ylegi-
czest-
strze-
wego
etnie-
”. Na-
o.

muzyką Kutschery. „Lot” biegnie rozrywając płaszcz, pod którym ma pistolet maszynowy. Biegają też inni. Padają strzały.

„Kama”: „Zamiast odejść Szopena, zatrzymałam się i patrzyłam. Słyszałam zgrzyt zderzających się aut, widziałam »Lota«, słyszałam strzały. I wtedy »Dewajtis« krzyknęła do mnie: »Kama«! Dopiero wówczas zauważyłam, że dwóch cywilnych Niemców leży na ziemi i składa się do strzału, a my jesteśmy na linii ognia. Schowałyśmy się w bramie. Dlaczego strzelanina trwa tak długo, kołatało mi w głowie, bałam się, że stało się coś nieoczekiwane. Wyszyliśmy z bramy i jakby nigdy nic poszliśmy w kierunku Placu Unii Lubelskiej. Wsiadliśmy do tramwaju i dojechaliśmy na Plac Narutowicza. W pobliżu było mieszkanie kontaktowe, w którym zdałyśmy raport. Dopiero później poznałyśmy dramatyczne szczegóły”.

Kutschera i jego kierowca zostają trafieni kulami od „Lota” i „Kruszynki”, z odległości metra. Dla pewności „Miś”, który wysiadł z wozu, strzela w głowę Kutschery z pistoletu. Przeszukują mu kieszenie, by zabrać dokumenty (ostateczny dowód skuteczności akcji). Nie mogą ich znaleźć, więc zabierają teczkę, którą zresztą zgubią w czasie ucieczki. W tym czasie „Olbrzym”, „Juno” i „Cichy” ostrzeliwiają pałacyk SS i policji. Czekają, kiedy „Ali” zacznie rzucać granaty, które ma w teczce. Ale w kie-

łatki i

Chojecka Maria z Stypulkowskiej, ps. "Kama"

- III (1. Materiały dotyczące rodziny relatora: chojeckiego
 jednego męża relatorki: - KSEROKOPIE
1. Protokół z przesł. dokum., nr-wo 22.XI. 1993.
 Na odwoławie kreślonym 20.04.93. zawierający
 punkty od 1 do 12. tżamie K.1.s.2.
  2. Deklaracja ulonkowska nr-31931 - Punkty od 1-16,
 Punkt 12 nie widoczny na dokumentacj.
 A-4, K.1.s.2.
  3. Oświadczenie świadka Bogdan ^{Wozniak} ~~Agorka~~ ps. "Szarak"
 z 16.I. 1974r. Na odwoławie kontynuacja ankiety
 (brosz. ust. pouztkowej) od p. 17-18. tżamie K.1.s.2.
 A-4.
  4. Oświadczenie świadka: dubieński Eugeniusz ps. "Pajski"
 z dn. 18.I. 1974r. Na odwoławie: zaświadczenie
 cenzuralne nr. 4441 stwierdzenie braku brzożo
 tżamie K.1.s.2. A-4.
  5. Część ankiety zawierająca porcję od 12-16.
 Na odwoławie - identyczna treść. A-4. K.1.s.2.

L.dz. 1754/WSE-412/073

K- 1 3 6 6 5 2

nr ewidencji Urzędu

PROTOKÓŁ

z przeglądu dokumentów stanowiących podstawę wydania zaświadczeń lub legitymacji o uprawnieniach kombatanckich przyznanych przed wejściem w życie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. (Dz. U. Nr 17, poz. 75 z późn. zm.)

1. Nazwisko **CHOSĘCKI**

2. Imiona **JERZY**

3. Imiona rodziców **ROMAN** **FLORENTYNA**

4. Data urodzenia **1.1.06.1924**

5. Miejsce urodzenia **WARSZAWA**

6. Adres zamieszkania:
 kod pocztowy **01-242** miejscowość **WARSZAWA**
 nazwa ulicy **PRYMASA TYSLIĄCŁECIA**
 nr domu **95** nr mieszkania **89**
 województwo **WARSZAWA**

7. Nr PESEL _____ (według dowodu osobistego)

8. Rodzaje działalności kombatanckiej lub represji potwierdzone w dotychczasowych zaświadczeniach:
02-1942 - 08.1944 Szare Szeregi

9. Łączny okres zaliczony do uprawnień: lat **2** miesięcy **7**

10. Nr ewidencyjny akt w archiwum stowarzyszenia **W-31931**

Imiona i nazwiska osób przeglądających akta (czytelnie - w pełnym brzmieniu) podpisy

Z. Dymnicki _____

K. Kozar'ska _____

Jana Ban _____

_____ (pieczęć stowarzyszenia posiadającego akta)

Miejscowość **WARSZAWA** data **22. XI** 1993 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
 Oddział WARSZAWA I

— odcinek dla odbiorcy —

Rodzaj świad. **E**

KWOTA w ZŁ
245200000

733-170-4
CHOJECKI JERZY

Świadczenie **SŁYCHEN 93R**

Numer i kod **E 720/05484808**

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
 Wyzwolenie i...
 O. NIPPO...
 Oddział Warszawa...
 Wzrost...
 Nr...

KWESTIONARIUSZ

1. Nazwisko i imię Chojacki Jerzy 2. Pseud Apokaliptyk
3. Stopień wojskowy kapitan zweryfik. (tak - nie) tak
4. Jakim odznaczeniem nadany i przez kogo Medalem D-cha Grupy Lotniczej
5. Obecny adres zamieszkania Lembertów ul. Ulmii Szubelskiej 13-4
6. Gdzie obecnie pracuje i na jakim stanowisku Pracownia Rad. Przemysłowego - Łódź
7. Obecna przynależność partyjna i organizacja Z. C. M. P.
8. Praca społeczna M. O. Z. P. U. - jedna pithanki
9. Gdzie mieszkał przed 1939 r. w chwili wybuchu wojny, w czasie okupacji i po wyzwoleniu (wskazać dokładne miejsca oraz podać daty od - do) Warszawa telce 73-22 do X. 1939r.
M-ve Krak-Przedm. 46/48 w 9 do 11. XI. 1945r. M-ve
Stole. 37-18 do 1. IX. 1948r. od 1. IX. 1948r. j. 5yid
10. Przebieg pracy zawodowej przed 1939 r., w okresie okupacji i po wyzwoleniu, podając dokładne miejsce i zajmowane stanowiska z uwzględnieniem dat (od - do) ucioi
11. Przynależność do partii i do organizacji społecznych przed 1939 r. i po wyzwoleniu, podając dokładną nazwę i miejsce, daty od - do i spełniane funkcje
3. XII. 1947r. O. M. T. U. R. - M-ve Tamka 18 ciouach od
22. III. 1948r. Z. C. M. P. do chwili obecnej - kier. ref.
Wielkury. Fr. i sportu od IV. 1949r. M. O. Z. P. U. -
jedna pithanki
12. Przebieg służby w organizacji konspiracyjnej lub w wojsku w okresie okupacji, podając w pełnym brzmieniu jej nazwę, miejsce oraz daty od - do III. 1945 - M-ve Noregi - Akcja
szkolenia, 2. 1945 - Akcja - szkolenie i akcja w
sauachod. i akcja Jena Noregi - M. V. 1944 - 1. IX. 1944
szkolenie i akcja - 6. IX. 1944 - 1. IX. 1944

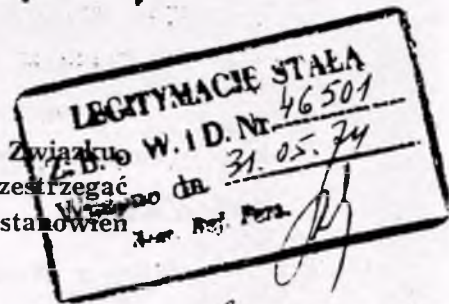

W-31931

Deklaracja członkowska

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku ZBoWiD. Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegać w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień

Władz ZBoWiD

- Nazwisko Chojeki imię Jerzy ps. "Spekujny"
Nazwisko panięskie (dla mężatek) _____
- Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki Pimian i Florentyna Pertancka
- Data urodzenia Morenica 1924r miejsce urodzenia Warszawa
- Stan cywilny żonaty 5. Zawód nauczyciel
- Wykształcenie (ogólne i specjalne) inżynier budowlany
- Adres zamieszkania Warszawa ul. Rewolucji Październikowej 95 m 89 kod 01-242
Telefon domowy _____
- Miejsce pracy i zajmowane stanowisko Technikum Drogowe Warszawa
ul. Rybnikarze Kościuszkowskie 37 - nauczyciel
Telefon w miejscu pracy 26-97-75
- Przynależność partyjna nie
- Stopień wojskowy (nadany przez MON) sierżant
- Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania)
Złoty Krzyż Zasługi - Rada Państwa 1960r

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- Bojownicy walk o wolność i demokrację, którzy brali udział:
  - w walkach narodowo - wyzwolenieńczych i rewolucyjnych w latach 1905 — 1918 oraz w Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej,
  - w walkach o polskość i wolność narodową Śląska, Wielkopolski, Mazur, Warmii, Pomorza, Gdańska i Ziemi Lubuskiej,
  - w walce przeciwko siłom reakcji i faszystom w Polsce w latach 1918 — 1939,
  - w walkach w okresie międzywojennym o wolność narodową i społeczną poza granicami kraju a w szczególności weteranów walk w obronie republikańskiej Hiszpanii,
  - w walce czynnej przeciwko hitlerowskiemu najeźdźcy i okupantowi w kraju i na wszystkich frontach walk z hitleryzmem i faszyzmem w okresie II wojny światowej,
  - w walkach zbrojnych z reakcyjnym podziemiem po wyzwoleniu Polski,
- Prześladowani i więzieni w hitlerowskich więzieniach i obozach koncentracyjnych ze względów politycznych, narodowościowych i światopoglądowych.

13. Pod czym d-ctwem (nazwisko lub pseudonim i stanowisko służbowe) Pol-pretelny
d-cc batalionu „Parasol”

14. Funkcje – awanse po ak. podchorążym 1 kpr. polk. – w czasie
przebiegu 1 kpr. polk. – w czasie przebiegu d-cc drugiego

15. Przebieg służby w Wojsku Polskim do 1939 r. _____

16. Czy w okresie po odzyskaniu niepodległości na terenach wyzwolonych z pod okupacji należał do organizacji podziemnej, a jeżeli tak, to czy, kiedy i gdzie dopełnił obowiązujących formalności.
Komisja Likwidacyjna b. C. K. Obrat Centralny
Warszawa BOK, 13.V.1945r.

Uwaga! Odnośnie pkt. 12 – należy dołączyć odpis zaświadczenia (d-cy batalionu ewentualnie zgrupowania) wiarogodnych świadków, członków danego zgrupowania, lub zwierzchnika. Podpisy muszą być uwierzytelnione. Odnośnie służby w wojsku odpis książeczki wojskowej.

Wiarogodność powyższych danych stwierdzam
własnoręcznym podpisem

Plotewski

Warszawa, dnia 30.VI 1949 r.

Uwaga – wypełnić pismem czytelnym. Podać Nr leg. tymczasowej.

Nr. leg. tymczasowej 10039.

Na-NA 11.VII.49 r.

Zakwalifikowano z wnioskiem
o wydanie stałej legitymacji ekscesyjnej

- 1)
- 2)
- 3)

Bogdan Morczak ps. "Szarak"
Warszawa ul. Meluska 6 m 19
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Warszawa, dnia 16.1. 1974 r.
(miejscowość)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): b. d-ca III plut. 3 kompanii bat. "Parasol"

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący się dowodem osobistym: seria i numer SJ. 6105622 wydanym dnia 19..... r. przez KDMO Warszawa Praga-Płd.

o ś w i a d c z a m,

że Ob. Jerzy Chojęcki syn (córka) Rozalia i Florentyna
urodz. dnia Marec 1924 roku w Warszawie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): listego 1942 roku z Szaraków
brzoza, następnie przenieśliśmy do bat. "Parasol" jako d-ca sekcji,
a następnie d-ca I drużyny w III plutonie 3 kompanii bat. "Parasol"
Brat urodził w Powstaniu warszawskim do 4 października 1944 r.
Przez cały ten okres czasu byłam jego rodzicem.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Spokojny" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czyim dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): listy 1942 do 4 października 1943 w Szarakach Szarakach pełnił
funkcję d-ca sekcji. Brat urodził w akcji "Wawer" we wrześniu 1943 przenieśliśmy
do bat. "Parasol" początkowo jako d-ca sekcji a następnie d-ca drużyny w III plut.
3 kompanii. Ukończyła szkoła podoficerska i kurs inżynierski. Brat urodził
próbując odpalania miny po ukonieczaniu kursu inżynierskiego i urodził w
Strzelcu w 1944 w wieku 19 lat. Urodził się w rodzinie szlacheckiej —
na ul. Chmielowej, w oddziale 2000 bat. "Parasol" ze Szpitalu Borego. Jest
złoty sanitariusz na Łódzkiej, Ukończył szkołę Oficerską na Placu Młota
Warszawie. Złoty sanitariusz w 1944 r. 7.3. 1944 w Powstaniu

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 10084 wydanej przez Zarząd Okręgu w Warszawie.

Własnoręczność podpisu stwierdza się
ŁOMIANKOWSKIE ZAKŁADY
PRZEMYSŁU DRZEWNEGO
35-150 Łomianki k/Warszawy
Dział Kadry, Szkolenia
Zawodowego i Adm. Gosp.

Wzrost: 170 cm, Ciężar ciała: 65 kg, Kolor włosów: ciemny, Kolor oczu: ciemny, Ciężar ciała: 65 kg, Kolor włosów: ciemny, Kolor oczu: ciemny

(pieczęć i podpis odpowiedzialnego władz
lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Włodzisław Bogdan b. d-ca III plutonu
3 komp. bat. "Parasol" plut. p.d. w.

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)

17. Przebieg działalności zawodowej, społeczno - politycznej, wojskowej itp. w okresie od dnia 22 Lipca 1944 r. do chwili obecnej — wymienić zajmowane ważniejsze stanowiska, pełnione funkcje, daty, miejscowości. Jeśli kandydat(ka) był(a) karany(a) przez sądy PRL, powinien(na) podać za jaki rodzaj przestępstwa, czy korzystał(a) z ustawy, amnestyjnej, rehabilitacji sądowej, zatarcia skazania, kiedy i gdzie: *do 1948r - wiceprez. Budowlanego w Warszawie*

od lipca 1948r do stycznia 53r - Zjednoczenie Budowlanka Przemysłowego Nr 1 w Warszawie - kier. robót i st. insp. ds. techn. produkcji
od stycznia 53r do kwietnia 53r - Montoprojekt Słavia - st. architekt
od kwietnia 53r do września 65r - Przedsiębiorstwo Budowy Mostów Warszawa - gł. dyplomant i kier. robót
od września 65r do chwili obecnej - Technikum Drozowe - nauczyciel
w latach 1953-55 - członek prezydium Rady Zastępców i przewodniczący Komisji Gospodarczej. W latach 1958 - 1960 sekretarz Prezydium Rady Robotniczej i przewodniczący gospodarki miejskiej - wojew.
od 1965r do 1972r prezes Ogólnego Związku Zawodowców Polskiego sadownic. Karany nie byłem.

18. Czy w okresie II wojny światowej odstępował(a) od obywatelstwa polskiego, przyjmując obywatelstwo niemieckie lub inne uprzywilejowane przez rząd hitlerowski, kiedy i gdzie: *nie*

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

[Podpis]
(podpis)

Warszawa dnia *15 stycznia* 1974 r.
(miejscowość)

- Spis załączników: 1. własna fotografia wym. 3x4 (podpisana na odwrocie)
 2. ....
 3. ....
 4. ....

Członkowie wprowadzający

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob. *Chojkiego Jerzego* oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowiedzialność za jego (jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy własnoręcznymi podpisami:

1. Nazwisko i imię *Kozuńsk Bogdan*
 Adres zamieszkania *Warszawa ul. Melnicka 6 m 19*
 Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr *11184*

[Podpis]
(podpis)

2. Nazwisko i imię *Giebciniński Eugeniusz*
 Adres zamieszkania *Warszawa ul. Chłodkowska 65 m 20*
 Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr *2323*

[Podpis]
(podpis)

LUBIENSKI EUGENIUSZ przy pseudonimie "Papież"

W. wa. dnia 18. I 1975 r. (miejsce, czas)

W. wa. ul. Olsztyńska 65 m 22

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): ŻO-W 2 W 2 - AK - AKRT "Papież" 1939 - 1944

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący się dowodem osobistym: seria i numer S 9 7088 542 wydanym dnia 19. I r. przez KBMU

o s w i a d c z a m,

ze Ob. Chajętek Jan syn (córka) Kiliany i Florka urodz. dnia 11. 08. 1922 roku w Kielcach

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ą) oświadczenie i czasokres od — do): jestem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku. Byłem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku. Byłem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim Stefan i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wojennych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): byłem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku. Byłem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku. Byłem w grupie 1000 osób w obozie w Kielcach w 1943 roku.

Jeżeli świadek jest członkiem ZAWiA, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 130 wydanej przez Zarząd Okręgu w Kielcach

SKIE RADIOTELEFONIA
ul. W-wa, ul. Teatralna 20
23-83-73 lub 2103 w. 4863

Własnoręczność podpisu stwierdza się autentyczność podpisu
(1) Stefan stwierdzam

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

Stefan
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy)
Stefan
Stefan

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

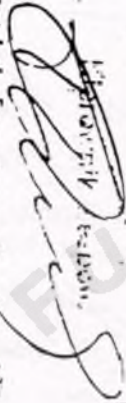
ZARZĄD GŁÓWNY, 00-270 Warszawa, ul. Krzywe Koło 7
tel. 21 18 03 w. 17 Nr. Konta PKO BP III Oddział w Warszawie Nr 1531-114 143-132

Warszawa, dnia.....

26.11.1992

Z A S W I A D C Z E N I E W E R Y F I K A C Y J N E
N R 4427

Komisja Weryfikacyjna Stowarzyszenia Szarych Szeregów stwierdza, że
druh/na/ CHODZICKI, Jerzy, pseudonim „Spokołojny”
syn/ córka/ .. Roman, .. ur. dn. 11.06.24... w. Warszawa
zamieszkały/ w. W. W. Rybnoskiego 35 w. 89 by1/2 w okresie
od 24.10... do 31.07.44, członkiem Szarych Szeregów.
Zaświadczenie niniejsze wydaje się celem przedłożenia: przy
udzieleniu się o uzyskanie uprawnień kombatanckich, członkostwa w
organizacjach kombatanckich i innych sprawach dotyczących działalności
kombatanckiej.

Andrzej Duchowski

W I C E P R A Z E S
Tadeusz Piszniowski

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partię polityczną, formację wojskową lub Ruchu Oporu, przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnione funkcje, pod czyim dowództwem, kierownictwem, w jakich jednostkach, oddziałach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres (od — do):

do szarych kurtków wstąpiłem w lutym 1942 r. w ramach szkoły B.S. ukonieczym kurs podoficerów. Brałem udział w akcji "Kawior". Do bat. "Pomoc" zostałem przeniesiony w sierpniu 1943 r. i skierowany na kurs oficerski, który ukończyłem w marcu 1944 r. W styczniu 44 r. brałem udział w strzelnicy w Dpt. Hielkie. W kwietniu 44 r. brałem udział w zdobyciu samochodu na ul. Chmielowej w pobliżu hotelu "Astoria". W dn. 29. kwietnia brałem udział w zdzyskowaniu sanitariatów z popołudnia na ul. Hożej, a następnie w nocy z 29 na 30 kwietnia w odbiciu dziesięciopiętrowego klatki "Ase" ze szpitala Bożego Jędrzeja Płata waga 4 r. zostałem skierowany do szpitala w III plut. 3 kompanii. W lipcu 44 brałem udział w akcji na rzecz Praca w Warszawie na placu Młotachowskiego. 1 sierpnia w godzinach rannych brałem udział w akcji na budy dla kąpieli z magazynu przy ul. Białej. W okresie dwudziestu w Polopolu wzięte moje udział do dyspozycji 3 kompanii obstep - patrol na magazyn umundurowania i broni. Byłem do punktu alarmowego na ul. Chmielowej 18 (w międzokam między noszą) gdzie znajdowała się jedna sekcja mojej szpitala i ogień broni III plutonu (amunicyjny miał wybuchowe) oraz sanitariat. 2-go sierpnia brałem udział w natarciu na "Pask" a następnie w obronie barakady na Brackiej, szedł przez cała Włocławek obejmując jednocześnie oba punkty drugiego plutonu III. Brałem udział w obronie laty

13. Data i miejsce wstąpienia: lutym 1942 r. ul. Ostrowska na cmentarzu. To było

14. Używane pseudonimy: Spekjalny, Simona, P.K.P.H., Tokana, Katarzyna

W czasie powstania w Warszawie byłem do dyspozycji szpitala alarmowego zostałem ranny. Po powrocie do Pródunowa zostałem skierowany do szpitala gdzie przebywałem do kapitulacji

15. Pobyty w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich

— wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więziarskie: przejściowy oboz pracy pod Skierwonicami - zespawany
na dworcu w Skierwonicach - grudzień 1944 r.

16. Data i okoliczności odzyskania wolności:

wieczna - grudzień 1944 r.

IV. KORESPONDENCJA

- 10. 11. 1996 - list M. Stypulkowskiej - Chojeckiej do Prof. E. Zareckiej z adnotacją E. Z. o wystaniu karty z życzeniami 5. 12. 96. Maszynopis i kopia. A-4, k. 2 s. 2.
- 4. 12. 2002 - list do Prof. E. Zareckiej - rękopis, oryginał A-4, k. 1. s. 2.
- 23. VI. 2003. list relatorowi do Prof. E. Zareckiej. Maszynopis A-4, k. 1. s. 1.
- 17. VIII. 2003. Do Prof. E. Zareckiej w spr. biogramów 5 osób. listy Fund. do M. Stypulkowskiej - Chojeckiej
- 11. 12. 2002 (D. Krowp). A-4, k. 1. s. 1.
- 11. 02. 2005 - Podziękowanie za Biogramy (D. Krowp). A-4, k. 1. s. 1.
- 3. 08. 2005 - Kopia listu do relatorowi (D. Krowp) A-5. k. 1. s. 1.
- maj. 2008 - Podziękowanie w imieniu "Stowiska Biogr." - E. Zareckie. A-4, k. 1. s. 1.

Warszawa, 10 listopada 1996 r.

Maria Sypułkowska - Chojecka
łączniczka bat. "Parasol" AK
ps. "Kama"
02-344 W-wa, ul. Częstochowska 20 m 10

list 49K

Szanowna Pani Profesor
Nieugięta Pani "ZO"

Jestem zaszczycona zaproszeniem mnie na VI Sesję Popularno-naukową nt.: "Wojenna służba Polek w II wojnie światowej" połączone z Zjazdem Kombatantek.

Niestety stan mego zdrowia nie pozwala mi na wzięcie udziału w tych przedsięwzięciach, o czym informowałam już telefonicznie Komitet Organizacyjny Sesji / Toruń nr tel. 271-86/. Jest mi niezwykle przykre...

Życzę Pani Profesor wiele zdrowia i siły do podejmowanych przez Panią zamierzeń i jak najlepszej ich realizacji.

Jestem przekonana, że dzięki zorganizowaniu powyższej Sesji zostanie poszerzona wiedza o wojennej służbie Polek i ich losach...

Na Pani ręce ośmielam się przełożyć podziękowanie dla wszystkich, którzy /które/ tę Sesję, Zjazd jak też i wystawę przygotowali.

Uprzejmie proszę o uwzględnienie mego nazwiska na liście osób, które pragną posiadać Materiały Sesyjne.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

M. Sypułkowska-Chojecka
/-/Maria Sypułkowska -Chojecka

*sygnatura 5 XII 96
karty z numerami
i zapowiedzią brzojny spraw
82*

Szanowna Pani Profesor!

Oświecla się do Pańki pisac, "Klasma"
Mania styudionista - Chejchac z lat, "Para-
sol" A.K.

emuj się ^{ziana} mima zarnicelbawia i nie-
odpisywania na cyel dot. kobiet -
zetrniemy odnaweronylu U.M.

Prosy, goraio proses o ryblawenie,
postawami się, o ile to mozdine,
naprawme.

Wnawita się do mnie p. dr Halina
Lipska - Kozitona z prosba o ^{matuial} maste-
riet do biogramu p. Czechonshy
X Topi Łęconich (odobriciu, Kolegium A'
grupa zotiborska uchodząca w skład
batalionu "Koska".

Otmymatam matericy
X X Karsadu Śmolomiska "Koska".

X odnoszące się do "Zosi II" (Topi Łę-
chowska) i Drery Karsk ps. "Dzys".

Miestety aty stan siego zebornia,
(Xna kulzonna. b. bolesna) nie jowmalo

P. 421/03

Warszawa, 17.VIII.2003 r.

Tel Stypułkowskiej
 - o antybiotyku
 - drukować ze 5
 - raport antybiotyku
 - jako wydarzenie
 - broszura napisana
 - ~~jak~~

Syła
 chyba po
 dwóch księzkach
 w Sulejku

Droga Pani Profesor,

022 828-40-33

Przepraszam za to, że nie udało mi się wcześniej przesyłać mi tak duże opóźnienie w nadesłaniu
 bat. "Parasol" odznaczonych Krzyżem VM:

d. Szarzyńskiej ps. "Hanka" / w "Parasolu" /
 Zapadko ps. "Scarlett"

i. Świeszcz ps. "Zojda"

niej z d. Kalinowska ps. "Marysia"

Karwickiej - Rakoczy z d. Strachalskiej

ps. "Janina"

Powodem niewywiązania się z przesłania materiałów w krótszym terminie była ciężka choroba mojej drugiej mamy / zm. 18.IV.br. / moje pobytu w szpitalu i na rehabilitacji oraz choroba oczu/jaskra, zaćma, konieczność przeprowadzenia zabiegu laserowego oka prawego/

Jako osoba pracująca niegdyś w wydawnictwie zdaję sobie sprawę z utrudnienia, jakiego mogłam stać się przyczyną. **Serdecznie** przepraszam i ... proszę o wybaczenie.

Starałam się rzetelnie zapoznać z tekstami i ew. nanieść niezbędne, moim zdaniem, poprawki.

Jeżeli nie jest zapóźno - proszę o ich uwzględnienie w pracy nad tekstami.

Jako jedna z najstarszych stażem łączniczek bat. "Parasol" znam / i dość dobrze pamiętam wiele faktów, które podane są w biogramach. Ponadto, nie polegając jedynie na swojej pamięci - konfrontowałam moje propozycje z dokumentami / literaturą historyczną / i ew. ze świadkami opisywanych wydarzeń / faktami /.

W tekstach zawarte są moje propozycje lub też sugestie dotyczące rezygnacji z danych szczegółowych np. dotyczących rodzeństwa Haliny Karwickiej pd. Janina. Motywuję to celem nadrzędnym publikacji, która ma zawierać biogramy kobiet odznaczonych VM i ew. charakteryzować w skrócie środowisko rodzinne /por. "Instrukcja Redakcyjna....." /

Łączę serdeczne pozdrowienia dla Pani Profesor
 i całego Zespołu

M. Stypułkowska-Chojecka

/-/ Maria Stypułkowska - Chojecka

*"Wanna"
 z lat "PARASOL"*

P. 421/03

Warszawa, 17.VIII.2003 r.

Szanowna i droga Pani Profesor,

022 828-40-33

Gorąco proszę wybaczyć mi tak duże opóźnienie w nadesłaniu biogramów łączniczek bat. "Parasol" odznaczonych Krzyżem VM:

Skł. aby być precyzyjnie w sprawie

1. Anny Rewskiej z d. Szarzyńskiej ps. "Hanka" / w "Parasolu" /
2. Janiny Lutyk - Zapadko ps. "Scarlett"
3. Zofii Łazor z d. Świeszcz ps. "Zojda"
4. Haliny Olszewskiej z d. Kalinowska ps. "Marysia"
- 5 Haliny Dunin-Karwickiej - Rakoczy z d. Strachalskiej ps. "Janina"

Powodem niewywiązania się z przesłania materiałów w krótszym terminie była ciężka choroba mojej drugiej mamy / zm. 18.IV.br. / moje pobyty w szpitalu i na rehabilitacji oraz choroba oczu / jaskra, zaćma, konieczność przeprowadzenia zabiegu laserowego oka prawego /

Jako osoba pracująca niegdyś w wydawnictwie zdaję sobie sprawę z utrudnienia, jakiego mogłam stać się przyczyną. Serdecznie przepraszam i ... proszę o wybaczenie.

Staralam się rzetelnie zapoznać z tekstami i ew. nanieść niezbędne, moim zdaniem, poprawki.

Jeżeli nie jest zapóźno - proszę o ich uwzględnienie w pracy nad tekstami.

Jako jedna z najstarszych stażem łączniczek bat. "Parasol" znam / i dość dobrze pamiętam wiele faktów, które podane są w biogramach. Ponadto, nie polegając jedynie na swojej pamięci - konfrontowałam moje propozycje z dokumentami / literaturą historyczną / i ew. ze świadkami opisywanych wydarzeń / faktami /.

W tekstach zawarte są moje propozycje lub też sugestie dotyczące rezygnacji z danych szczegółowych np. dotyczących rodzeństwa Haliny Karwickiej pd. Janina. Motywuję to celem nadrzędnym publikacji, która ma zawierać biogramy kobiet odznaczonych VM i ew. charakteryzować w skrócie środowisko rodzinne / por. "Instrukcja Redakcyjna....." /

Łączę serdeczne pozdrowienia dla Pani Profesor i całego Zespołu

M. Stypułkowska-Chojcka

/-/ Maria Stypułkowska - Chojcka

*"Wiemna"
z bat. "PARASOL"*

p. 365/03

B226

Warszawa, 23:VI.2003 r.

Droga i wielce szanowna Pani Profesor,

Już na wstępie gorąco przepraszam za tzw. "literówki" przyczyna jest prosta - ja trochę źle widzę... We wtorek mam mieć zabieg laserowy na operowane niegdyś oko. Staralam się przygotować biogram "Dewajtis" i mój ze względu na pilność sprawy, o czym powiadomiła mnie p. Huczyńska. Jeśli Pani Profesor zgodzi się to "spojrzeć" na biogramy dziewcząt z "Parasola" dostarczone mi przez płk. Suleja. W kilku zauważyłam drobne nieścisłości, a inne pragnę uzupełnić np "Scarlett"

Proszę gorąco wybaczyć mi duże opóźnienie, ale życie i choroby zakończone odejściem - nie pozwoliły mi na terminowe wywiązanie się.

Kłaniam się nisko i łączę

wyraży uznania

Maria Chojecka

Maria Chojecka "KAMA"

Ps. Mój numer telefonu

(022) 828-40-33

Komórka 05-02-544-390

M. Chojecka

Toruń 11 XII 2002 r.

projekt odp.

Pani Maria Stypułkowska-Chojecka
ul. Trębacka 3 m. 5
00-074 Warszawa

Szanowna Pani,

W imieniu profesor Elżbiety Zawackiej dziękuję za list. Jesteśmy wdzięczni, że chce Pani pomóc w gromadzeniu materiałów do Słownika Kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Sprawa biografii Zofii Czechowskiej i Elżbiety Dziębowskiej, jak sama Pani zauważyła, jest już pilna i będziemy wdzięczni za wszelkie, nawet niepełne materiały. Wspomina Pani także o Irenie Wnęk, jej biografia będzie w jednym z kolejnych tomów Słownika. Zależy nam także na Pani własnej relacji z przebiegu służby wojennej opracowanej na podstawie naszego schematu WSK. Prosimy o dołączenie fotografii, z lat 40-tych lub współczesnej, a także wszelkich dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani osobą (np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, oświadczenia świadków, legitymacje odznaczeń itp.). Na podstawie tych materiałów, niezbędnych do opracowania biografii do Słownika, będziemy mogli założyć teczkę osobową na Pani nazwisko w Dziale Wojennej Służby Kobiet. Materiały u nas zgromadzone są udostępniane tylko w celach naukowych.

*Archiwum
dane
stwierdy*

Załączam serdeczne pozdrowienia i gorące życzenia świąteczne.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dokumentalistka Archiwum WSK

moje dopisanie

Toruń 11 II 2005 r.

Kopie

Ld2. 288 / E2 / 05

Pani Maria Stypułkowska-Chojecka
ul. Trębacka 3 m. 5
00-074 Warszawa

Szanowna Pani,

Dziękujemy za Pani list z 22 stycznia br. i za przesłane następujące biogramy żołnierzy-kobiet:

- Łazor-Świeszcz Zofia ps. „Zojda” – dołączony do jej teczki osobowej sygn. 3527/WSK
- Letowt Danuta – dołączony do jej teczki osobowej sygn. 3521/WSK
- Kwaskowska Stanisława - założono nową teczkę osobową o sygn. 3601/WSK
- Malento Irena – założono nową teczkę osobową o sygn. 3602/WSK

Biogramy Z. Łazor i D. Letowt znajdują się w II tomie naszego *Słownika VM Kobiet*, nad którym już trwają prace. Będziemy wdzięczne za wszelkie dane o innych kobietach odznaczonych VM, jakie uda się Pani znaleźć.

Dziękujemy za sprostowanie do Pani biogramu w tomie I *Słownika*. Umieścimy je w planowanym tomie IV suplementarnym, który będzie zawierał również uzupełnienia oraz sprostowania biogramów VM z tomu I.

Załączamy „Zaproszenie referatowe” na XV Jubileuszową Sesję naszej Fundacji (poświęconą po raz czwarty wojennej służbie kobiet) wraz z „Apelem ...”. Może Pani lub ktoś z Pani znajomych zechce opracować referat lub komunikat na naszą sesję. Prosimy także o propozycje nazwisk do Galerii Kobiet Walczących o niepodległość. Przygotowujemy również wielotysięczny wykaz wszystkich kobiet, które poległy w czasie II wojny światowej. Będziemy wdzięczni za wzbogacenie tego wykazu (możliwie, ale niekoniecznie, z podaniem przydziału organizacyjnego i terenowego, pełnionej funkcji oraz dat życia i okoliczności śmierci).

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

zet.
1/ Zaproszenie ref. na
Fulserię + Apell ...
2/ Komunikat w/4
3/ Inf. wydawnicze

Kojar
Ld2, 2472/E2/05 Do M. Stypulkowskiej -
Mojeckiej

Fot. ze zbiorów Fundacji „Archiwum i Muzeum...”, projekt: K.M., druk: Włocławskie Zakłady Graficzne

3 VIII 2005 r.

Szanowna Pani

Dziękujemy za Pani list z 13
lipca br. i za przesłane infor-
macje o odznaczonych UM
J. Zepedko i H. Olszewskiej.

Zostaty wykorzystane do uzupeł-
nienia ich biogramów do II t.
„Słownika UM kobiet”, który
wkrótce idzie do druku.

Zeręczę sendeczne podziękowanie
od Pani Profesor

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Sekretarka prof. Elżbiety Zewackiej

L. dz. 1221/F2/08

SŁOWNIK BIOGRAFICZNY
Kobiet ODZNACZONYCH
ORDEREM WOJENNYM
VIRTUTI MILITARI

Szanownej Kolicance Marii Stypułkowskiej-Chojackiej,
Drogi "Rannic" z podziękowaniem za współudział
i prosbę o pomoc w szukaniu danych biograficznych
poległych żołnierzy - kobiet

- wraz z serdecznymi pozdrowieniami

Janina maj 2008

Elżbieta Zawacka

1304

T: 3360/WSK

1. N Chojnicka Stypani Karolka
2. I., ps. Maria c. Jona ps. "Kama"
3. ur. 24 09 1926
4. st. mpw
5. Org. PK KOP
6. przydz. Bat Parasol Zgrup. Radosław Prus
Wrocławskie, ul. Krasna
7. funkcje technika
zdzian
zdzian Prus 1277SK 2/1005.26
8. nr 1534-71-1
9. źr. Wesol PRL S 17 (1972 r) PRL 2 nr karty 60

1. Kencé PR2 Chojcka Maria, -, zotmum, -, -, 1972.15.01, s 17.

20 autorstwo własne

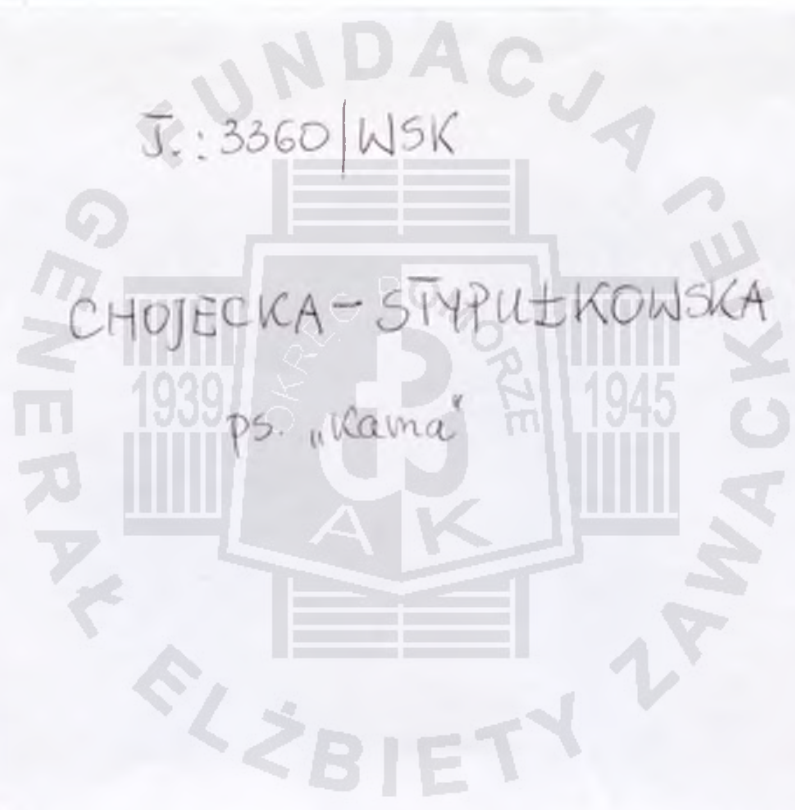
2

J. : 3360 / WSK

AK
KG
Kedyc.

CHOJECKA - STYPUŁKOWSKA Maria

ps. "Kama"

B. Rojek 2010

141 03 W. 28/03

3226

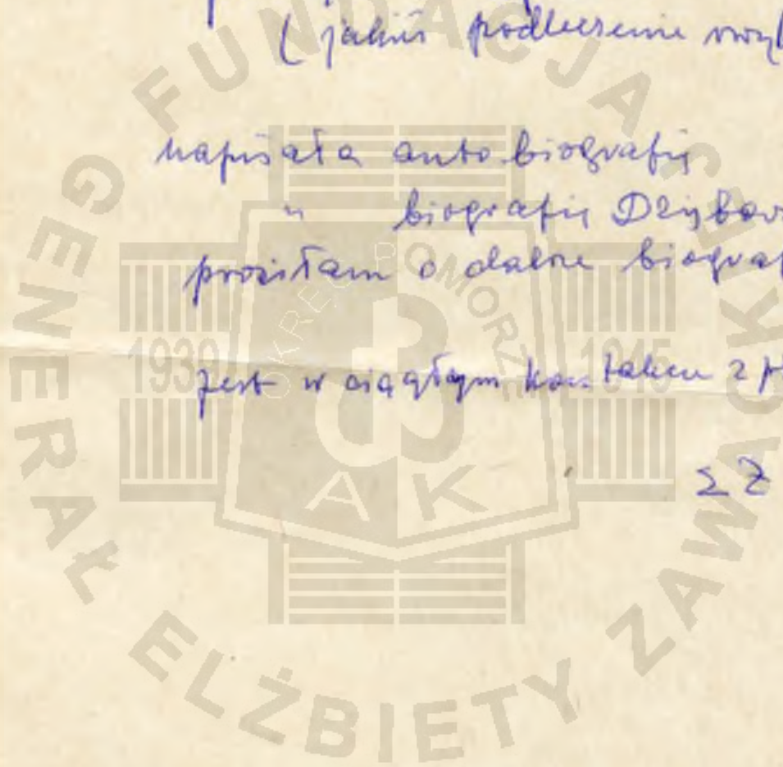
tel Chojnicki Stypułkowie
Numerka 071 350 13 98

Zmieńcie adres
ponieważ w szpitalu
(jakiś podłuszenie myślenie)

napiszcie auto-biografię
i biografię Długoskiego
prosząc o dokładne biografie

jest w ciągłym kontakcie z PK Sulejów

28

16 x 02
Zatmyśnieniem mocno
wypet. biogram
"Kamy" - chęć jedkiej
stypulowdwej Maini
- postatem jej
do automyzacji!
M Smelin

Krzyż Virtuti Militari

AK

Warszawa

Stypułkowska - Chojecka Maria

ps. "Kama"

- łączniczka oddziału do zadań specjalnych Kedywu krypt. "Parasel". Brała udział w akcji w Krakowie, w lipcu 1944r., mającej na celu likwidację Generalnego Gubernatora Wilhelma Koppkego.

Zródło: K. Kalaga, "Parasel" przeciw gestapo, cz. III, w "Kombatant" 1999, nr. 10, s. 16 - 18

K.Wojt., 2002.

i fd.

UM

STYPUKOWSKA - Chojecka Meme

Przewodnicząca Komisji Historycznej i Współpracy
z Miastem w Świdowsku Łomżyńskim
"Pamięć 1939-1945"

zob. M. Stypukowska - Chojecka "kame", "Jakby to
było wczoraj" w 60 rocznicę zawiązania
pokoju w W-wy, Franca Kutschera, BJSZAK, t. 2003, Nr 2
s. 27-30

.k. 11 04

1 bibl. 521

VM

AK

CHOZECKA MARIA

brnanda, 22 w 1990 w dziele w Fundacji M
ni. Chrobrego - (spotkanie z autorem)

ZOB. WAGNER W. „OO OLIMPIADY...”

TORUŃ, 1997, A. MARSZALEK

s. 273

{MIKX103

VM

AK

CHOZĘCKA MARIA

Mama jako działaczka Fundacji Skulski -
- kuzynka była uczestnicząca w 1991
w Halnym Zjeździe Kół AK w Łowdymie

ZOB. MACIŃSKI T. "Od konspiracji..."

W-wa, 1984

s. 195

ZMikX103

i

UM

AK
W-w

CHOJECKA Maria

2 d. Stypułkowskie

ps. "Kama"

- wywiadowczy oddział dyspozycyjnego kedywu KG AK "Agat" - "Pepel", późniejszego batalionu "Peresol"
- kwatera z drużyną Jurek Malentówny

Zob. Wroniszewski J.K. "Ochota 1938-1945",

W-w 1976 s. 426
D.K. 504 (b.ł. FAPAK)

CHOJECKA Marie

UM

AK
W-we

- ostatkami II plutonu oddz. dyw. "Agat" / "Pawel" / "Pawel" / "Pawel"
  - krótki udział 1 X 1943 w akcji likwidacyjnej Ersta Weffelse / Kiewanike "Serbii" - s. 78
  - krótki udział w akcji 25 X 1943 w likwidacji posterunku 2 Panické Empelbente Frühwinthe (zamiast Frühwinthe zginęli m. in. Stephan Klein - s. 81)
- 2ob. Kaczynska D. "Byli żołnierzami Paweł" W-we 1976, s. 78, 81, 113, 128, 153, (bibl. TAPAK)

kr. VI 04

Werte

- krótka notka udzielenie ekwipunku me Kutschera
w II 1944 r. - s. 113
- odznaczony KW ze odznaki me Kutschera - s. 128
- jako wyniesiony mi odznaki udzielenie
w odznaki w Knieźwie 11 VII 1944/
zamachu na generała policji GG Wilhelme
Koppa - s. 159

i
CHOYECKA Marie

- od jesieni 1939 r. pracowała w Petromacie
i zgłosiła się po uwolnieniu jej siostry
sędzi Izabeli Chojckiej - Bonieckiej - stracone
kilka miesięcy później w Palmirach / -
pomoc więźniom; ~~na~~ ~~przebiegu~~ ~~napoty~~
m. in. kompromisowa symfonia na Pawle

Zbyszewska "Ministerstwo pol. biedy", W-wa
1983, s. 123, 135, 306, 312
KW 03

telkom 0502 544 390

Meria Styraňkowska -

Ovojecká

ul. Děstčanská 20 m.10

02-344 11-11

tel.

022 822 0258

828 40 33

zmluvný adres

Elektro

Wyzdobení firm R-B

práci o auto b. m. 2 pracovníci svař. práce
dla. P. m. v. h. n. d. m. p. m. p. m.

part 20 02-344 11-11

tel 14 01 031

a

24P

~~LEBICA Julia
zam. Liotkowska~~

A. Roj 199

i

STYPUKOWSKA Marie Demute

- wywiezione z Powiatu do
Revensbrück 7 III 1944 r.

L. Nawet, z numeru Powiatu⁴, W-wa 1965

5.127
D.Kw. I 03

AK

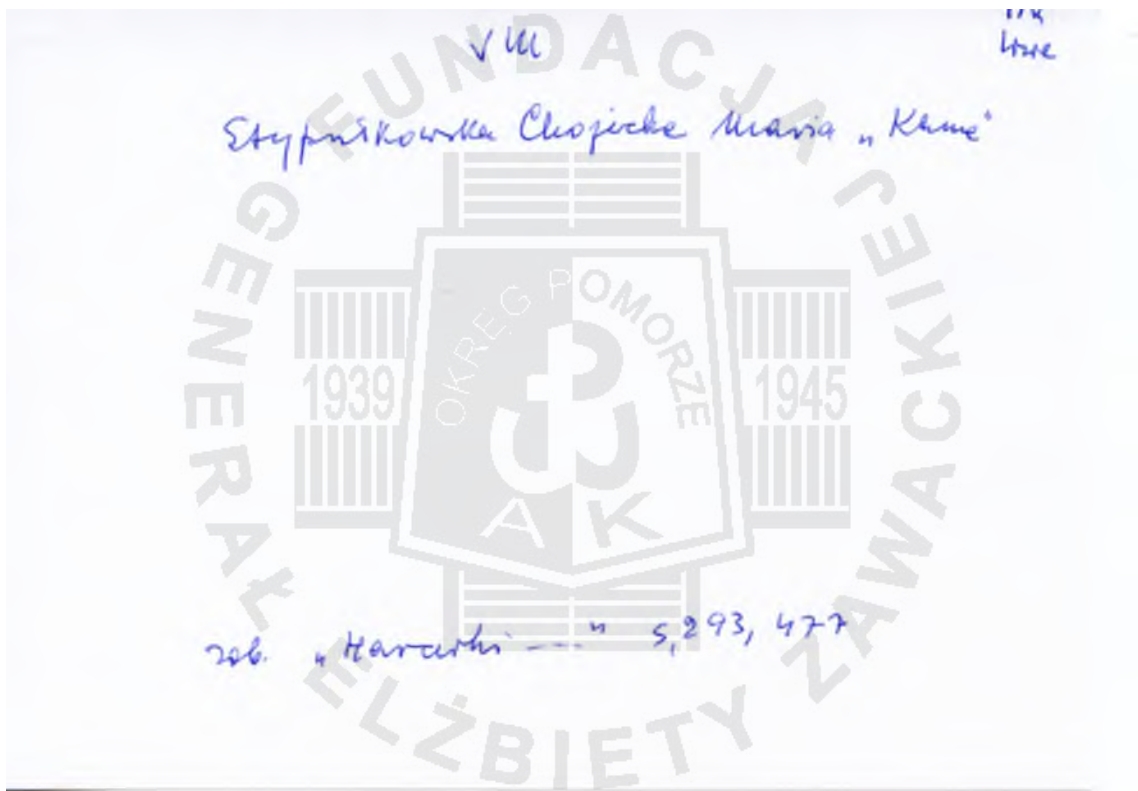
Stypniowska - Chojek "Kama"
kpr. pchor.

E. Ajeuski - Makotów kalem, 1944. Wzr 1990
s. 307 (7.4)

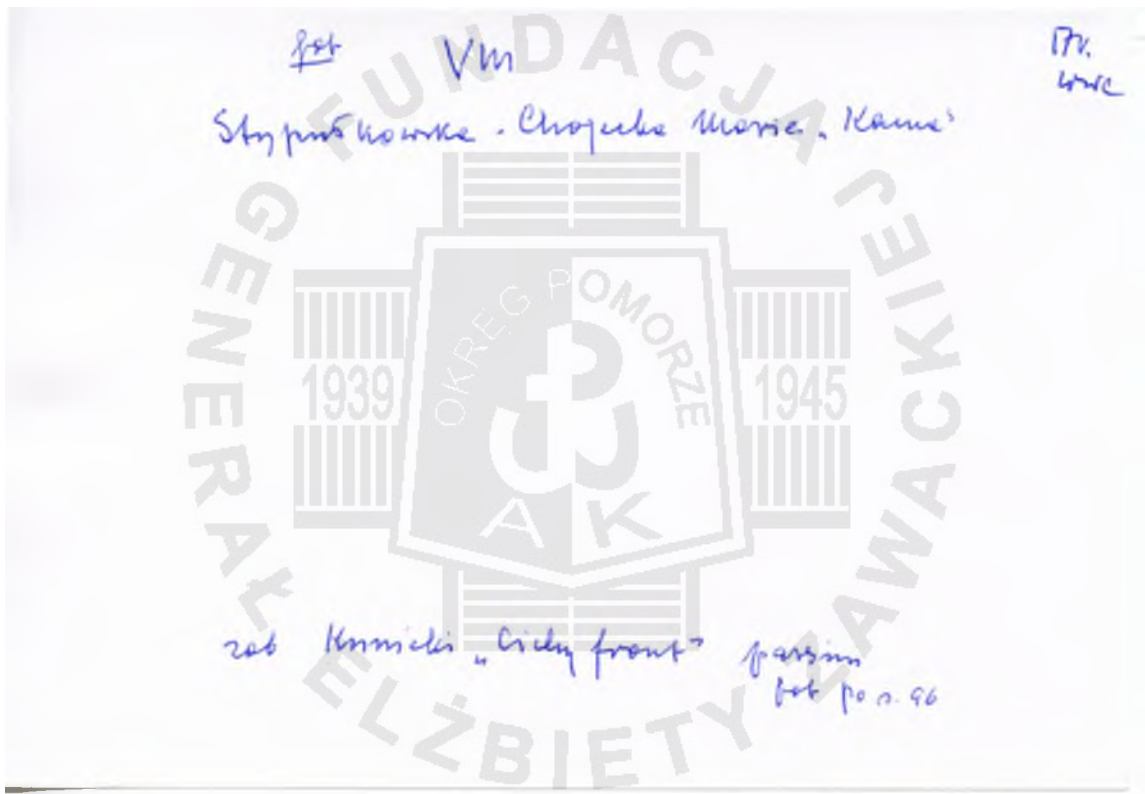
SN-K

KG AK
Warszawa
Kedyw

STYPULKOWSKA-CHOJECKA MARIA - ps. "Kama"

Komórka wywiadowcza "Agatu" (harcerka Kronika "Parasola"
wg Stachiewicza).

Źródło: Tomasz Strzębosz, Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy
1939-1944, Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1983, s. 219, 221,
223, 438.

Z.Kotowicz' 001

AK
Kraków
HW2

Stypułkowska - Chojecka Maria
ps. "Kama"

- łączniczka, członek grupy zwiadowczej por.
"Rayskiego" (Aleksander Kunicki). Brała udział
w akcji zamachu na SS-Obergruppenführera
Wilhelma Koppe, zorganizowanej przez oddz.
"Parasol" - dyspozycyjną jednostkę Kedywu
KG AK, przysłanej do Krakowa z Warszawy.

Zródło: St. D.-Kostka, W okupowanym Krakowie
s. 165

K.Wojt., 2001.

AK

Chojecia Maria znan Stypniowka

kpt. AK

pedagog, mieszka w Warszawie

IV. 1944 był w Tomii na Sezji jedog UMK

nif. A. Laskowski

czy do mi "Kome ad Laskowski na Kutschowce"

feb. 52

ZWZ - AK
Okr.
Warszawa
Kedyw

UM
Stypułkowska - Chojecka Maria
ps. "Kama"

1030 1045
KREG POMORZ
KIE
Kaczmierzka i wywiadownicy, podkomendna
kierownictwu Kom. Wywiadu Dywersji Kom. Gł. AK
Brata udział prawie we wszystkich akcjach -
zamachowych na katedr okupacyjnych, w opól-
pracując bezpośrednio z "Rajskim" - Aleks
Kunickim.

Łob. Aleksander Kunicki, "Cichy Front" str. 102,
106, 107, 121, 122, 123, 124, 128
Wyd. Inst. kłyd. "Pax" 133, 136, 146, 151, 152, 154, 177
"w-a 1969 r." 178, 174, 180, 182, 183, 184

IV. M. 2004 r

AK
W-wa

Stypułkowska Chojacka Maria

"Kama"

teżniczka II plutonu "Pepara"

udział w zamachu na ^{gen.} Kutschera
dowódcę SS i Policji na Dystrykt
Warszawski

mf: matka osobom Rewolta Anna nr 1614
Relacja "Hanki" z akcji zamachu.

str 88

l

FUNDACJA
C

FK „Dybl”

CHOJEŃSKA-STYPUŁKOWSKA

ps. Lania
ukrai o zariachu na Ditschewo Ochuzschu
Iwryjku Daleczynu

Chania
1939 1945

Łob. y. Sodnygetu, Ach te dsewngta.
W-wa 1996r. str. 46

ELŻBIETY ZA

4.12.93

Z.W.Z. - FK
Okr.
Warszawa

VM

Stypułkowska-Chojnańska Maria
ps. "Kama"

Łączniczka FK brata udział w akcji
żołnierskiej na Kutscherg. Miała swój
posterunek i był to Fl. Proz.

Łob. Jerzy Słowski, Polska Walczycia t. 5 str. 172

Wyd. Inst. Wyd. "Pax" W-a 1986r.

M.M. 2003r.

STYPUKOWSKA - Chojeckie Menie

ps. "Keme"

1939

1945

Stronbosz "Odbijenie więźniów z W-wie."

W-wie 1942, s. 158

1103

VM

Chojacká Maria (Stypanková)

z "Parasole"

adres obcey

00-074

Wwa

ul. Trebacka

3

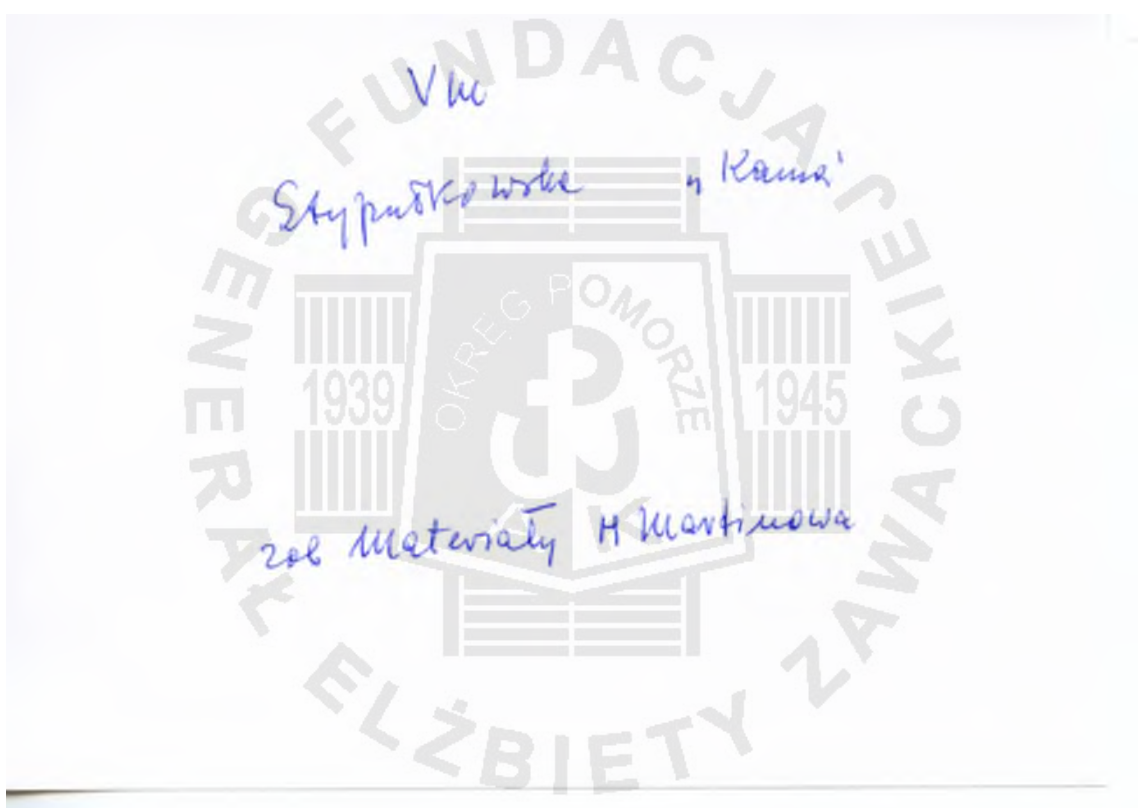
m 5

1939

1945

ELŽBIETY

Chojeczka Maria z d. Szyjntkowska
tel. 828.40.33

ma list swojego biogram od (Sulejki)
wskazuje się do niego
skautkuje bezpośrednio (z, 20"

SN-K

i

UM

AK
W-we

STYPUŁKOWSKA - Chojecke Merie
ps. "Kama"

2ob. Śleski, Polske walczące, T. 5, s. 172

D. Kw. VI 03

VW Sokolniczy?
lept Chojcowa Maria ps. Kame'
Zaimis. Pawelke'

AK
lowa

firmuje jako odmaszone VW VW nr 120/89
data medanie? 19 IV 89

ni wykazu odmaszenia w tym przypadku przez B. Rasmussen
Protokół kandyd. pociągów 29 522 AK

22 VII 2011

CHOJECKA Maria
zd. Stypułkowskie
ps. "Kame"

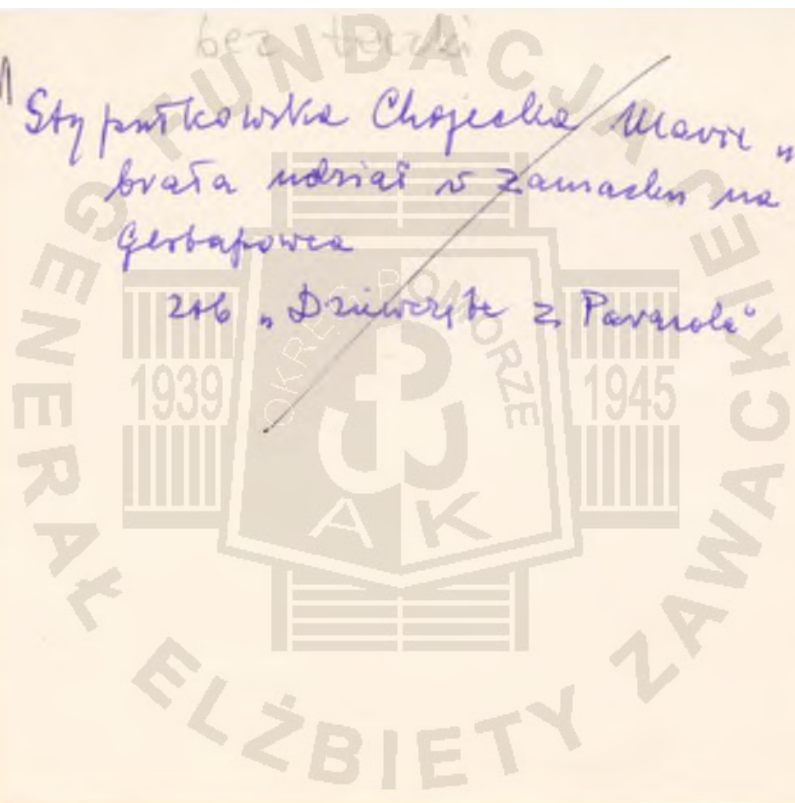
kt. str. 63

Zob. Kaczyńska Danuta, "Dzieńcefte 2
Prawosłob", W-wa 1993, s. 11, 70, 97-99,
100, 104-108, 112-118, 120-123, 126-128,
134-136, 139, 140, 143, 145, 146, 148, 158-160,
169, 170, 182, 187, 188, 196, 205, 206, 213,
237, 246, 256, 267, 287, 299, 306, 308, 317, 325, 326, 331

D. Kw. VI 2001.

VM   bez tytułu   VM
Sty piotrkowska Chojelska Małgorzata "Kamila"
brata Adriań i zamieszkała na
Gerbarowa

246 "Dzielnicy z Parafii"

VM
papr

Chropiecka Małże

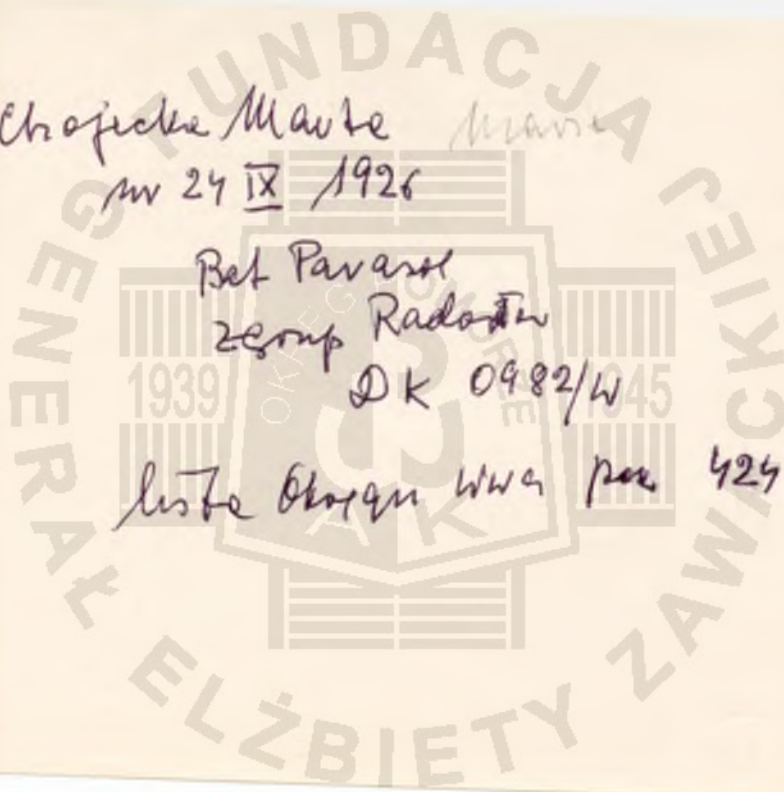
nr 24 IX 1926

Bet Pawarst

zgrup Radostw

DK 0982/W45

liste Okręgu WWA nr 424

U 11
Stypułkowska Maria
Zemach od Kutschwa

PK-KG
K21a
Kedyt

Maria
Stypułkowska-Chojecka
„Kama”

Σ 749

FUNDACJA
GENERACJA
ELŻBIETY ZA
OKREG POMORZE
AK
1939 1945

	1973	brak tecelek Mr. Kasty BP
1.	krzewisko	Chojewska
2.	Imię	Maria
3.	Data urodzenia	
4.	Stopień i stopień / tytuł	
5.	Organizacja	
6.	Pracodawca / jednostka	
7.	Funkcja	
8.	Nr. Karty	
9.	Zrodło	PRL 2

STYPUK KOWSKA Marie Demute
Mojačka

- wymieszane do Ravensbrück 5 III 1944 m

Zob. W. Bartoszewski, „Warszawski pieścien'
Śmieci 1939-44”, Zach. Agencje Prasowe 1967,
s. 264

Dok. nr 2001.

T.: 3360/WSK

CHŁOJECKA - Stypułkowska Mała
nr 1926

mianowana na stopień majora
decyzja 626 poz. 15

oryg. u F.Z.
002

011

AK
W-wa

Stypulkowska Chojekowa Maria

"Kama"

kapituła II plutonu "Pogoda"

instrukt w zespole w ^{gen.} Kutschewo,
dowódca SS i Policji na Dystrykt
Warszawski

of: tenka osobowa Rewolucyjna nr 1614
Relacja "Kama" z akcji zespole.

abr/88

omyś u JM
E.2

AK
Kraków

Stypułkowska - Chojecka Maria

ps. "Kama"

- łączniczka, członek grupy zwiadowczej por.
"Rayskiego" (Aleksander Kunicki). Brała udział
w akcji zamachu na SS-Obergruppenführera
Wilhelma Koppe, zorganizowanej przez oddz.
"Parasol" - dyspozycyjną jednostkę Kedywu
KG AK, przysłanej do Krakowa z Warszawy.

Zródło: St. D.-Kostka, W okupowanym Krakowie
s. 165

K.Wojt., 2001.

a

VM

AC
"Aptk"
KEDYH

chojewka - Stypułkowska Momiá

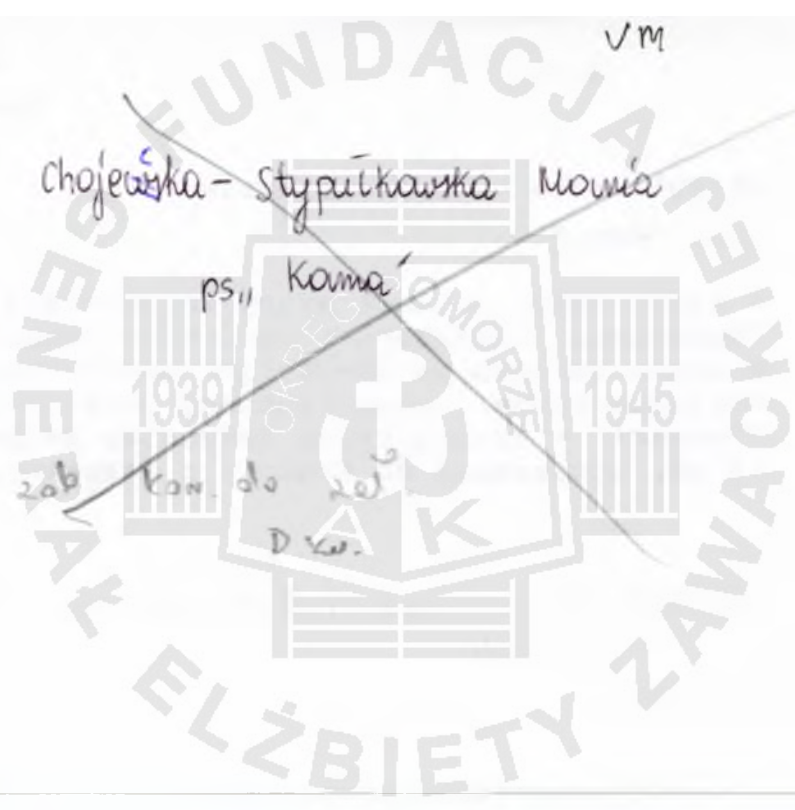
ps. Kama

zab

1939
Kaw. do zel
D. w.

1945

ff.

omyje u E 2
u 02

UM

ZWZ - AK
Okr.
Warszawa
Kedyu

Stypułkowska - Chojecka Maria
ps. "Kama"

1939 1945
Kuchniczka i wywiadowczyni, podkomendna
kierownictwu Kom. Wywiadu Dywersji Kom. Gł. AK
Bratni udzielił prawie we wszystkich akcjach -
zamiarach na teren okupacyjnych, w opól-
pracując bezpośrednio z "Rajskim" - Aleks.
Kunickim.

Lub. Aleksander Kunicki, Cichy Front str. 102,
106, 107, 121, 122, 123, 124, 128,
133, 136, 146, 151, 152, 154, 177,
178, 179, 180, 181, 183, 184

Wud. Inst. Hłud. "Pax"

mgr p. u. E. J. u. 22.

AK

Chojecka Maria Zena Strynickowska

kapł. AK

pedagog, miszka w W-wie

IV. 1894r. była w Tomii na Sezji jedog. UMK

mf. A. Lab. nowska

czy do mi "Kome ad" Larnaku na Kutschorp"

org. E. 2. 1/11
002.

KG AK
Warszawa
Kedyw

STYPULKOWSKA-CHOJECKA MARIA - ps. "Kama"

Komórka wywiadowcza "Agatu" (harcerka Kronika "Parasola"
wg Stachewicza).

Źródło: Tomasz Strzębosz, Oddziały Szturmowe Konspiracyjnej Warszawy
1939-1944, Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1983, s. 219, 221,
223, 438.

Z.Kotowicz' 001

L

0 mgp. E.2.
V 02. C

OM

FK-„Dybl”

CHOJEWSKA-STYPUŁKOWSKA

ps. "Larisa"
ukraińskie dziewczęta na Północnym
Kaukazie Kaleszczyn

ukraińskie dziewczęta
na Północnym Kaukazie

Zob. J. Podmyślenie, Ach te dziewczęta.
W-wa 1996r. str. 46

a. Kł. 93

VM

Stypankowska Chojacka Maria (Kame'
teorniczne obserwacje i plany d-cc Orkan
pracy asocje „Dewyts” H. Kardeit
Allegia ne Waffelsa, Stammel
Rorformami Kntschery i aktyo VM 5
Ravakio aktyo Kefite
Aktyo ne Braunne

Zab Wojda Przej. Kent m. 3/4 1963r

UM

PK - KG
KWA
Kedyt

Stypulowska Maria
Zemsel mit Kutschera

1939

OKREG POMORZE

AK

1939

omyp. u E.2
V.02.

]

Maria
Stypulkowska-Chojecka
„Kama”

FUNDACJA
ELŻBIETY ZA

S 7 4 9

1. WSK
Jeżeli osobowe

2. T... /WSK

3. Kserokopie

4.

5. CHOJECKA Maria

2 d. Stypułkowska
ps. „Kama”

6. N.I.N

7.

8. Uwagi: brak oryginału

Maria Stypułkowska-
-Chojecka „Kama”

T. 3360/WSK

AK-KG
Kedyw

STYPUKOWSKA - Chojecka
Mama ps. "Kama"

z d. Stypułkowska

VI. Fotografie

1. Zdj. lepikym., [b.d.], Ksero - 2 szt.

2 Sestaj 2011 r.

T. 3360/WSK

Chojecka Marie
2d. Stypułkows-
ka

AK
KG
Kedyw

Maria Stypułkowska-Chojecka

CHOJECKA Marie

